

PETROVÁ CZ ISTVÁN

13 fő, egy kutya és egy igazgató

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

SAJDIK FERENC RAJZAIVAL

© Petrovác z István, 1982 Tíz éven felülieknek ISBN 963 11 3180 7
Móra Ferenc Ifjú sági Könyvkiadó, Budapest
Felelős kiadó: Szilvá s György igazgató
Alföldi Nyomda (6626.66-15-2), Debrecen, 1982
Felelős vezető: Benkó István igazgató
Szedte a Nyomdaipari Fényszedő Üzem
Felelős szerkesztő: Simonits Mária. Műszaki vezető: Haás Pál
Képszerkesztő: Gáspár Imre. Műszaki szerkesztő: Deák Ferencné
30000 példány. Terjedelem: 12,9 (A/5) ív. IF4657

A bonyodalmakat egy kisbaba okozta. Egy még meg sem született kisbaba, akinek júliusra esedékes jöttét Juci néni, az osztályfőnök március végén közölte az osztállyal.

Nem szemlesütve, pironkodva, dadogva s nem is személytelenül, a tanári katedra magasáról, hanem a padlásukon berendezett raj otthonban, ahol éppen a nyári táborozásról beszélgettek.

Juci néni és az osztály között őszinte, meghitt viszony alakult ki az alatt a közel három év alatt, amit jóban-rosszban együtt töltöttek. A tanárnő ötödik óta főnöke az osztálynak, s ő tanítja az irodalmat is. Ötödiktől. És a történelmet. Hatodiktól. Tanította a matematikát, amíg Gizi néni gyermekgondozási segélyen volt. Meg az éneket, amikor éppen nem volt énektanár. A kémiát majdnem másfél évig, míg kis híján fel nem robbantak egy kísérlet során. És Juci néni az iskolai takarékefelelős, valamint a kézimunkaszakkör vezetője. Továbbá rajvezető, könyvtáros és csapat-pénztáros.

Ahogy ez a kisebb községekben, az egészen kis iskolákban lenni szokott.

Mondja is, ha már nagyon elege van az osztályból: "Én többet vagyok veletek, mint az anyátok!"

S ahogy a jó családban sincs titok, Juci néni is mindenről tud, ami a gyerekeivel történik, viszont mindent meg is beszél velük, ami rájuk tartozik. Így került szóba az eljövendő kisbaba, még márciusban. Juci néni szűkebb családi köre után az osztály szerzett elsőnek tudomást róla.

Pontosabban a raj. A 7. osztály Tinódi Lantos Sebestyénről elnevezett fiúraja.

...Csodálatosan szép tavaszi idő volt, a nap melegen sütött. A fiúk ezért is határoztak úgy délben, hogy a raj foglalkozást nem az iskolában tartják, hanem az osztályfőnök háza padlásán.

A házat Juci néniék előző nyáron építették. Az alsó szinten két nagy, utcára néző szoba volt, hátul konyha, kamra, ' fürdőszoba s tágas, csupa üveg sarokveranda, ahonnan falépcső vezetett a padlástérbe. A padlásteret úgy alakították ki, hogy idővel beépíthető legyen.

Addig is, amíg erre összegyűjtik a pénzt, Juci néni átengedte a padlást a gyerekeknek. Akik erre már előzőleg rászolgáltak, hiszen egész nyáron az építkezésnél segédkeztek.

A fiúk a raj otthont azon nyomban berendezték.

Még ötödikes korukban, amikor Juci néni egyéb elfoglaltságai mellett a községi honismereti kör meg a Röpülj, páva! vezetője is volt, töméntelen mennyiségű kicsorbult korsót, lyukas fazekat, használaton kívüli rokkát, kézi szövőszéket, szakadt subát gyűjtöttek össze. Amennyire lehetett, rendbe hozták, kifoltozták őket, dobozokba csomagolták, s az iskolában az úttörőszobában tárolták.

Amikor megkapták a padlásteret, átszállították a kincset érő gyűjteményt, s körberakták vele a padlást, teleaggatták a kakasülőt. Középre öreg böllerasztalt állítottak, mellé két lócát. Az asztal lapját lesikálták, a lócára rongyszőnyeget terítettek.

Télen a padlás hideg volt, ezért csak port törölgetni jártak fel. Ám amint a tavasz beköszöntött, sarkig kitárták a felső szint ablakait.

Pontban három órakor Juci néni, aki a verandán, nyitott ablaknál dolgozatot javított, behajtotta az utolsó füzetet is, s elindult föl a falépcsőn.

A lépcső közepén megállt, hogy kifújja magát.

– Menjetek csak! – engedte maga elé a fiúkat. – Én pihenek kicsit. Hiába, ketten nehezebbek vagyunk, mint ti egyedül.

– Hogy tetszett mondani? – fordult vissza már a padlásról a vézna, sovány Salamon. – Miért lenne Juci néni ketten?

– Mert kisbabát várok! – világosította fel a tanárnő. – Elég nagy fiúk vagytok ahhoz, hogy észrevehettétek volna.

– Kisbabát? – A vörös hajú, pattanásos képű Jagelló eltátotta a száját. S úgy is felejtette.

– Igen, kisbabát. Ha igaz, július elejére.

– Ahhoz képest igazán. . . – A tagbaszakadt, szögletes mozgású Regős közelről alaposan szemügyre vette Juci nénit. – Még nem is lehet látni! – állapította meg nagy szakértelemmel.

– Mert mindennap találkozunk. Így nehezebb észrevenni másokon a változást – mondta a tanárnő. – Különben ismerjétek el, sokkal vastagabb vagyok, mint voltam.

– Juci néninek jól áll. Komolyan! – bizonygatta Salamon Emilke.

– Télen mindenki hízik pár kilót. Tessék elhinni, a mi macskánk minden tavasszal olyan kövér, mint a duda! Májusra aztán lefogy – magyarázta széles mozdulatokkal a nyurga Kenyeres Pisti.

– Örülök, hogy ilyen jól megfigyelsz mindent – nevetett Juci néni. – De lássátok be, nem egyszerűen meghíztam a télen, mint a Pistiék macskája. Hamarosan nemcsak a ti pótyányátok leszek, hanem igazi anyuka is.

– De azért Juci néni törődik velünk is? – törleszkedett az osztályfőnökhöz Emilke.

– Természetesen. Te jó ég! Csak nem vagytok máris féltékenyek?

– Á, hogy tetszik gondolni? – mondta cseppet sem meggyőzően egy vigyori képű, kócos kislegény, Fülíg Jimmi. – Nagyon örülünk!

– El is várom, hogy örüljete!

A kisbabának tényleg mindenki örült, s ezt a legtöbben a maguk módján ki is mutatták. A Balogh ikrek, akik úgy hasonlítottak egymásra, mint két kis pulykatojás, megigazították a pokrócot a lóca sarkán, ahol Juci néninek helyet hagytak; a gigerli Kisfüllentő elegáns mozdulattal kirántotta mellénye zsebéből a fehér zsebkendőt, s letörölte az osztályfőnöknő előtt az asztalt; a választékos modorú Kiss urr előbb köhintett egyet, majd meghajolva megkérdezte, ne hozzon-e fel egy pohár vizet, hátha ugye. . . míg Csemege vigyorogva tapsolni kezdett.

– Majd felváltva dajkáljuk! – ajánlotta a szemüveges Pékovács, akinek öt húga volt, így nagy gyakorlatot szerezhettek a dajkálásban.

– Ugye be tetszik hozni az iskolába? Órára is?

– Ha fiú lesz, felvesszük a rajba. Tiszteletbeli tagnak. 0 lesz a trombitás.

Ezt egy elálló fülű, szőke fiú mondta, Gere. S amit Gere mond, azon nevetni illik. Nevettek hát, a hasukat fogva, könnyezve.

A húszfilléres elsőnek Jagellónál esett le. A valóságban és képletesen is.

A valóságban a főutcán nemrég nyílt önkiszolgáló boltban, ahol Jagelló Fülüg Jimmivel szokásos napi bevásárlását intézte. Jagelló apja, Falu bácsi juhász, anyja a baromfi-neveidében dolgozik, s csak este jönnek haza a majorból a mikrobusszal, amikor az önkiszolgáló már rég bezárt. Így a bevásárlás a Laci fiú dolga.

Jagelló éppen fizetni akart a pénztárnál, amikor Fülüg Jimmi, becsületes nevén Miliesz Gergely egészen véletlenül meglökte a karját, amitől Laci pénztárcája leesett, s a forintosok, kétforintosok, tíz-, húsz-, ötvenfilléresek szétgurultak a kövön. Jagelló az utolsó húszfillérest emelte fel, mélyen lehajolva, amikor keze megállt a levegőben.

– De hisz akkor lőttek a tábornak! – nyögte ki elváltozott, síri hangon, miközben markából kicsúszott a pénzdaráb.

– Már miért lőttek volna? – préselte be magát a polcok alá a húszfilléresért Jimmi.

– Mert Juci néni. . . – Jagelló nyelt egyet, azután még egyet, s csak a harmadik nyelésre fejezte be a mondatot – éppen akkor várja a kisbabát.

– Na és? – porolta le a nadrágját Jimmi.

– Nem érted? – markolta meg Jimmi mellén a kardigánt Jagelló. – Juci néni nem jöhet velünk.

– Miért ne jöhetne?

– Mert kisbabát vár, hányszor mondjam még?!

– Várhatja ott is. Nem mindegy neki, hol várja?

– Akkora hassal? – Jagelló mutatta, mekkorával. - és ha közben kórházba kell vinni? Nem jó.

– Mit mondott, mikorra várja?

– Júliusra. És mi június huszonegyedikétől július hetedikéig leszünk táborban.

– Addigra meg is érkezik a kisbaba!

- és ha megérkezik? Nem hozhatja magával. Egy olyan picike gyereket pelenkázni kell. Meg fürdetni. És szoptatni.

– Majd elfordulunk.

– Nem, nem jó. Juci néni semmiképpen nem jöhet velünk – vágott savanyú képet Jagelló.

– Bumm! Egy fővel kevesebb. Ha semmiképpen nem jöhet velünk – ismételte a végszót Jimmi.

– Te ló! Nélküle bennünket sem engednek el!

Ettől már Jimmi is elgondolkozott. Olyannyira, hogy a bevásárlókosarat elfelejtette az ajtó mellé tenni. A sarokról vitték vissza.

A nehézségek arra valók, hogy leküzdjük őket! Ez Husza tanár úr, a csapatvezető mondása. És Husza tanár úr ezúttal sem tagadta meg önmagát. Alighogy a Tinódi Lantos Sebestyén raj előadta nagy bánatát, a csapatvezetőnél készen állt a vigasz:

– A nehézségek arra valók, hogy leküzdjük őket. Értve?

– Igen – pislogott Jagelló, bár hirtelenjében nem egészen értette, mit kellene értenie.

– Értjük! – kontrázott vékony hangján Salamon Emilke is, a csapattitkár.

– Hát akkor? – tárta szét a karját Husza tanár úr. – Mire vártok?

– Arra, hogy a tanár úr eljöjjön velünk Öregvisnyóra az indián táborba – nyögte ki Emilke.

– Ez nem ilyen egyszerű! – tiltakozott sietve Husza tanár úr. – Egy csapatvezető nem hagyhatja el a csapatot tizenkét félnótás különc miatt. Máshol büntetlenül egy csapattitkár sem tehetné meg! – Ez Salamon Emilkének szólt, aki a csapatban viselt magas tisztsége ellenére megtagadta a csapattal a közösséget. – De még meggondolhatjátok magatokat, s velünk jöhettek. Szoros kivételként, egyedi elbírálás alapján. . .

Ezúttal Jagellóban ágaskodott a tiltakozás, hogy: azt már nem! De Jagelló nyelt egyet, azután még egyet,

S a testület másfél órás parázs vita után ugyanarra az eredményre jutott, amire Jagellók kétperces számvetéssel az úttörőszobában, a pingpongasztal körül.

– Pedig tizenkét gyereket nem lehet egyedül elengedni!

– jegyezte meg mintegy mellékesen, a nyitott ablakon át a tavaszi virágruhájukban pompázó fákat csodálva, Sáfrány Magda tanárnő.

– Nem, tizenkettőt nem – hagyta rá a másik Magda, a Kisamác.

– Egyáltalán nem tudom felfogni, mi értelme ennek a különködésnek. . . – kezdte, elnyújtva a szavakat Kéétszepszem. De a mondatot már nem fejezhette be, Juci néni közbeszólt:

– Én megígértem nekik!

– Az más! – szólalt meg emelt hangon Ludas tanár úr.

– Ha a tanárnő megígérte, az más. Csak akkor a tanárnőnek nem lett volna szabad más irányban is.. . hogy is mondjam. .. elköteleznie magát!

– Értem, ne folytassa – bólintott Juci néni. – Elismerem, az én hibám.

– A személyi feltételek rendkívül korlátozottak. – Az igazgató levette homlokáról s megtörölte szemüvegét.

– Potenciálisan, ugyebár, ne kerteljünk, mondjuk ki: senki más nem jöhet számításba, csak én. De talán ha nehezen is, megértik a kartársak: huszonöt éves pedagógus pályafutással a hátam mögött, ha addig semmi különös nem jön közbe, éppen június huszonnegyedikén új életet kezdek. Megnősülök.

S felcsúszott homlokáról hátrasimította három szál seszínű haját.

Ha bárhol bárki más teszi e bejelentést, a nyakába borulnak, a vállát veregetik, gratulálnak, megölelik. Ez esetben semmi ilyesmi nem történt. Ellenkezőleg. A testület cseppet sem titkolt rosszállással vette tudomásul, hogy az igazgató, ez a földön járó megtestesült tökély, akire eddig mindenki csak felnézett, a legkritikusabb pillanatban, nincs rá mentség, sem más kifejezés, veszni hagyja a süllyedő hajót, füttyül az iskola, a nevelőtestület jó hírére, s ahelyett hogy elvinné táborozni a Tinódi Lantos Sebestyén rajt, önző módon csak a maga boldogságára gondol.

– Éppen huszonnegyedikén – morogta ellenségesen a fogai közt Ludas tanár úr.

– A menyasszonyom ötlete – dörzsölte a szemüvegét az igazgató. – De én egyetértek vele – tette sietve hozzá.

– Van valami jelentősége annak, hogy éppen huszonnegyedikén? – kapcsolódott az előtte okvetetlenkedőhöz Kéétszepszem.

– Igen, van. – Az igazgató a füle tövéig elpirult. – Ugyebár, június huszonnegyedikén, Szent Ivánkor a leghosszabb a nappal. Arra gondoltunk, talán ha aznap tartjuk az esküvőnket, a mi boldogságunk is. . .

– Szentimentalizmus! – súgta a szomszédjának jó hangosan Kisamác tanárnő.

– Én azt gondolom, semmit sem szabad elsietni – jelentette ki valamivel később Velem Palcsó anélkül, hogy sejtetni engedné, mire mondja. A Lantos Sebestyén raj táborozására-e, avagy az igazgató tervezett esküvőjére. – A személyi feltételek előtt meg kellett volna vizsgálni a tárgyi feltételeket. S ha ezt eddig elmulasztottuk, ideje pótolni.

A tárgyi feltételeket egyetlen levél képezte. Meg egy távirat.

A levelet az Öregvisnyó feletti szuromoromi erdészház agglégény erdésze írta Csemege Lajos helybeli szövetkezeti brigádvezetőnek, volt évfolyamtársának, s meghívta benne Csemegét, hogy unokaöccsével, Benedekkel töltsse szabadságát a kies szuromoromi erdészházban. Ha többen jönnének, az sem okoz gondot, az erdészház szállásnak kiképezett padlásán akár egy egész kiránduló iskola megéjszakázhat.

A távirat szövege ez volt: “Okee! Juunius huszonnegyedikeen vagy baarmikor joehet az egeesz iskola. Vaarom oeket. Elek”

A két dokumentum ismeretében a dátumok alapján könnyen ki lehetett következtetni, hogy a levélre Csemege Lajos vagy a tudomásával bárki más válaszolt, tapintatosan megérdeklődve, mit szólna a hajdani évfolyamtárs, ha Csemegével vagy anélkül az úttörőraj érkezne az unokaöccsel, mondjuk június huszonnegyedikén. S Elek bácsi nem vonta vissza ajánlatát: jöjjenek, várja őket, okee!

Ami Kéétszepszem szerint azt jelenti: minden rendben.

Már ami a szállást illeti. Mert továbbra is nyitott kérdés maradt: ki menjen a gyerekekkel?

Mi sem egyszerűbb, menjen Csemege! Neki szól a meghívás. Ha egy brigádot rá lehet bízni a

szövetkezetben, miért ne lehetne rábízni tizenkét úttörőt?

Az ötlet a srácoknak is tetszett. Igaz, Csemege nem tartozott a legkellemesebb modorú emberek közé, egyesek szerint jobban illett volna rá a savanyú név, de ki figyel az ilyen apróságokra? Lajos bácsi majd ellesz Elek bácsival, az évfolyamtársával, ők pedig élnek a maguk életét.

Ezért este az egész raj cipőt tisztított, megmosta a fülét, s felkereste Csemege Lajost.

– Meg vagytok ti húzatva?! – mordult rájuk a marcona brigadéros. – Ki hallott már ilyet? Aratásidőben szabadságra menni? Elkotródjatok, vagy a kutyám uszítom rátok!

Így hát Csemege kiesett a számításból. S vele minden felnőtt, aki a szövetkezetben dolgozik, mert ha a brigadéros nem engedik el aratásidőben, hogy engednék el az egyszerű dolgozót?

– Marad a postáskisasszony. Az nem szövetkezeti dolgozó szellemeskedett Jagelló.

– Vagy a fodrász.

– A rendőr!

– Akkor már inkább egy katona!

Ezt Gere mondta, s amit Gere mond, azon nevetni illik. Nevettek hát, a hasukat fogva, bőfögve, hahotázva.

– Komolyan gondoltam! – emelte fel a kezét tiltakozásképp Gere.

– Komolyan gondolta! Jól adja, nem, srácok? – nyertett Fülög Jimmi. – Még hogy komolyan gondolja!

– Pofa be! – próbálta túlkiabálni a könnyezve-fuldokolva egymás vállára boruló, dülöngélő, nevetőgörcsben fetrengő bandát Gere. – Nem a levegőbe beszélek. Én ismerem egy katonát!

– Ismer egy katonát. Egyet! Mindnyájan ismerünk legalább tíz katonát. És ő azt mondja, ismer egyet!

– De ez a katona eljönne velünk! Elsőnek Kiss urrr ocsúdott.

– Kiről beszélsz?

– Gyalog bácsi unokájáról, az Antiról.

– Ismered?

– Azzal kezdtem. Vagy a fületeken ültök?

– Biztos vagy benne, hogy eljönne velünk?

– Anti? Hát persze!

– Milyen? Rendes?

– Hogy rendes-e?

A valóságban Gere vajmi keveset tudott Gyalog Antiról. Annál többet gondolt rá. Három éve, hogy megismerte, vagy inkább négy? Igen, négy éve, amikor a nővére, Zsuzsi befejezte az általános iskolát. Anti a szomszédban, Imre bácsinál nyaralt, az egész nyarat itt töltötte, vagy ha az egész nyarat nem is, de egy hónapot feltétlenül, úgy két-három hetet minden bizonnyal, de négy-öt napra akár meg is merne esküdni. Zsuzsival együtt jártak le a folyóra fürdeni, s ő is velük mehetett. Pontosabban utánuk, tisztes távolban, de azért soha nem maradt volna el tőlük. Kilencéves volt még csak, kissrác, Anti meg tizenöt. Ha Zsuzsi és Anti labdázott, és elgurult a labda, ő utána szaladt. A labda mindig Zsuzsitól gurult el, Antitól soha, ő mégis Antinak dobta vissza. Cselesen, hogy Antinak ugornia kelljen érte, és Anti ugrott, és el is kapta. Ügyes fiú volt, hajlékony, gyors, erős. Ügy járt kézen a folyóparton a homokban, ahogy más a főutcán az aszfalton sétál. Hányta a szaltót, mint a bohóc a cirkuszban. A szövegétől meg kellett szakadni, hozzá képest ő, Gere, a raj mókamestere kismiska.

Megszólítani soha nem merte, de Anti többször is leereszkedett hozzá. Kérdezte, ráér-e a nővére, Zsuzsi, vagy hogy mennek-e a folyóhoz fürdeni. Egyszer meg is dicsérte valamiért. Hogy miért, elfelejtette, de hogy megdicsérte, az szent igaz.

Ezt persze így nem vallhatta be a fiúknak. Mondani viszont kellett valamit róla, annál inkább, mert szinte záporoztak a kérdések:

– Klassz srác?

– Nem felvágós? Nem nézi le a kicsiket?

– Szót lehet vele érteni?

Gere megpróbálta elképzelni, milyen lehet most, négy év múltán Gyalog Anti. Pontosabban, hogy milyennek szeretné viszontlátni.

S eszerint festett róla képet.

Magas, fess, csinos, jóképű fiú, szép hosszú hajjal. Gyors, mint a villám, ügyes, mint egy légtornász. Bátor, az ördögtől se fél. Erős, kitartó. Leleményes, a legbonyolultabb helyzetekben is kiismeri magát. Nemcsak okos, ravasz is, halandó túl nem járhat az eszén. A legjobb haver a világon, bajban soha nem hagy cserben, s az utolsó falat kenyerét is megosztja veled.

Ki ne kedvelte volna meg Antit ennyi jó tulajdonságát hallva? A fiúk egyik pillanatról a másikra a szívükbe fogadták, külön-külön és együtt is rajongtak érte. Ilyen kísértőt kerestek éppen, s lám, Gere segítségével meg is találták.

Az, hogy vajon Gyalog Anti szívesen vállalja-e a pesztraságot tizenkettőjük mellett, Gere szavai után egy pillanatilag sem volt kétséges. Aki olyan szép, olyan jó, olyan rokonszenves, mint Anti, visszautasíthatja-e a felkérést?

– Kár, hogy most éppen katona – ráncolta a homlokát Kiss urrr. – Egy katona nem oda megy, ahová akar, hanem ahová küldik.

– Majd az iskola kikéri, s ideküldik – intette le az aggályoskodót Jagelló. – Létrát a katonák vitték el tőlünk, a legkevesebb, hogy küldenek helyette mást. Mindenesetre Gere tudja meg a pontos címét a szomszédjuktól.

– Egy katona mint táborvezető. Nem is rossz ötlet. Egy katonára a szülők nyugodtan rábízhatják a gyerekeket! – tárta ki lendülettel sarkig az igazgatói iroda ajtaját Ludas tanár úr, aki ideiglenes megbízással az igazgatóhelyettesi teendőket is ellátta, már vagy másfél éve. – Mit szólsz hozzá?

Az igazgató, akihez a kérdést Ludas tanár úr intézte, íróasztalánál ült, s egy jelentést körmölt. Ha valakinek, neki aztán tényleg fontos volt, kire bízzák a szülők a gyermekeiket, ennél már csak az fontosabb, hogy feltétlenül bízzák valakire, mert ha nem, mehet velük Öregvisnyóra, s akkor huszonöt év szolgálat ide vagy oda, ugrik az esküvő. Ha nem is végérvényesen, egy évre mindenképp, mert Aranka, a jövőbelije csökönnyösen ragaszkodik a június huszonegyedikéhez, a Szent Ivánhoz. Ezért aztán legalább lelkesedni illett volna az ötletért, hogy mégse lelkesedett, annak két oka volt. Egyrészt meggyőződéssel vallotta ő is, akárcsak Velem Palcsó, hogy semmit nem szabad elsietni, még a lelkesedést sem. Ki tudja, lesz-e abból a katonából valami, vagy leírhatják őt is a többi számításba vett jelölt után? Másodsor meg: fogalma sem volt, milyen katonáról beszél Ludas tanár úr.

Ezt anélkül, hogy a körmölést abba hagyná, meg is kérdezte tőle.

– Gyalog Antiról – hangzott a felvilágosítás.

És ő ki? Mi köze az iskolához? A községünkhöz? – Mi köze, mi köze? Innen származott el. A Gyalog Imre bácsi unokája.

– Nem emlékszem rá. Ezek szerint én már nem tanítottam? – nézett fel a papírjaiból az igazgató.

– Te már nem – hagyta rá Ludas tanár úr. De hogy ő sem, arról mélységesen hallgatott. Pedig ő már vagy húsz éve tanít a községben megszakítás nélkül, de egyetlen Gyaloggal sem találkozott. Imre bácsiról is most hallott először a gyerekektől.

– Egy katona – bámult a semmibe az igazgató. – Tényleg nem rossz, ötletnek semmiképpen nem az. És mit csinál az a Gyalog a honvédségnél? Már úgy értem, mi a beosztása, a rendfokozata?

– A rendfokozata? – Ludas tanár úr nem emlékezett, hogy a fiúk erről beszéltek volna. – Na várj, megkérdezem!

– Felesleges. Főhadnagy lehet – próbálkozott bizonytalanul az igazgató. – Én tizenegy éve vagyok itt, és már nem tanítottam. Négy év a középiskola, három év a tiszti iskola, de lehet, hogy négy, mindegy, s már legalább három éve tiszti. Főhadnagy. Vagy százados? Tudod a címét?

– A postafiókszámot tudom. Itt van, feljegyeztem. Írjak neki?

– A feletteseinek írj egy szabályos kikérőlevelet. Hivatkozva az iskola és a honvédség immáron hagyományosan jó kapcsolataira, kikérjük az úttörőtábor vezetésére. . . Várj, fogalmazz úgy: kikérjük, hogy működjön közre egy raj táborozásának a vezetésében. . . Jobban hangzik, s különben sem tartozik senkire a mi lehetetlen helyzetünk. Valahogy majd csak megoldjuk, hogy közülünk is ott legyen valaki, ha nem is végig. . . Szóval érted. Tehát hivatkozva . . . Kikérjük a tábor idejére. . . Megírod a tábor idejét. . . Működjön közre Gyalog Antal fő. . . Gyalog Antal elvtárs, ez lesz a legjobb. Nem főhadnagy, nem százados, semmi bizonytalanság. Gyalog elvtárs. S írasd alá a levelet a csapatvezetővel is.

– Táborvezetőnk már van, ideje az egyéb teendőkkel törődni!

Regős Péter ítélte meg így a helyzetet azon a június elején tartott gyűlésen, amelyen a Tinódi Lantos Sebestyén raj hírszerzői jelentették, hogy a honvédségnek címzett levelet elvitte a posta.

Regős Péter a Regős őr vezetője. Az őröt nem róla nevezték el, két őrből állt a fiúraj a 7/b-ben, a Lantosból és a Regősből, ahogy két őr alkotta a Dobó Katica rajt is. Az elmúlt évben még vegyesen voltak fiúk és lányok az őrökben, rajokban, hanem szeptemberben a tizenkét fiú úgy döntött, többé nem megy a Balatonhoz táborozni. Inkább akárhova, csak oda nem! És mert akárhova lányokat úgysem engednek velük menni, a bonyodalmak elkerülése végett külön fiúrajt alakítottak. Az egyik őr vezetője Regős, míg a másiké, a Lantosé Jagelló lett.

Az egyéb tennivalók hallatán a srácok felkapták a fejüket.

– Mit akarsz még? – pislogott laposakat Fülíg Jimmi. – Csak semmi agyonszervezés. Elég volt a Balatonból!

– Azért jó lenne megtervezni, mit csinálunk majd ott, Öregvisnyón – erősködött Regős.

– Amihez éppen kedvünk lesz.

– És mit eszünk?

– Amit szerzünk.

– Mennyi pénzt viszünk?

– Amennyi kell.

Jó, de mennyi kell? Ezen a ponton már nem lehetett mellébeszélni, túlszervezés ide, agyontervezés oda, nagyjából ki kellett számítani, mennyibe kerül a kéthetes tábor, útiköltséggel, élelemmel, fagyalttal, előre nem látott kiadásokkal.

Kiderült, hogy rengetegbe. Olyan sok pénze egyiküknek sem volt.

– Kérünk a csapattól. A balatoni táborba utazók is kapnak hozzájárulást – találta ki Csemege Benedek. – Juci néni a csapatpénztáros, ő biztosan ad.

– Mennyit adhat?

– Akármennyit, még mindig nem elég.

– Vasat gyűjtünk meg papírt! – lelkesedett Fülíg Jimmi.

– Abból kitelik a fagyit. Egy napra. Más ötleted nincs?

– Meg kell vágni a szövetkezetet – adta a tippet Gere. Ezen újfent röhögtek, de aztán Jagelló megkérdezte:

– Ezt is komolyan gondoltad ?

– Miért ne? A szövetkezetnek van valamilyen alapja vagy kerete az ilyesmire. Kell hogy legyen valamilyen kerete, mindenre van kerete.

– Próbáljuk meg. Esetleg ránk uszítják a kutyát! Azonnal ki is jelölték a küldöttséget, amely ezúttal nem tizenkét tagból állt, mint a Csemege Lajoshoz menesztett deputáció, hanem csak ötből, hogy könnyebb legyen szaladni, ha elkergetik őket. Tagja volt Kiss urrr, ő a legjobb modorú a rajban, innen a neve után az urrr, a két őrvezető, továbbá Gere és Csemege Benedek.

A többiek az iroda bejárata előtt várahoztak.

A küldöttség a főkönyvelőt kereste, de mert sem ő, sem a helyettese nem ért rá éppen, az öt fiú az iktatóban kötött ki, Tóth Lajos bácsinál.

– Valami keret kellene? – pödörgette a bajszát az öreg. – Keret az van, ahányat csak akartok, de hogy az úttörőtábor melyikbe fér bele, már nem tudom.

Míndenesetre közösen kitöltöttek egy kérdőívet. Lajos bácsi sorra vette a rubrikákat.

– A támogatás célja? – betűzte az öreg.

– Az úttörők megsegélyezése – fogalmazta a választ Kiss urrr.

– Módja?

– Készpénz egy összegben. Természetesen.

– Ter-mé-sze-te-sen – szótagolta Lajos bácsi. – Hol kerül felhasználásra?

– A táborban.

– Jellege?

Itt megállt a tudomány. A kérdést még Kiss urrr sem értette pontosan.

– Minek a jellege?

– Gondolom, a táboré – vélte Lajos bácsi.

Többen azt állították, ennek így semmi értelme, de aztán ráhagyták az öregre, írjon, amit akar. Nehogy amiatt maradjon el a segély, mert nem töltötték ki minden rubrikát.

– Milyen jellegű lehet egy tábor?

– Lehet szaktábor. Esetleg vízitábor – gondolkozott hangosan Kiss urrr.

– Vízitábor, a hegyekben? – húzogatta a száját Regős.

– Nyári tábor – intézte el röviden Gere. – Az biztosan jó lesz.

Lajos bácsi beírta a nyári tábort, azután a kérdőívet mind az öten aláírták, Jagelló kétszer is, előbb miniszteri módon, azaz olvashatatlanul, majd zárójelben nyomtatott betűkkel, s megvárták, amíg Lajos bácsi iktatja.

Az ajtóban mindent elmondtak a többieknek.

– Milyen jellegű lehet egy tábor? – dohogott még mindig Regős.

– Például indián tábor – világosította fel Jagelló.

– Hát nem erre készülünk ős óta?! – támadt rájuk dühösen Fülíg Jimmi. – Hogy indián tábort szervezünk, szerzünk sátrakat, s majd azokban alszunk. Töröket veszünk, íjat magunk is tudunk csinálni. Csapdával fogjuk a vadat. Indiánok leszünk, miért nem ezt mondtátok?

– Mert arra nem adtak volna pénzt – intézte el kurtán Fülíg Jimmit Kiss urrr.

Abban, amit Kiss urrr mondott, volt némi igazság. Ugyanis a nagy ötletért, az indián táborért, a fiúkon kívül eddig még senki nem lelkesedett túlságosan. Sőt!

Husza pajtás, a csapatvezető egyszerűen zendülésnek minősítette a dolgot. Igaz, eléggé különös módon szerzett róla tudomást. Az iskolában ősidők óta az a szokás, hogy az őrök, rajok éves munkatervüket még szeptember elején maguk készítik el. Van egy séma, több oldalnyi gépelt szöveg, ott minden le van írva. Ami nincs, annak megvan a helye: egy, legfeljebb két kipontozott sor. A munkaterv szerkezete, felépítése évről évre változatlan: Központi feladatok – Helyi feladatok – Mozgalmi naptár – A tanulás segítése – Közösségi-társadalmi munka – Részvétel községünk életében – Szórakozás – Sport – Kirándulások – Nyári táborozás – ezek a főbb címszavak.

Husza pajtás most is kiosztotta a sémát, még az évnnyitó napján, az ünnepség után. S egy hét elteltével sorra járta az osztályokat, hogy begyűjtse a kész tervet.

Minden őr, raj tudta a dolgát. A lustábbja a gépelt szöveg aljára, hátuljára írta a választ, a rendesebbek fehér ívpapírra, szép gyöngybetűvel.

Csak az akkor alakult Tinódi Lantos Sebestyén raj bontotta meg a rendet. A csapatvezetőnek átadott, négybehajtott kockás papíron mindössze ez állt:

MUNKATERV

Évközi munka: Készülődés a nyári indián táborra

Nyári program: Indián tábor

Husza pajtás alig kapott levegőt, amikor ezt a munkatervnek titulált förtelmet elolvasta. Rohant vele azonnal az igazgatóhoz, aki éppen futballmeccset vezetett, a téesz házibajnoksága keretében a tehenészet dolgozói mérköztek a melléküzemágak válogatottjával. A csapatvezető egy teljes félidőn át hasztalan lobogtatta a kihajtott papírlapot a partvonal mellől, az igazgató ügyet sem vetett rá.

A mérkőzés után az igazgátónak épp csak annyi ideje volt, hogy a futballbírói klottgatyát levesse, s beöltözzön az önkéntes tűzoltók egyenruhájába. A meccset ugyanis a tűzoltók bemutatója követte.

Amikor a bemutatónak is vége lett, az igazgató rohant át az italboltba, amelynek különtermében az alkoholelleses bizottság tartotta havi rendes vezetőségi ülését.

Husza pajtás itt, a kocsmá ajtajában nyújtotta át az igazgátónak a Tinódi Lantos Sebestyén raj munkatervét.

Az igazgató sok mindenhez hozzászólt már huszonöt éves tanári múlttal a háta mögött, de ilyen munkatervet még nem látott. Mégse esett kétségbe.

– Nézd, kérlek. . . Ha olyan nagyon akarják... – törölte meg bepárasodott szemüvegét.

Természetesen nagyon akarták. Akkor már mindenképpen, amikor Juci néni a tantestületnek e téma megvitatására összehívott rendkívüli értekezlete másnapján egyenként megkérdezte a fiúkat.

Akarták. Egyöntetűen. Mind a tizenketten.

A teljességhez azért hozzátartozik, hogy a balatoni tábor után még nem volt ilyen egyöntetű a fiúk véleménye.

Az indián tábor ötlete Regőstől származott. Alatta szakadt le az emeletes ágy Szemezden, az úttörőtáborban. Regős ott fogadta meg: soha többé nem alszik emeletes ágyon.

Inkább a földön. Gunyhóban vagy sátorban. Mint az indiánok.

Regősről sok mindent el lehet mondani, csak azt nem, hogy dús fantáziával áldotta meg a természet. Viszont kétségkívül ő a legerősebb az osztályban. S a legerőszakosabb

is. Amikor a szemezdi faházban, amelyben hatan aludtak, s így hatan, úgymint Regős, Gere, Kenyeres Pisti, Salamon Emilke s a Balogh ikrek a tábor idejére egy őrsöt alkottak, napirendre került a dolog, senki nem beszélt az indián tábor ellen. Gere ravaszabb volt annál, semhogy a táborban kapott őrsvezető-helyettesi beosztását megkockáztatva, az őrsvezetője ellen voksoljon. Kenyeres sem az ötlet mellett nem foglalt állást, sem ellene. Salamonnak lett volna véleménye, de minek mondja el? Az egész indián tábor ügye attól függ, akarják-e ők, sokkal inkább attól, hogy mások, a felnőttek akarják-e, megengedik-e. Az ikrek, Jóska és Gyszi megszokták, hogy a többség után menjenek, s ha a másik három nem mondott ellent, miért éppen ők szavaznák le a javaslatot?

De mellette se kötelezték el magukat. Ahogy a többiek sem.

S mivel így az igen és a nem szavazatok száma egyezett, ahogy ez már szokás, az őrsvezető véleménye döntött. S a szó valódi értelmében egyhangú határozat született az indián táborról.

Amit Gere később roppant mulatságosnak talált. Nem a határozatot, az egész indiánosdit. Elképzelte a piros képű cingár Kenyerest indiánnak. Kenyeres mint indián, kész röhej! Hacsak. . . hacsak nem kenik be Kenyeres képét valamivel. Hogy füstszínű legyen. Mondjuk korommal. Vagy hamuval, az még jobb. És ki kenné be? Természetesen ő, Gere. Éjjel, amikor mindenki alszik.

Nagy hecc lesz!

Mégse Gere fordította meg a rajban a közhangulatot, hanem Salamon. Emilke, miután tizedszer nyerte meg a hót-unalmas tábori Ki mit tud-ot, s tizedszer nyújtották át neki az első helyezett jutalmát, az egy szem *PUNCSFURÉT*, úgy találta, hogy ennél az ócska tábornál minden más tábor csak érdekesebb lehet. Még az indián is. Ha jól csinálják.

S ez már egyedül tőlük függ.

Ha az előbb Regősről azt állítottuk, hogy kétségkívül ő a legerősebb, Salamonról is el kell mondanunk, hogy ő a legokosabb. Nemcsak az őrsben, hanem elismerten az egész iskolában. Amire Salamon azt mondja: jó, az biztosan úgy

is van.

– Jó. Csináljuk meg – bölintott rá Salamon, amikor évnnyitó előtt Regős újra előhozakodott az indián táborral. S ettől a perctől a szemezdi faház volt lakói mind akarták az indián tábor.

Hat kicsi indián. . . Ám akárhogy is számolgatták, túl kevesen voltak még egy táborhoz. Ha legalább kilencen volnának. Vagy tízen. Úgy már lenne esélyük, hogy elengedik őket.

Meg kellett hát nyerni az ügynek az osztályból a másik hat fiút is. És ki nyerje meg őket, ha nem Salamon!

Elsőnek Csemege állt kötélnek. Benedeket az indián tábor szépségeit ecsetelő salamoni elbeszélésekből a tábortűznél nyáron sülő őzcombok képe ejtette rabul. Mit őz-combok képe! Benedek, ha lehunyta a szemét, s mély lélegzetet vett, érezte a vadhús kesernyésen édes illatát is. S többé nem lehetett vele bírni. Hol lesz az a tábor? És miért csak nyárra tervezik, miért nem indulnak azonnal?

Ő ajánlotta Öregvisnyót, amikor nagybátyjánál, Csemege Lajos brigádvezetőnél egészen véletlenül elolvasta Elek bácsi, az erdész levelét.

Táborhelyük már volt. A Jagelló vezetése alatt Lantos őrssé szerveződött maradék hat fiú döntéséhez mégse Csemege határtalan lelkesedése adta a végső lökést, nem is a megfontoltságáról közismert Kiss urrr szava, aki háromnapos gondolkozási időt kért, s a hetvenkettedik órában mondott igent a táborra; sokkal inkább Fülög Jimmi váratlan, de véletlenül semmiképp nem mondható lépése. A lepcsés Jimmi nem bírta ki, hogy az addig titokként kezelt vállalkozásba be ne avassa Juci nénit.

– Gondolod, elengednek benneteket otthonról? Tizenkét fiút, felügyelet nélkül? – aggodalmaskodott az osztály-főnöknő.

– Felügyelet nélkül nem. De azt gondoltuk, Juci néni is velünk jöhetne. . . – hízelgett a tanárnőnek Jimmi.

– Mit csinálnék én ott, tizenkét vad indián közt?

– Az indiánoknak is van mamájuk – rebegte Fülüg ellágyuló hangon.

S ezzel a vigyori képű, kócos kislegény végleg a maguk oldalára állította a tanárnőt. Amire nagy szükségük volt, s ez hamarosan ki is derült a rendkívüli testületi értekezleten, ahol Juci néni egyedül győzködte nemcsak Husza tanár urat, de a két Magdi nénit, Kéétszép szem meg Velem Palcsó tanár urakat is, hogy szó sincs a hetedikben zendülésről. Igaz, a fiúk, megszegve az immáron negyedszázados tradíciókat, külön rajt alkottak, de a foglalkozásokat továbbra is megtartják, ősszel elmennek társadalmi munkában kukoricát törni, télen papírt gyűjtenek, tavasszal fásítanak, mint minden más tisztességes úttörő. Csak éppen nem Balatonszemeszre készülnek táborba, hanem az ő felügyelete alatt Öregvisnyóra, a hegyekbe.

– Végül is. . . ha olyan nagyon akarják – törölte meg bepárasodott szemüvegét az igazgató, ami akkor, szeptember elején nemcsak azt jelentette, hogy vége a rendkívüli testületi értekezletnek, hanem azt is, hogy osztályfőnökük felügyeletével mehet a hetedik osztály fiúra, ahová akar, ha olyan a kedve, akár fel a hegyekbe, indiánok is. . .

Mit kell tudni egy indiánról, milyen az indián?

“Tudjon észrevétlenül eltűnni, nesztelenül közlekedni, váratlanul felbukkanni. Lehetőleg ne hagyjon maga után áruló nyomot.

Legyen lelkierője túrni, némán, panasz nélkül elviselni a legkíméletlenebb kínzásokat is.

Ugyanakkor ismernie és gyakorolnia kell az indiánok harci üvöltését, amitől a sápadtarcúakban bennszorul a szusz.

Tanulja meg az állatok nyelvét, legalább a békát, a kakast, a vadgalambot és a kakukkot tudja utánozni, de némi jártassággal kell rendelkeznie a tehénbögésben és a lónyeresítésben is.

El kell igazodnia a jeleken, úgymint: az útjeleken, füstjeleken, fényjeleken, hangjeleken. Meg kell tanulnia a mutogatáson alapuló néma jelbeszédet.

Tudnia kell úszni, futni, fára, kötélre mászni.

Tüzet rakni, állatot megnyúzni, bőrét kitömní.

íjjal löni, törrel bänni, lasszóval, csapdával vadat befogni.

Végül a béke jeléül, a barátság pecsétjeként az alkalomhoz illő komolysággal el kell tudni szívni a békepipát."

A követelményeket még szeptemberben, amikor az indián tábort elhatározták, szedte pontokba Kiss urrr a fentebb idézett, tőle megszokott tömör fogalmazásban.

És ha akkor rögtön a Tinódi Lantos Sebestyén raj minden tagja nem is felelt még meg az összes követelménynek, szinte minden területen voltak a rajban utolérhetetlen specialisták.

A lopakodás nagymestere Jagelló. Pillanatokon belül el tudott tűnni otthonról. Falu néni, az anyja soha nem vette észre, mikor ment el. Ám amint az asztalon párolgott a vacsora, a Laci fiú is előkerült. Úgy sétált ki-be az órákról, ahogy akart.

– Falu László! – szólította nemegyszer az igazgató úr. – Különös, az előbb még itt volt – törölte azután sűrű fejcsoválások közt a szemüvegét.

A nyomokat legjobban Csemege Benedek tudta maga után eltüntetni. Egy nap a kamrában akár két-három üvegből is kiette a körtelekvárt anélkül, hogy a bácsikája az üveg tetején a celofánon vagy a befőzőgumin a legkisebb külsérelmi jelet is észlelte volna.

A tőrés apostola címet, ha volna ilyen cím, minden biztonnyal Kisfüllentő nyerné.

– Szépvölgyi! – hívja ki Sáfrány tanárnő a táblához. – Mi volt feladva?

És Kisfüllentő hallgat. Konokul, fogait összeszorítva. Szemében könnyek gyűlnek a szenvedéstől, ám a világért meg nem mukkanna. Némán túri a vallatást.

– Elégtelen! – fogy ki a türelemből Magdi néni, s beírja az osztálynaplóba az egyest.

Hanem ezt már Kisfüllentő sem képes elviselni panaszkodás nélkül.

– Pechem van. Pikkelnék rám – bizonygatja fünek-fának a szünetben.

Az indián üvöltést általában tanítás után, az iskolakapun kitörve gyakorolják, a tanári kar egybehangzó

véleménye szerint nem lebecsülendő eredménnyel.

Az állatok nyelvén szinte valamennyien nagy előszeretettel beszélnek. Pékovács például olyan tökéletesen utánozza a kakast, hogy ha éjjel fél kettőkor ki kell mennie, s az udvaron elkukorékolja magát, a kondás, aki máskor a háromórás kakasszóra ébred csak, azonnal nadrágot ránt, s elkezd összerelni a házakból a jószágot.

A néma jelbeszédet elsősorban Velem tanár úr óráin tökéletesítik. Többen köszönhetik jó vagy közepes földrajz-jegyüket Salamon Emilke átlagon felüli tehetségének. Nincs olyan szám, adat – Hány lakosa van Budapestnek? Milyen hosszú a Duna? Milyen magas a Gellérthegy? –, amit Emilke különböző fintorokkal ki ne tudna fejezni.

Legjobban Gere úszik, lebukik, s percekig bírja a víz alatt. A legjobb futó Fülüg Jimmi, a kötélmászás rekordját is ő tartja az iskolában. A fára mászás rekordját nem jegyzik, ha jegyeznék, minden bizonnyal Kenyeres neve kerülne a fantasztikusnak tűnő eredmény mellé.

Pedig Kenyeres eredetileg nem is a fára mászásban, hanem lasszóvetésben akarta képességeit tökéletesíteni. A televízióban egy Lolka és Bolka rajzfilmben látta, mint veti ki lasszóját a rabló Bolka (vagy Lolka?) lovára, de az is lehet, hogy fordítva, Bolka vagy Lolka vetette ki lasszóját a rabló lovára. Lényegtelen, Kenyeres Pisti a lasszóvetés technikájára s nem a szereplőkre figyelt. Azután később ő is megpróbálkozott az egyszerűnek látszó művelettel. Előbb ugyan a köcsögfára hullott a hurok, s a pontatlan célzást három köcsög bánta, legközelebb azonban már a hazatérő Riska tehén szarvára csavarodott. Ám Riska félreértette a helyzetet, leszegte a fejét, s elindult Pisti felé, mire Pisti a menekülés legbiztonságosabb módját választotta, s issza se nézett, csak az eperfa tetejéből.

A tűzrakást, a füstjeleket a Balogh ikrek addig gyakorolták, amíg kis híján fel nem gyújtották a szalmakazlat a házuk végében. A legprecízebben a béka hasát biológiaórán Kiss urrr metszi fel, Gere már tömött ki házinylat, Pékovács a szerű mögött olyan csapdát eszkábált össze, hogy az akár a rókát is megfogja, ha a ravaszdi éppen arra téved. Nem Pékovács tehet róla, hogy végül is a legjobb tojójuk sétált be a csapdába.

A fiúk közül egyedül Regős bagózott. Általában fonnyadt cukorrépa levélből sodort szívart szívott, de ha cigarettához jutott, azt se vetette meg. Felajánlotta mindenkinek, hogy szívják el vele a békepipát, amit több-kevesebb sikerrel néhányan meg is próbáltak. A szerencsésebbek megúszták a dolgot fejfájással, csak Emilke hányt a bagótól három napig.

És milyen egy indián tábor? Mi szükséges az indián életmódhoz?

Természetesen sátor, kötél, lasszó, csapda, tör, íj. És az indiánregény-írók minden ellenkező híresztelésével szemben: pénz! Ahogy már korábban kiszámolták, sok pénz. Sőt nagyon sok pénz!

Vajon ad-e pénzt a szövetkezet?

Nem sokat adott, fejenként száz forintot, bár ez is több a semminél. Viszont küldött a raj címére egy levelet, céges levélpapíron, alul-felül bélyegzővel, aláírta az elnök, az alelnök, a társadalmi szervek vezetői, a főkönyvelő, a revizor, szóval mindenki, aki csak számított a szövetkezetben. Jó táborozást kívántak az úttörőknek, s nyilván udvariasságból, a levél utolsó félmondatában megígérték, hogy amennyiben más módon is a táborozók segítségére lehetnek, a szövetkezet minden rendű és rangú dolgozója készséggel áll a rendelkezésükre.

Kiderült, hogy ez a levél többet ér a száz forintnál. Minden pénznél többet ér!

Elsőnek a raktárost keresték fel vele, kísérletképpen, és sátorponyvát kértek. Kettőt. Július elejére, amikor a kombájnoktól beérkezik a gabona, ígérték, visszaszármaztatják.

A raktáros csak ránézett a papírra, s megkérdezte: elég a két sátor?

A raktárból az étkezdébe vitt az útjuk. Itt lábast, kondért, kannákat vételeztek. A lakatosműhelyben sátorcövekeket kértek, a hivatalos levelet lobogtatva.

Néhány napig csak nekik dolgozott az egész melléküzemág. A kovácsok konyhakéseket edzetek törnek, a zsákfoltozó asszonyok hátizsákokat varrtak, a szíjgyártók felszíjzták. Így gyűjtöttek be minden szükséges holmit, még az adminisztrátorokat is kifosztották, az összes használaton kívüli ceruzát, golyóstollat, ívpapírt elvitték.

Ugyan mi hiányozhat még? Törték a fejüket.

– Egy kutya! – ütött a homlokára Pékovács.

– Úgy van! Kutya nélkül nem indián az indián! – kurjantotta Fülüg Jimmi.

– Kutya nélkül nem tábor a tábor! – erősítette meg Kiss urrr is.

A Balogh ikreknek volt egy kutyájuk. Kis vörös korcs.

Azonnal felajánlották, hogy magukkal viszik, de Jagelló leintette őket.

– Oda, a hegyek közé igazi kutya kell – magyarázta. – Amelyik megvéd akár a vadállatoktól is. Nem pedig öleb.

– Én tudok egy olyan kutyát! – izgett-mozgott Csemege. – De vajon ideadják-e?

– Próbálják meg nem ideadni! Megyünk a . . .

– Csakhogy az a kutya nem a szövetkezeté.

– Hanem?

– A nagybátyámé!

– A brigádvezetőé? Az a kutya, akit ránk akart uszítani?

– Igen. A Cézár.

S Csemege Lajos brigádvezetőhöz újra küldöttség ment. A fiúk előadták a kérésüket.

A brigádvezető első nap be sem engedte őket, a kerítésen keresztül küldte el a fiúkat. A tizenkét srác nem adta fel a reményt, továbbment az elnökhöz. Másnap Csemege másfél óráig tárgyalt a küldöttséggel, s csak azután dobta ki a fiúkat. A srácok útja ezúttal az ellenőrző bizottság elnökéhez vezetett.

Harmadnap Csemege Lajosnak Kiss urrr felmutatta a szövetkezet hivatalos levelét. Mire a brigádvezető, ha nehezen is, de beadta a derekát.

Június huszonharmadikán reggel, pontosan egy nappal az indulás előtt, Kisfüllentő Jakabék tornácán – Kisfüllentőék laktak a legközelebb az állomáshoz – ott sorakozott a tizenkét degeszre tömött hátizsák, alattuk az összecsavart pokróc, felerősítve rájuk a sátor, a gumimatrac, az összecsucskható tábori asztal, a kondér, a vizesedények, kinek mi jutott. Csak az élelem hiányzott, úgy beszéltek meg, azt mindenki az induláskor hozza majd magával a szövetkezeti zsákfoltozó asszonyok által külön e célra varrt oldalszáokban.

S Cézár, aki az előzetes megállapodás szerint induláskor csatlakozik majd a csapathoz.

– Hogy bírunk el ennyi cuccot? – sajnálta már előre magát Kenyeres Pisti.

– Nem te viszed, a vonat! – vigasztalta Gere.

Kecskés százados gondokba merülve forgatta ujjai közt az alul-felül lepecsételt levelet. Közösleges levélpapírra írták, öreg írógéppel, az ig. h. és a csap. vez. rendfokozatok alatt az aláírás olvashatatlan. Ilyen levelet bárki produkálhat. De a bélyegzők! Felül a hosszú cégbélyegző, alul a körpecsét. Bélyegzőt csak nem hamisítanak?

Két hét szabadságért aligha.

Mert Kecskés százados erősen gyanította, hogy Gyalog elvtárs (mit elvtárs! Gyalog honvéd!) hivatalosnak látszó kikérésének ez az igazi oka. Gyalog honvéd szabadságra akar menni, vagy valaki szabadságot szeretne a számára kérni. Két hét rendkívüli szabadságot.

Az egész úttörőtábor csak kitalálás. Hajánál fogva előrángatott indok.

Mert mi szükség lehet egy katonára az úttörőtáborban? Ott a csapatvezető, a tanárok, a felnőttek, a gyerekeket elkísérő szülők. Mi keresnivalója van ott még egy katonának?

Kecskés százados hallott ugyan határőrörsökről, honvédelmi rajokról, tudott csapatokról, amelyeket honvédségi alegységek, egységek patronáltak, de hogy nekik közük volna bármilyen formában bármelyik általános iskolához, arról nem volt tudomása.

De talán a klubvezető tud valamit.

Fel is hívta telefonon, s megkérdezte tőle, milyen az egység kapcsolata az iskolákkal. Így kérdezte, ilyen általánosan fogalmazva, nehogy elárulja tájékozatlanságát.

– A lehető legjobb, főnököm, a lehető leggyümölcsözőbb! – hangzott a klubvezető válasza.

Kecskés százados a válaszból csak a főnökömet hallotta ki, amitől azonnal felment a vérnyomása. Őt ne főnökömözzék, ő csak négy hétig helyettesíti az öreget, amíg az szabadságon van.

Pontosabban már csak egy napig. S addig is csak halaszthatatlan ügyekben. Minden mással megvárja.

Az esedékes lögyakorlattal nem várhatta meg, azt levezette. Az éjszakai menetgyakorlatot és az akadályversenyt is, a magasabb egység parancsnoka általános megelégedésére.

Sajnos, ezzel a levéllel sem várhatja meg. Az alezredes huszonnegyedikén reggel jön vissza, Gyalog honvédot viszont huszonnegyedikétől kérték ki. Pontosan: a huszonnegyedikén kezdődő tábor idejére.

Itt dönteni kellett. Neki kellett dönteni, egy személyben, felelősen.

De szívesen levezetett volna inkább még egy gyakorlatot!

Kikérheti ugyan Gyalog honvéd szakaszparancsnok-helyettese, Szabó tizedes véleményét, hátha a szép Szabó olyasvalamit tud, sustorgásokból, puszogásokból, ami hozzá nem jutott el, de Kecskés százados nem kedvelte a tizedest. Fontoskodónak tartotta, aki elvárja, hogy igazi értékén felül becsüljék, minden véleményét készpénznek vegyék. S Kecskés százados nem szívesen adott lovat alá azzal, hogy vele beszél meg komoly dolgokat.

Majd óvatos lesz, kikéri a tanácsát, s azután dönt.

A szép Szabó biztosan azt javasolja, engedjék el a honvédet. Egy katona ide vagy oda! . . . És akkor majd ő beint.

A tizedes a fejét csóválta, s hosszasan hümmögött.

– Nekem itt valami nem tetszik – motyogta rövidre nyírt bajsza alatt. – Én itt valami suskust érzek!

– Igen? – csapott le rá szárazon Kecskés. – Valami suskust? Abban, hogy egy úttörőcsapat segítséget kér a honvédségtől? No igen, persze, maga. . .

S elnézett a szép Szabó feje felett.

– Küldje be hozzám a szolgálatvezetőt – mondta később kimért udvariassággal.

A korosodó, már ősz hajú főtörzsőrmester a nyitott ajtóban állt. Beljebb, ha akart, sem léphetett volna, Kecskés öles léptekkel föl-alá gyalogolt a szobában.

– Kerekes elvtárs, készítse fel Gyalog honvédet az útra – állapodott meg végül. – Nyílt parancs, kimenőruha, sima derékszíj, egy váltás tiszta alsó és még ami kell. Világos?

– Világos! – húzta ki magát az ősz hajú katona, s már éppen fordulni készült, amikor a százados a kezébe nyomta a levelet.

– Távíratilag értesítsék az iskolát, hogy Gyalog elvtárs

– az elvtársat megnyomta – huszonnegyedikén reggel érkezik. . . Az érkezés pontos idejét írják ki a menetrendből.

Gyalog Antal honvéd nem egészen értette, ami vele s körülötte történt, bár nem is nagyon gyötörte az agyát, hogy megértse. Bevonulása óta különben sem ez az első eset, amikor nem azonnal ért meg valamit, de még több mint egy éve volt a leszerelésig, s gondolta, addig bőven marad ideje eltűnődni a dolgok értelmén. Elolvasta a nyílt parancsot, meghallgatta Szabó tizedes, a szakaszparancsnok helyettese, utána a főtörzsőrmester intelmeit, s mert hirtelenjében minden olyan hihetetlen volt a számára, megcsípte a karját. Fájt, s ez azt jelentette, hogy nem álmodik, ébren van. Akkor pedig oda se neki, csinálni kell, azzal is telik az idő.

A parancsal különben is csak egyet lehet tenni: végrehajtani. A honvédségnél minden ettől eltérő magatartásforma súlyos következményeket von maga után.

De ideje sem maradt a tűnődésre. A napi szokásos fegyver- és anyagkarbantartásról emelte ki a szolgálatvezető, s eligazításra, tisztálkodásra, gombvarrásra és egyéb felkészülésre, végül a délutáni vonat elérésére összesen egy óra tizenöt perc állt a rendelkezésére.

A szakaszparancsnok-helyettesi eligazítás után már csak ötvenhét perc és négy másodperc.

Gyalog honvéd jól be tudta osztani az idejét. Pontos volt, akár a vonat. Tizennyolc óra hat perckor futott be az állomásra.

A vonat tizennyolc óra hétkor.

Útközben aztán törhette a fejét, mit akarhat tőle az az isten háta mögötti kisközség úttörőcsapata. A környéken egyszer fordult meg életében, három vagy inkább négy éve, amikor az első gimnázium utáni szünetben talán egy hétig a nagyapjánál nyaralt. Ki emlékezhet ott rá, ki tudja róla, hogy katona, a nagyapján kívül; ki szerezhette meg a címét?

A hivatalos levélben, amit a szolgálatvezető meglobogtatott az orra előtt, arra kérték, hogy működjön közre egy raj nyári 'tábora vezetésében, Öregvisnyó körül, a szuromoromi erdészháznál vagy hol. Hogy kerülnek azok a gyerekek Öregvisnyóra? S miért éppen oda mennek, ha már mindenképpen messze akarnak lenni az otthonuktól, miért nem a Balatonhoz, Kőszegre, Sopronba, akárhová? S mi az, hogy

működjön közre egy tábor vezetésében; rajvezető lesz, szakács, kukta vagy egyszerűen éjjeliőr?

Gyermekkorában nem egy nyarat töltött úttörőtáborban, természetesen a Balatonnál, ahol előre kiépített kavicsos úton jártak, faházakban laktak, a faházakban az ágyukon találták a kitömött szalmazsákokat, a felhúzott paplant, párnát. Velük volt az igazgató, az osztályfőnök, a csapatvezető, két munkásőr apuka, egy orvos és egy gyógyszerész anyuka. A reggelit, uzsonnát, ebédet, vacsorát az egyik közeli termelőszövetkezetből szállították a helyszínre, autóval, mosdóvizet naponta hoztak, lajttal. Egyszer ügyeletes is volt, piros karszalagot viselt, s két társával a parancsnoki faház előtt ücsörgött egész nap.

Mi dolga lehet egy sorkatonának az úttörőtáborban?

A postáskisasszony este háromnegyed nyolckor vette a táviratot. Szolgálati ideje már rég letelt, de azon az estén a községben senki nem azt nézte, meddig a szolgálat, mikor telik le a dologidő. Az önkiszolgáló boltba délután friss kenyeret, tejet, húst hoztak a járási székhelyről, a fodrász még hét órákor is a másnap táborba indulók frizuráját igazgatta, a gyógyszerész vezetője amolyan kis házi patikát állított össze, hozzá saját kézzel írt utasításokat mellékelte, s a doktornő még egyszer tetőtől talpig megvizsgálta a tizenkét fiút.

Az iskolában égett a villany, a tantestület dél óta megszakítás nélkül ülésezett. Hosszú, a legapróbb részletekre kiterjedő vita után végre lassan kezdett kibontakozni valami elfogadható megoldásféle. Eszerint, ha a honvédségtől nem érkezik válasz, Juci néni viszi fel a gyerekeket a nagy hasával Szuromoromra, s harmadnap akár jön a katona, akár nem, a tábor vezetését átveszi az igazgató. Akkor már mint házasember.

A postáskisasszony apró gyöngybetűkkel leírta a távirat szövegét, majd visszaolvasta, s beszólította az előtérből a helyi rendőrőrs türelmesen ott strázsáló parancsnokát.

– Őrmester elvtárs, kérem, vigye át az iskolába!

Az őrmester szolgálati táskájába tette a kézbesítőkönyvet, benne az összehajtott táviratot, berúgta a motort, s elviharzott.

Az iskola kapujában a hivatalsegéd várta. Aláírta a kézbesítőkönyvet, átvette, kibontotta s elolvasta a táviratot. Jó hír, mondja már, Feri bá? – bújt elő a tantestületi szoba nyitott ablaka alatt terebélyesedő jázminbokor alól Gere.

– Attól függ – hajtogatta össze újra a táviratot komótosan a hivatalsegéd. Majd hirtelen hangot váltott: – Pucolás haza aludni, hallod? Jön a katonátok!

A vonat, amely Gyalog honvédet hozta, késett. Öt percet, hatot, nyolcat, sőt már tízet. Az igazgató állandóan az óráját nézte, miközben egy ízlésesen becsomagolt kis barna dobozt szorongatott a hóna alatt. A dobozt Juci néni bízta rá azzal, hogy feltétlenül adja át a katonának.

A tizenkét gyerek, mögöttük Cézár, libasorban a két sín pár közt állt. A fiúk vasalt barna ingben, úttörőnyakkendővel, a derékon öv, az övön bőrtokban a tör. Oldalukon az elemózsiás zsák. A hátizsák a többi csomaggal a lábnál. Cézár szőre fényesre kefélt, nyakán cifra örv, pofáján szíjből font szájkosár.

Kíváncsian, fejét fel-felkapva figyelte a számára szokatlan tömeget, a nyüzsgést.

A borjún yi fekete német juhász kutyát Csemege Lajos főlórával a vonat indulása előtt adta át, az ő szavaival élve: szocialista megőrzésre unokaöccsének, Benedeknek. A fiú ugyan nem értette pontosan, mit jelent a szocialista megőrzés, de nem firtatta. Tudta, hogy Kisfüllentőék udvarán a srácok türelmetlenül várják, s nem akarta még tovább borzolni az amúgy is túlfeszített idegeket.

– Már azt hittük, nem jöttök, se te, se a kutya! – fogadta szemrehányón Gere.

– Láthatod, itt vagyunk. Mutatkozzatok be Cézárnak.

– Miit?! – hördült fel Gere. – Talán még kezét is adjunk neki?

– Megsimogathatjátok a fejét.

– Megmondanád, minek ez a hülyeség?

– Hogy megszokjon benneteket. Érezze a szagotokat, megismerje a hangotokat.

Emilke mozdult elsőnek.

– Salamon Emil. Rajtítkár – énekelte vékony hangján. – Bár ennek itt most semmi jelentősége nincs. . .

Nagyon Örvendek! – S tenyerét a kutya fejére tette. – Elég, vagy szövegeljek még neki? – nézett Benedekre.

– Elég.

– Tényleg monddam a nevem? – óvatoskodott féloldalasan Cézárhoz Kenyeres Pisti. – Van valami

értelme? Azt hiszem, úgyszem jegyzi meg. Egyszerre ennyi nevet egy kutya sem tud megjegyezni.

– Mondj akármit – dörmögte Benedek. – Te már úgyis eleget beszéltél, lekophatsz.

Kenyeres után a két Balogh simogatta meg a kutyát, majd Regős, Jagelló, Fülíg Jimmi és sorban a többiek.

Cézár körbejáratta a tekintetét a fiúkon, a levegőbe szagolt, orrcimpái ilyenkor a szájkosár alatt kitágultak, a fülét hegyezte.

– Kereszteljük el Caligulának – találta ki Fülíg Jimmi.

– Miért éppen Caligulának? – ütközött meg a javaslaton Kiss urrr.

– Mert az is császár volt. Vagy valami olyasféle.

– Úgyse hallgat más névre, ezt szokta meg – vágott elébe a vitának Benedek. – De ha a nevét mondjátok, azonnal figyel. Cézár! Látjátok?

Az állomásig versenyt próbálgatták. S Cézár, ahányszor csak a nevét hallotta, mindig felkapta a fejét. ..

Most senki nem törődik vele. A srácok az övéikre figyelnek a sínek közül.

A szülők, kísérők, a tsz-elnök, Csemege brigádvezető, Tóth Lajos bácsi az iktatóból, a postáskisasszony, a rendőr őrmester, a hivatalsegéd, a fodrász, az orvosnő, a patikus s a már megcsappant létszámú tantestület az állomás épülete előtt, a keskeny peronon szorongott. Túl voltak a búcsúzáson, egy-egy utolsó intelem maradt csak hátra:

– Jaj, hogy el ne felejtsem! . . . – Vigyázz magadra! – Írj!

Közben a kitérőre bekocogott az ellenvonat. Az igazgató rohant a forgalmi irodába, hogy várjanak az indítással, amíg az a másik meg nem érkezik, s a katona a gyerekekkel emerre át nem száll. A forgalmista végül is beleegyezett, vár egy percre.

Csak azután tényleg megérkezzen az a katona!

A toronyóra hetet ütött, a vonat már több mint negyedórás késésben volt. De még tíz percet kellett várni, amíg a vicinális feltűnt a kanyarban.

– A katonát nézzétek! Csak a katonát! Minden katonát! – kiáltotta izgatottan az igazgató. – El ne szalasszuk!

Aligha szalaszthatták el. A vonatról összesen öten szálltak le, négy szövetkezeti irodáslány s egy hozzávetőlegesen százhatvanöt centi magas, vékonydongájú, szeplős, gyűrött arcú, karikás szemű katona. Hirtelenvörös haja a szemébe lógott, tányérsapkája csáléra állt. Hóna alatt sovány aktatáskát szorongatott.

A katona. . .

A fiúk egyetlen futó pillantásra méltatták csak, s tekintetüket újra a vonatra szegezték, lesve, mikor száll ki valamelyik ajtón az a szép magas, fess, csinos, jóképű fiú, amilyenek Gere elbeszélése alapján elképzelték Gyalog Antit.

A KATONÁT.

De a vonatról senki más nem szállt le.

A vékonydongájú, hirtelenvörös legényke megállt az állomás épülete előtt, tanácstalanul tett néhány lépést a kijárat felé, s újra megtorpant. Mindenki őt bámulta, ujjal mutogattak rá.

– Ő az!

– Ő az? – kérdezték egymástól a srácok a két sínpár között.

Gere csak meresztgette a szemét. Tényleg ő lenne az? Csak ő lehet. . .

– Anti! – ugrott ki a sorból. – Anti, megismersz? A katona összeráncolta a homlokát.

– Anti, én vagyok a szomszédból! Nem ismered meg? Imre bácsiék mögött lakunk. Tudod, én vagyok a Zsuzsi öccse – halkította le a hangját.

A katona szemöldöke felszökött.

– Hát te ajánlottál be? – szólalt meg végre. – Ezért még számolunk! Ki itt a góré? A parancsnok, nem érted? Aki azt a bizonyos táborot vezeti majd.

– Nincs góré – rázta a fejét Gere. – Arra gondoltunk, hogy ha te. . . Ha maga. . .

– és ki az a pasas ott? Nem nekünk integet?

– Ja? Ó a diri.

Gyalog honvéd könyökével odébb billentette a kézzelábrával magyarázó, győzködő Gerét, megrázta magát, mint a kutya, amikor kijön a vízből, őt ujjával hátrafésülte haját, megigazította tányérsapkáját,

lesimította derekán a zubbonyt, s szabályos léptekkel elindult a sínek közt kacsázó, kalimpáló ember felé.

–Igyekezzünk a beszállással! A vonat azonnal indul! – hangzott innen is, onnan is a figyelmeztetés.

A katona meglódult. Hat-nyolc lépéssel az igazgató előtt termett, kihúzta magát, amitől azonnal fél arasszal magasabb lett, tenyerét sapkája széléhez kapta, és megköszörülte a torkát.

– Igazgató elvtárs, Gyalog honvéd jelentkezem! Jelentem, a parancsnokságot átvettem!

Újra tisztelgett, sarkosan hátraarcot csinált, s kieresztette a hangját:

– Táborozó szakasz! Poggyász a kézben, irány a szerelvény utolsó kocsija utolsó lépcsője, futólépésben indulj!

– Úgy gondoltuk, a Tinódi Lantos Sebestyén raj, mi tizenketten úgy határoztunk, egy emberként. . . – Gere nagy lélegzetet vett, s kidüllesztette a mellét. Újra elemében volt, a régi Gere, a raj mókamestere, akiből ömlött a szó, áradt a magabiztosság, s aki egy ügyes lódításért, csavarintásért nem ment a szomszédba. – Úgy döntöttünk – javította ki magát –, hogy nem megyünk a csapattal a Balatonhoz, bármi legyen is a következménye. Külön tábort szervezünk magunknak, ahová nem teheti be a lábát se tanár, se felnőtt, senki; ahol nem fogadunk el magunknak más táborvezetőt, csak magát. Csak téged! – tért át újra a tegezésre.

Gyalog honvéd emlékezetében azonnal felötlött a levél sebtében elolvasott pár sora: “Az iskola igazgatósága és az úttörőcsapat vezetősége. . . megkérjük, működjön közre. . . egy raj táborozása vezetésében. . . ” Aláírások, pecsétek. Valami így együtt itt nem stimmel, gondolta. De szokásához híven nem izgatta magát túlságosan. Hagyta, hadd meséljen Gere.

És Gere mesélt. Elmondta, hogyan szedték össze a felszerelést; kifecsegte, eszük ágában sincs az erdészházban a padláson éjszakázni, együtt a baglyokkal, sátorban alszanak majd, a szabad ég alatt, a pataokban mosdanak, az erdőben gyümölcsöt szednek, nyulakra vadásznak, őzet fognak be, azt készítik el, azt eszik. Meg amit gyűjtenek, szereznek. Titkos nyelven érintkeznek egymással, füstjelekkel tájékozódnak.

Mint az indiánok. . .

A katonának kezdettől fogva tetszett a nagyhangú, szavait modoros kézmozdulatokkal, mulattató grimaszokkal kísért lelkes kiskamasz handabandázása. Sok-sok naivitás volt abban, amit Gere mondott (mit mondott? hadart!), de minden naivitás, képtelenség mögött ott sejlett tisztán, hamvasan a gyermeki elképzelés: kötöttségek nélkül, természetesen élni, távol a világtól, a megszorításoktól, az elvárásoktól, tiltásoktól és engedményektől. Maguk közt, maguknak.

Ha csak két hétig is.

Gyalog honvéd jól ismerte ezt az állapotot. Hat-nyolc éve még maga is felrúgott volna minden kötöttséget, zártságot, regulát. Nyúg volt számára az iskola, az úttörőélet, a tábor. Mindig mást szeretett volna, mint amit csinálnia kellett, de legalábbis máshogy, mint ahogy csinálták.

Azután szép lassan leszoktatták, de az is lehet, hogy ő maga szokott le a különködésről, ellenkezésről. Kezdte belátni, hogy szabályok, rend hiányában nem létezik közösség, emberi kapcsolat.

A honvédségnél minden különösebb megrázkódtatás nélkül vette tudomásul az alá- és fölérendelésből származó függést. S azt, hogy ahol ketten vannak, az egyik parancsnok, a másik beosztott. . .

Gere szavai most egyszerre elfeledtették vele az elmúlt évek s főleg az utolsó hónapok szabályokkal, parancsokkal behatárolt, kényszerű, ám mégis biztonságot nyújtó egyhangúságát, s emlékébe idézték gyermekkora nagy ábrándjait, elvágódásait. A képzeletbeli szigetet, ahol egyedül volt barátaival, a világgá menéseket, amelyek az utca sarkán, de legfőljbbe a város szélén végződtek, a megálmodott indián tábor a hegyekben, ahová egy évig készültek, de ahová Éva néni, az osztályfőnöknőjük értetlensége miatt mégse jutottak el. . .

– Indián tábor leszünk ! Mindent úgy csinálunk, akár az indiánok. Hogy hasonlítsunk is hozzájuk, bekenjük a képünket hamuval. Elhatároztuk! – szavalta Gere.

Anti elhessentette magától az emlékeket, s amikor az elálló fülű szőke Gere egy másodpercre megállt, hogy levegőt vegyen, közbeszólt:

– Jó. De minek kellek ehhez én?

– Te leszel. . . Maga lesz a törzsfőnök! A tanárok mind öreg krapekok. Aki meg fiatal, nem csinálná velünk végig.

Juci néni az egyetlen, aki megértett bennünket, de ő most éppen kisbabát vár. És Létra, őt viszont behívták. Hát ilyen a mi szerencsénk. De benned mindenki megbízik. Mindjárt, ahogy megérkezünk, elszívjuk veled a békepipát.

- és ha én nem bagózom? – húzta fel a vállát a katona.

– S nektek sem ajánlom, hogy rápipázzatok. Legalábbis amíg velem vagytok, nem. Megértettétek?!

– Ez csak olyan jelképes. . . ízé. Azt jelenti, hogy jóban-rosszban. . .

Gere nem folytatta. Maga is észrevette, hogy túl messzire ment. S hogy a békepipa elszívása sem pontosan azt jelenti. De már nem lehetett visszaszívni.

Anti, ha csak egy éve is valami hasonlóra kéri, örömmel mond igent. De amit megtehetett egy éve, nem teheti meg most. Katona, a zsebében nyílt parancs van, amiben azt a feladatot kapta, hogy működjön közre egy úttörőtábor vezetésében, s nem azt, hogy éretlen tacsókókkal együtt bagózzon a tábornéknél. Ha visszatér az alakulathoz, biztosan megkérdik, mit csinált, hogyan csinálta. Talán még a KISZ-gyűlésen is be kell számolnia táborbéli ténykedéséről. S akkor mit mond? Hogy a képét hamuval kente be, utánozta a kakukkot, összehaverkodott a gyerekekkel, együtt lopták az erdőben a gyümölcsöt, együtt irtották a vadállományt?

Megrázta a fejét.

– Nem megy!

– Mi nem megy? – fészkelődött a pad legszélén Emilke. " – Ha nem akarja elszívni velünk a békepipát, más szerződést is köthetünk. A vérszerződés megfelel?

S felhúzta a karján az inge ujját.

– Az egész így együtt nem megy – magyarázta a katona.

– Ez az indiánosdi. Az, hogy nyulakra vadászunk, őzeket fogunk be, íjat, dárdát faragunk, hogy vadat ejtsünk el velük. A vadakat nem szabad bántani, még zavarni sem. S az erdőben tilos a tűzrakás. Hamuval se vagyok hajlandó bekenni a képem, nem csinállok magamból pojácát. Azután meg az indiánok nem sátorban laktak, hanem sárból tapasztott kunyhóban, s az indiánoknak nem volt kutyájuk. Legalábbis nem emlékszem rá, hogy lett volna, pedig jó sok indiánkönyvet olvastam. Igaz, régen.

– Én úgy tudom, volt – jelentette ki cseppet sem meggyőző hangon Csemege Benedek.

– Tudod, vagy csak úgy mondd?

– Azt hiszem.

– Tehát nem tudod. De a kutya itt van, velünk utazik. Nem küldhetjük vissza, el se veszejthetjük.

– Nem is! Szocialista megőrzésre vettem át! – helyeselt szaporán Benedek.

– Na lám. Úttörők vagytok, s engem azért küldött közétek a parancsnokom, hogy úttörőtábort vezessek.

– Ezért nem mentünk a Balatonhoz! – Emilke hangjából csalódottság rítt ki.

– Elsajátítottuk az indiánok minden tudományát – nyöszörögte Kenyeres.

A többiek hallgattak.

– Találjátok ki valami más megoldást – nézett végig a kedvét veszített társaságon a katona.

Jagelló résnyire kinyitotta, azután be is csukta a száját, s nyelt egyet. A mindig magabiztos Gere csak tekergette a nyakát. Benedek a kutya fejét simogatta.

A katona megsajnálta a srácokat. Hogy lelkesedtek az előbb, s egyszerre mennyire letörtek! Pedig ő igazán nem tehet mást. . . Nem állhat le velük. . . Hacsak. . .

– Elfogadtok tőlem egy jó tanácsot? – kérdezte valamivel később. – Ha jól értettelek benneteket, ti valamilyen nem hétköznapi tábor szeretnétek. Különöset, érdekeset. Ha akarjátok, lehetünk honvédelmi tábor. Úgy csináltok, úgy csinálunk mindent, mint a katonák.

A fiúk hallgattak. Lopva egymást lesték a szempilláik alól.

Regős az ablak mellett ült, gondolatai messzire elkalandoztak. Csak az utolsó szavakra kapta fel a fejét.
– Mint a micsodák? – kérdezte.

– A katonák.

– Ezt nem mondja komolyan!

– De a legkomolyabban mondom.

– Marhaság! – csúszott ki Regős száján.

– Te lehet hogy annak tartod. Mások esetleg épületes dolognak, jó szórakozásnak.

Regős felugrott, előrehajolt. Magasabb volt a katonánál, vállasabb is.

– Hogy képzeli?

– Egyszerűen. Öt-hat év múlva mindnyájan katonák lesztek, akár akartok, akár nem. Gondoljátok, megárt, ha szoktatjátok egy kicsit magatokat nemcsak a gondolathoz, hanem a katonaélethez is? Féltek talán tőle?

– Én? Még hogy én félek? – ágaskodott Regős. – Csak éppen nem szeretem, ha parancsolgatnak. De ezek itt. . . A kicsiket is be akarja. . . sorozni?

S ajkbiggyesztve az ikrekre mutatott. Aztán Csemegére. Tovább Kiss urrra, Kisfüllentőre, Kenyeresre.

– Nekik se árt meg. Majd úgy csináljuk, hogy senkinek ne ártson. Ami viszont a parancsolgatást illeti, nem tudom, hogy képzeltétek el az úttörőtábor. Ott is parancsolnak.

– Mi indián táborba készültünk, kérem – szólalt meg tisztelettel a hangjában a katona mögött Kiss urrr.

– Ez az indián tábor csak olyan. . . jelképes – próbálta megmagyarázni Fülíg Jimmi. – Mi annak hívjuk. De úgy kell érteni, hogy tulajdonképpen úttörőtábor, ahol indián módra. . .

– Én is úgy értem – bólogatott a katona. – S amit javaslok helyette, azt is értsétek úgy, hogy tulajdonképpen úttörőtábor, ahol úgy élünk majd, mint a katonák.

– De ha mi nem akarjuk? Ha mi ragaszkodunk az indián táborhoz? – erősködött tovább Regős.

– Kértem, hogy találjatok ki helyette valami más megoldást, mert ez nem jó így – mondta szárazon a katona. – Miután nem volt elfogadható ötletek, magam javasoltam a honvédelmi tábor. Akinek ez sem felel meg, hazamegy.

– Ezt úgy értsük, szálljunk le a következő állomáson? – nyúlt a csomagjáért Regős.

– Előbb gondolkozzatok. Aki nem tart velünk, azt visszakísérem. A többiek Szolnokon megvárnak.

– De ha senki nem akarja a honvédelmi tábor?

– Akkor együtt fordulunk vissza.

– Kimehetünk kicsit a peronra, hogy megbeszéljük a dolgot? – furakodott a katona és Regős közé Gere. Maradjatok nyugodtan itt – válaszolta a katona. Majd én megyek át a másik fülkébe.

– Szépen vagyunk! – állt ki a fülke közepére szétterpesztett lábbal Regős. – Hallani szeretném a véleményeteket!

– Én vele megyek – szólalt meg a sarokból egykedvűen Pékovács.

– Vele. De hova? A honvédelmi táborba?

– Nem mindegy? Ha oda, hát oda.

– Tűröd, hogy két hétig ugráltasson? Hallhattad az állomáson: Irány! Futólépésben indulj! – Regős megpróbálta utánozni a katona hangját. – Egy ilyen senki, akinek még csillaga sincs!

– Inkább ő, mint az öt húgom – vágta rá habozás nélkül Pékovács.

– Ez is szempont – húzta el a száját Regős.

– Kár volt annyira mellre szívnod a dolgot – csitította a nagyfiút Jagelló is. – Állítsd magad takarékra!

– Mellre szívnom? Mit szívtam én mellre? – dohogott ingerülten a fülke közepén Regős.

– Ezt az egészset. Nem mindegy neked, minek nevezzük, indián tábornak vagy honvédelmi tábornak?

Fontos, hogy ott legyünk, aztán úgyis az lesz, amit mi akarunk.

Fülíg Jimmi hangosan helyeselt Jagellónak, Kisfüllentő is az őrsvezetőjének adott igazat.

– Bízátok rám, majd én leszerelem – forgolódott az ülések közt Gere. – Minden úgy lesz, ahogy megbeszéltük. Csak bízátok rám!

Ám Jagellóval és Gerével ellentétben, Salamonnak az volt a véleménye, hogy a katonát nem lesz könnyű leszerelni. Az történik majd, amit ő akar. A legjobb tisztázni vele, hogyan képzeli. . .

Kiss urrr Salamonnal értett egyet.

A többieket, a két Baloghot, Kenyerest, Csemegét szinte alig érdekelte, indián táborba mennek-e vagy honvédelmi táborba. Végtére is az indiánok is harcosok, akár a katonák, legfeljebb nem nyilat faragnak maguknak, hanem dárdát, kardot. Csak menjenek minél messzebbre. Arról, hogy visszaforduljanak, hallani sem akartak. Sőt addig könyörögtek Regősnek, míg a nagyfiú visszarakta a csomagtartóra a hátizsákját.

Abban Salamonnak adtak igazat, hogy jó lenne tudni, hogyan is képzeli azt a honvédelmi tábor a katona.

Visszahívták hát. Anti leült a pad szélére.

– A katonák sátrakban laknak? – kérdezte Fülíg Jimmi.

– És a szabadban főznek, bográcsban?

– Ha hosszabb gyakorlaton vannak, ahonnan nem lehet mindennap hazatérni a laktanyába – világosította fel a kérdezőket a katona.

– Mi most azt játszunk, hogy hosszabb gyakorlaton leszünk, jó? – egyezkedett Kisfüllentő.

– Játsszuk!

– És puskát faraghatunk-e magunknak? Meg kardot? Ez Kenyerest érdekelte. A katona vonásai megenyhültek.

– Faraghatunk, ha nagyon akarjátok.

– Akkor jó – adta be a derekát Kisfüllentő.

– De csak ha mindent komolyan csinálunk! – szabta feltételül Gere.

– Mint a felnőttek, olyan komolyan – erősítette meg a katona.

– A honvédelmi táborban lehetnek kutyák? – irtatta tovább Csemege.

– Lehetnek. Speciálisan kiképzett kutyák. Felderítésre, nyomolvasásra.

– Cézár nem ilyen. Azért velünk maradhat a táborban? Majd megtanulja, amit tudnia kell.

– Maradhat – nyugtatta meg Benedeket Anti. – Csak hasznunkra lesz.

– És ebben a... Hogy is mondta? Szóval a honvédelmi táborban szívesen lesz törzsfőnök? – kérdezte Gere.

– Parancsnok! – javította ki Gerét Gyalog honvéd. – De a békepipát hajlandó elszívni velünk? Csak úgy jelképesen?

– Ha nem akarja, köthetünk vérszerződést. Ezt ismét Emilke ajánlotta.

– Felesleges! – állt fel a katona. Állva sem volt sokkal magasabb, mint Kenyeres Pisti vagy a szemüveges Pékovács ülve. Köhintett, s tőle eddig szokatlanul határozott hangon folytatta:

– A honvédségnél mindig a parancsnok dönti el, mi hogyan lesz. Parancsban, amit aztán kihirdet.

Mostantól úgy élnek majd, mint a katonák. Szigorú fegyelemben, pontos napirenddel. A rendbontást nem tűröm. Megértették?

A tizenkét srác szája tátva maradt, úgy nézett Gyalog honvédre, aki a nyomaték kedvéért még a derékszíját is megigazította. Megszólalni egyikük sem tudott.

Vagy nem mert.

Csak Cézár mordult egyet a pad alatt.

– Beszéltem, uff! így mondják az indiánoknál, nem?

– De! – nyögte ki a harmadik nyelés után Jagelló. – Így mondják!

– Tehát megegyeztünk. Ki itt a rangidős?

– Az mit jelent, kérem? – kérdezte vissza a maga választékos modorában Kiss urrr.

– Kinek van valami fontos tisztsége az úttörőben?

– Itt, kérem, mindenkinek van tisztsége. Akinek nincs a rajban, annak az őrsben van. És minden tisztség nagyon fontos. Kérem.

– Értettem. És kinek a tisztsége a legfontosabb?

– Salamoné. Ő a csapattanács titkára.

– Melyikük a Salamon? – nézett körül Gyalog honvéd.

– Én volnék – tápázkodott fel a padról Emilke.

– Nem én volnék, hanem jelen! És mozogjon valamivel frissebben. Szóval maga lesz a helyettesem!

– Mi úgy gondoltuk – kotyogott közbe ismét Gere –, hogy a törzsfőnökhelyett a tábortűznél választjuk. Titkosan. A törzsfőnök maga lesz, de hogy ki legyen a kisleány... Vele is el akartuk szívni a békepipát.

Gere szinte az egész raj véleményét tolmácsolta. Emilkét mindenki szerette, aranyos, jópofa gyerek volt, színjeles, tornából ugyan kegyelemötössel, de minden más tárgyból iskolaeső. Aki nem magol, hanem mindenről saját véleményét alkot. S azt ki is mondja.

Ezért választották meg csapattitkárnak. Na meg azért is, mert bírálni merte a múlt évi nyári tábor, nem is akárhol, hanem Husza tanár úr és a két Magdi néni, a Sáfrány és a Kisamác előtt, csapatgyűlésen.

Ám aki kiválóan alkalmas csapattikárnak, még nem biztos, hogy kispfőnöknek is megfelel egy indián táborban. Vagy parancsnokhelyettesnek egy honvédelmi táborban.

Főleg ha olyan nyiszlett, fejlődésben visszamaradt az illető, amilyen Salamon is volt.

Tudta ezt Emilke, és próbált már jó előre vidám képet vágni a majdani, tábortűznél megtartandó kispfőnökválasztáshoz, amikor helyette mást emelnek majd e magas posztra.

Gerét? Jagellót? Regőst? Fülíg Jimmit?

– Nem lesz kispfőnök. Se békepipa! – jelentette ki a katona. – Megmondtam már: parancsba adom, hogy mi lesz. Táborparancsnok-helyettes! Írja össze a névsort. S szedjék leltárba, amit hoztak. A pénzt külön írják, azt mindenki tartsa magánál. Van valakinek kérdése?

– Igen! – erőszakoskodott Gere. – Azt mondd még meg. . . Azt mondja még meg, ezután mindig magázni fog bennünket?

– Szolgálatban nincs te. Ezt jó, ha tudják!

- és mi most szolgálatban vagyunk? A katona elgondolkozott.

– Hát, ahogy vesszük!

– S honnan fogjuk megtudni, mikor vagyunk szolgálatban, és mikor nem?

– Onnan, hogy én magázom-e magukat, vagy tegezek benneteket! – zárta le a vitát a katona. S a listáról elkezdte olvasni a neveket: – Lantos őrs. Őrsvezető: Jagelló. Magát így hívják, Jagelló? -nézte meg alaposan a pattanásos képű, vörös hajú fiút a katona.

– Így is.

- és még hogy?

– Falu Lászlónak.

– Beszéljen értelmesebben!

– Egyszerű! – kiáltott közbe Kenyeres Pisti. – Falu Lászlót úgy is ki lehet mondani, hogy: Fal Ulászló. Hogy Ulászló fal. Zabál. Az Ulászlók pedig Jagellók voltak.

– Szellemes – ismerte el a katona. – Maga viszont máskor kérjen engedélyt, ha beszélni akar! – nézett szigorúan Kenyeresre. – Miliesz Gergely! – folytatta a névsorolvasást.

– Jelen! Máskülönb Fülíg Jimmi! – ugrott fel vigyorogva Gergő.

– Ez az ábrázatára van írva. Kiss Imre!

– Kiss urrr! – helyesbített Gere.

– Kisfüllentő Jakab!

– Néha hazudik egy kicsit. De van rendes neve is. Szépvölgyinek hívják – világosította fel a katonát Emilke.

– Jó, hagyjuk ezt – tette le a papírt Gyalog honvéd. – Ezután, ha valakihez szólok, mondja a nevét. Amíg meg nem ismerem mindnyájukat. Hogy állunk a leltárral?

A leltár lassan készült.

Szolonokon át kellett szállniok. Kócsagosberényben újra.

Rendetlenül, egymást lökődve-taszigálva, csomagjaikat a másik feje fölött átdobálva préselődtek ki a vonatajton, s mint vert seregek visszavonuló maradéka, vonszolták motyóikat a csatlakozó vonathoz.

A katona már Szolonokon sűrűn csóválta a fejét. És mintha valami olyasmit mondott volna, hogy: micsoda népség!

Kócsagosberényben viszont állítólag azt, hogy: na, majd én megmutatom nektek!

S alighogy utolsónak Csemege is lemászott a lépcsőn, lesegítve Cézárt, Anti elkiáltotta magát:

– Szkasz! Srkzó!

– Hogy tetszett mondani? – tette le csomagját a járda szélére Kiss urrr. – Nem értettük egészen pontosan.

– Pedig magyarul mondtam! – mordult rá a katona. De a gyengébbek kedvéért megismételte, most már sokkal lassabban: – Szakas, sorakozó! Nem tudják, mi az, sorakozó?

– Tudjuk. Sorba kell állni. De mi az a szakasz?

– Maguk együtt, a két raj.

– Mi, kérem tisztelettel, egy raj vagyunk – makacsolta meg magát Kiss urrr.

– A civil életben. Úgy értem, az úttörőben – helyesbített sietve a katona. – A honvédségnél a legkisebb

egység a raj. És két vagy több raj együtt egy szakasz.

– Érdekes! – húzogatta a száját Gere.

– Vigyorgás leküzdve! Egy hangot sem akarok hallani. Szksz, srkzó! – vezényelt újra a katona.

Beálltak egymás mögé, ahogy éppen voltak.

– Szólj! – pattogott tovább a katona.

– Az előbb azt tetszett mondani, egy hangot sem akar hallani – beszélt ki a sorból Fülíg Jimmi.

– Most meg azt mondom: oszolj! Lehet hang nélkül is, nem? Hát, emberek, ez így nem megy tovább.

Mindenekelőtt meg kell tanulniuk tisztességesen sorakozni. Elöl a szakaszparancsnok-helyettes, majd az első raj, az első raj után a második. A rajban elöl a rajparancsnok, mögötte a helyettese s azután nagyság szerint a harcosok.

– És Cézár? – Ezt Csemege kérdezte.

– A kutyának a sor végén lesz a helye.

– De Cézár nem hagy el engem. Úgyis odajön hozzám.

– Akkor maga lesz az utolsó a sorban. S pórázon vezeti a kutyáját. Kinek van még kérdése?

– Melyik lesz az első raj? – fontoskodott Regős.

– Az első az első, világos! Nem?

– Tetszik tudni, nálunk nincs első raj meg második. Csak Regős meg Lantos. És nem raj, hanem őrs!
– emlékeztette a katonát a sor elejéről Emilke.

– Megmondtam már, hogy ami a civil életben őrs, az itt raj. Téma befejezve. Hogy melyik legyen az első? Nem a kutyás, a másik.

– Tehát a Regős.. .

– Azt, hogy Lantos meg Regős, a legjobb, ha elfelejtik. Világos?

Mint a vakablak, akarta mondani Jagelló, de aztán nyelt egyet, még egyet, s nem mondott semmit.

Megpróbálta megkeresni a helyét.

Nem volt túl nehéz. Mint a második raj parancsnoka, a hetedik helyre került a sorban. Az élre Salamon Emilke állt, mint tábor- és szakaszparancsnok-helyettes, őt Regős követte, Regöst a helyettes rajparancsnok, Gere, majd nagyság szerint Kenyeres Pisti, Balogh Jóska, Balogh Gyuszi. Most következett Jagelló, aztán Fülíg Jimmi, a helyettese, majd újra nagyság szerint Pékovács, Kiss urrr. Kisfüllentő s a sor végén Cézárral Csemege.

Végre mindenki megtalálta a helyét. A katona vigyázzt vezényelt, azután oszoljt. S újra sorakoztatott.

– Sorakozó! Oszolj! Sorakozó! Oszolj!

Végigcsinálták vagy huszonötször, természetesen hátizsákkal a hátukon, csomagokkal a kézben.

Megizzadtak, lógott a nyelvük.

– Fog ez menni – jelentette ki végül a katona.

– Szerintem már el is ment – sziszegte a fogai közt Gere.

– Mit szövegel itt nekem?! – csapott le rá zord képpel Anti. – Miről beszél?

– A vonatról!

– Ja! –A katona a fejéhez kapott, s kétszer is megperdült a tengelye körül.

Az állomás előtt, a síneken egy fia vonat sem állt. Azt, amelyik őket hozta idáig, éppen akkor tolták ki a holtvágányra.

Majd három órát kellett várniok a következő vonatra. Addigra befejezték a leltárt.

Kiderült, a srácok rengeteg felesleges holmit hoztak magukkal. Viszont a pénzt, amit a szövetségostől és a csapattól kaptak, a kétezer-ötszáz forintot az iskola pecsétes igazolásával és az egészségügyi lapokkal együtt otthon felejtették.

Összeszámolták, mennyi pénzüik van. Regősnél, Kisfüllentőnél ötszázás is volt, a Balogh ikreknél, Jóskánál és Gyulánál együtt alig több, mint kétszáz.

Gyalog honvéd megtiltotta, hogy bárki bármire is költsön. Ami különben is bajos lett volna; mire költsön és főleg hol? Már sötétben érkeztek meg Kevélyre.

És valamikor tizenegy körül indultak tovább.

A madzagvonaton alig volt utas, rajtuk kívül az egész kocsiban mindössze négy pityókás alak szunyókált. Ami-

kor a vonat az első kanyarba ért, s enyhén féloldalra dőlt, azok is felébredtek.

– Kirándulunk, kirándulunk? –jött át barátkozni hozzájuk az egyik vigyori képű.

– Táborba megyünk – válaszolta szűkszavúan a katona.

– Szuromoromra, az erdészházhoz.

– Szuromoromra? Az meg hol van?

– Öregvisnyónál kell leszállni.

– Öregvisnyónál ? – kapcsolódott a beszélgetésbe a másik. – Egy megállóval előbb.

– Mit előbb? Egy megállóval később! – kontrázott a harmadik.

Ezen elvitatkoztak egy negyedórát, aztán újra elaludtak.

– Hol szállunk le tehát? – kérdezte szolgálatkészen Salamon, az újdonsült parancsnokhelyettes.

– Majd eldöntjük. – A katona elővett egy húszfillérest.

– Ha írás, előbb, ha búzakalász, később.

– Semmiképpen nem Öregvisnyónál?

– Csak ha a pénz az élén áll meg. Vagy elgurul. Kanyar következett, a vonat ismét az oldalára billent, s a húszfilléres elgurult. Meg se találták Öregvisnyóig.

Ezzel a probléma is megoldódott.

Elmúlt éjfél, amikor a kalauz Öregvisnyót kiáltotta. Leadogatták a csomagokat, s maguk is lekecmeregtek a magas lépcsőről. A mozdony fújtatva indult tovább.

Emilke sorakoztatni akart, de a katona leintette.

Egyetlen vasutas teljesített szolgálatot az állomáson.

– Bácsi, kérem, tessék megmondani, merre van Szuromorom? – szólította meg Kiss urrr.

– Szuromorom? – csodálkozott rá álmosan a tányérsapkás.

– Az erdészház.

– Úgy mindjárt más. Menjenek a keresztig, ott forduljanak jobbra, azután induljanak tovább a hídig. A híd től

vagy ötven méterre kezdődik a zöld jelzés, az az erdészházhoz vezet.

– Hosszú az út?

– A zöld jelzésen nem több hét kilométernél. Csak el ne tévesszék a jelzést, mert van kék is. Nem színvakok?

– Nem, nem! – tiltakoztak kórusban.

– Akkor jó utat!

Hanem Gyalog honvéd úgy látta jónak, ha nem indulnak el a sötétben. Majd ha megvirradt.

Behúzgálták a csomagokat a váróterembe, s elnyúltak. Ki a lábát tette a hátizsákjára, ki a fejét.

Csak Cézár nem aludt. Egész éjjel morgolódott. Az otthoni tágas kutyaház után kényelmetlenül érezte magát ilyen szűk helyen. Ráadásul ki sem mehetett, a pad lábához kötötték, s csak a szájkosarát vették le.

Otthon éjszakára mindig elengedték.

A katona hajnalban alig tudott lelket verni a fiúkba. Háromszor is el kellett rendelni a sorakozót, mire a társaság felmálházva kiszédelgett az állomás elé.

Ahonnán aztán sokáig mozdulni sem tudtak. Az ámulattól.

Alföldi gyerekek voltak, ritkán láttak hegyet. De akkorát, amilyen most előttük állt, még soha. Mert az itteni hegyek egészen az édig nyúltak, de lehet, hogy még magasabbra, ugyanis a gőzölögve felszálló lila ködből, a tejfehéren hömpölygő felhőből csak a térdükig, derekukig látszottak ki.

– Igyekeznünk kell, esni fog – nógatta a fiúkat a katona. Am alig tettek meg kétszáz métert, Csemege Benedek hátát törni kezdte a hátizsák. A katona elvette tőle, neki ugyanis csak egy táskája volt. Kis idő múlva Kenyeres Pisti akart összecsucsklani a sátorrudak alatt.

Gyalog honvéd kénytelen volt pihenőt elrendelni. A hídig még háromszor pihentek meg.

– Igazán élénk jöhetett volna az az erdész! – vetette oda

Csemegeének, kiérezhető szemrehányással a hangjában Kisfüllentő.

– A bácsikám megtáviratozta, hogy jövünk. Biztosan az esti vonatnál várt – mentegetőzött suttogva Benedek.

A katona így is meghallotta.

- Menet közben nincs beszéd! – szólt rájuk. De Kisfüllentő nem sokat törődött a figyelmeztetéssel.
- Valaki előremehetne, szólni neki. Biztosan van kocsija – nyöszörögte az összecsucskható asztal alatt.
- Vagy fogjunk itt egy autót.

Ez Regős ötlete volt, aki mindjárt azt is felajánlotta, hogy kifizeti a viteldíjat. Hét kilométer út nem kerülhet százaskba.

- Megmondaná, honnan vesz autót? – akadékoskodott a katona.
- Próbáljuk meg, keressünk!

Épp elhagyták a szélső házakat, visszafordultak hát hárman, Jagelló, Gere és Regős, és sorra bezörgettek a kapukon. De csak egy ócska kordét kaptak. Igaz, azt ingyen, vagyis kölcsön azzal, hogy majd visszahozzák.

Úgyis be kell jönniük Visnyóra ennivalóért.

Viszont a környékbeliektől megtudták, hogy az erdész már közel egy hete nem mutatkozott a községben. Látták volna, itt szokott állni a kocsija, ha bejön.

– Akkor jófelé megyünk – értékelte a híreket a katona. A kordéra jóformán a fele cucc se fért fel. A nehezebbjét, a nagyobb darabokat kötözték rá, a kisebbeket a katona szíjazta a hátára. Majd ketten a koci elé fogták magukat, ketten meg tolták.

– Befoghatnánk a kutyát is – találta ki Balogh Gyuszi. Benedek nem mert ellenkezni. Egyik oldalról maga állt a

rúd mellé, a másikra Cézárt kötözte.

De Cézár nem volt hajlandó nekifeszülni a tehernek. A világért sem akart előremenni, inkább oldalt, be az erdőbe.

Kifogták hát, s beálltak a helyébe.

Három-négy száz méterenként váltották egymást.

Az út két hegyóriás között meredeken kapaszkodott fölfelé. Néhol a fordulóknál szelídebb lankák tárulkoztak eléjük, sebes vizű locsogó patakok futottak velük szembe. Madarak énekeltek. A köd lassan feloszlott, a felhők ritkultak. Később a nap is kisütött, s a leveleken ezüstösen csillogtak a harmatcseppek.

Ők meg csak vonszolták, huzigálták, lökdösték az egyre súlyosabb kordét.

Azután az egyik kanyarban, magasan fölöttük, a szurokfelete sziklacsúcs tövében megpillantották az erdészházat. Erdészházat? Valóságos várkastély nézett le rájuk, igaz, fából épült, de volt kis csúcsos tornya, kettő is, s a tornyokon körben kémlelőnyílások.

Az út fordult, a várkastély eltűnt, s ők továbbtaszigálták a rakoncátlankodó kordét.

A hét kilométert két és fél óra alatt tették meg.

Végre egy hirtelen kanyar után ott álltak alig száz méterre az erdészháztól, egy lejtős, valóságosan zöld fűvű tisztáson. Jobbra, lent a völgyben patak csordogált, balra, a hegyoldalban fenyőerdő zúgott. S az erdészház mögött ott magaslott a csúcs.

A katona Gerével meg Csemege Benedekkel előrement. Benedek alig tudta tartani Cézárt.

A ház körül minden csendes volt. Az ablakokon a vasrács mögött a zsalugáter behúzva, a padlásablakokon és toronynyílásokon fatábla. Az ajtó zárva.

A kulcslyukban cigaretta formájúra sodort papírlap.

– Üzenet! Biztosan nekünk szól – kapott érte Benedek.

Távirat volt, az alábbi szöveggel:

“Elek! Ne felejtse el, unokaoecseem az uttoeroerajaaval huszonnegyedikeen este eerkezik. Oeel baraatod, Csemege”

A hír lesújtotta a derékhatat, amely a meredek úttól elcsigázva, időközben szintén a bejárat elé ért. A kicsik közül a legutolsó métereket többen már négykézláb tették meg, aztán valamennyien elengedték magukat, elnyúltak a fűben, mozdulni se volt kedvük.

– és most mi lesz? – sirt fel jó sokára panaszosan Kisfüllentő, miközben hasáról átfordult a hátára.

– Kotródhatunk haza, szégyenszemre. S aki táborozni akar, bekönyörögheti magát a Balatonhoz utazó csapatba – sóhajtotta elhaló hangon Salamon Emilke.

– De hisz ezt akartátok! Szabadon élni, sátorban lakni, kondérban főzni. Vagy nem? – ámuldozott vállán a csomagokkal a katona.

– Igen, úgy döntöttünk. Ezt határoztuk. . . – könyökölt fel fájdalmas képpel Gere. – Hanem most mégis jó volna lezuhanyozni, átöltözni, asztalhoz ülni, s azután beverni a szunyát a padláson a szalmán!

– Lezuhanyozni? – hahotázott a katona. – Itt folyik alattunk a patak, mindjárt megyünk s megfürdünk, ha kicsit kipihentétek magatokat. Át is öltözhetnek, s akár ebédelhetnek is. De leheveredni csak azután tanácsos, ha már felhúztuk a sátrakat. Úgy látom, szalmáért nem kell messzire menni.

Az erdészház mögött takaros szalmakazal állt.

– A szalma az erdészé – aggályoskodott Kiss urrr.

– És? Majd megfizetjük neki – állt a katona pártjára Kisfüllentő.

Félóra múlva mezítláb, nadrágféken leereszkedtek a patakhoz. A víz átlátszóan tiszta volt és jéghideg. Nem messze az erdészház alatt egy mélyedésben közel derékig ért.

– Ez lesz a fürdőhely – mondta a katona. – Az ivóvizet majd fentről, a forrástól hozzuk.

Cézár fürdőhelyét is kijelölték, az övük alatt húsz-huszonöt méterre.

Megszáritkoztak, kibontották a kenyérzsákokat, s jóízűen beszalonnáztak.

Dél volt. A községből odahallatszott a harangzúgás.

– Eső lesz – fejezte be az ebédet a katona. – Mozogjatok szaporábban!

– De hiszen felhőtlen az ég – csodálkozott Fülíg Jimmi.

– Itt egyik percről a másikra megfordulhat az idő. Kiderül, beborul.

A srácokat nem kellett nógatni. Amint kipihenték a hosszú út fáradalmait, azonnal visszatért a kedvük.

– Olyan helyet kell keresnünk, ahol viszonylag sík a terep – magyarázta a katona. – Ahol nem áll meg a víz.

– Itt mindenhol lejt. Az erdészházat is ferdén építették!

– mondta nevetve Balogh Jóska, akinek eddig az egész úton egy szavát se hallották.

– Ha a hegyhez méred – figyelmeztette a katona.

– Miért? Mihez mérjem? És mivel?

Még mielőtt a katona válaszolhatott volna, Gere közbeszólt:

– Víz mérték kel!

– Honnan veszel vízmértéket? – várta ki türelemmel az általános hahota végét a katona.

– Hoztunk magunkkal. Hja, kérem, van itt ész! Gere hátizsákjából valóban előkerült egy vízmérték.

– A végén még minden felesleges ócskaságról kiderül, hogy hasznát vesszük – veregette meg Gere vállát a katona.

– Most már könnyebben találtok sík terepet. De ne a völgyben keressétek, inkább a dombosabb helyen.

Az erdészház mögött terült el egy hozzávetőlegesen

hússzor tíz méteres tisztás, ennek minden oldalra volt némi lejtése, még a sziklás hegyecsúcs felé is.

– Azért nem árt, ha ásunk egy vízelvezető árkot – vette szemügyre a terepet Gyalog honvéd, s karókkal kijelölte az árok helyét. – Két fiú szedjen gyeptéglát, kettő ássa az árkot! – adta ki a parancsot Emilkének.

Előbb megmutatta, hogyan kell gyeptéglát szedni, aztán a többi srácnak is talált munkát.

Ő maga Kenyeressel, Regőssel, Pékováccsal szétterítette a sátorponyvákat, kimérte a sátrak helyét.

A sátrakat együtt építették meg. A katona állította be a rudakat, s ellenőrizte, jó mélyen a földbe kerülnek-e a cövekek. Ott, ahol köves volt a talaj, ásóval kifordították a követ. Ügyeltek, hogy a sátorrúd merőlegesen álljon, s feszesre húzták a köteleket.

A két lakósátrat szembefordították egymással, a sziklaorom alá, közvetlenül a vízelvezető árok elé. A földre jó vastagon szalmát terítettek, a szalmára pokrócot, arra a lepedőt. A lakósátraktól kicsit távolabb állították fel a négy személyes egészségügyi sátrat, ezt Kiss urrr hozta otthonról, megesküdött rá, hogy a szülei tudtával. Az egészségügyi sátorba két gumimatrac került. Végül a tisztás patak felőli oldalán kapott helyet a Regős kétszemélyes kempingsátrából polcokkal, dobozokkal telezsúfolt raktár. A raktár mögött alakították ki a földbe mélyített konyhát és az ebédlőt.

Az erdészház szomszédságában szabadon hagytak egy hatszor tíz méteres füves részt, alakulótérnek. Itt állították fel a zászlórudat.

A bejárat az alakulótér sarkában volt, felnyitható sorompóval. A sorompó mellé őrbódét terveztek, mögé Cézárnak kutyaházat. Az őrbódé helyét azért ott jelölték ki, mert erről a sarokról a fák között le lehetett látni az útra. Jagelló azt javasolta, hogy a táborat vegyék körül cölöpökre erősített ágakból font kerítéssel, s

a javaslattal a katona is egyetértett.

Az őrbódé, a kutyaház és a kerítés megépítésére azonban az első nap nem kerülhetett sor. Négy óra múlt, mire megfeszített munkával a sátrak berendezésével elkészültek.

Gyalog honvéd félóra pihenőt engedélyezett, azután megtartotta az ünnepélyes zászlófelvonást. A közel négyméteres árbocra a Tinódi Lantos Sebestyén raj háromszögletű zászlóját húzták fel, a zászlón fehér alapon ezüstfonallal kivarrt lant díszelgett.

A zászlófelvonásra mindenki úttörő-egyenruhába öltözött.

A táborparancsnok az első számú napiparancsot is itt olvasta fel. A parancs aznapra öttől hatig foglalkozást írt elő, a téma: a szolgálati szabályzat. A foglalkozás tárgya: az ügyeletes- és az őrszolgálat. Fél hétkor vacsora, hétkor táborgyűlés. Ezen választják majd meg a tábor állandó tisztségviselőit, a kürtöst, akinek ugyan kürtöt nem tudnak adni, csak egy tülköt, a gazdasági vezetőt, ahogy Gyalog Anti mondta: a géhást, két szakácsot, egyet-egyét mindkét rajból, akik felváltva főznek, s akik ezért felmentést kapnak minden más szolgálat alól, kivéve az éjszakai őrszolgálatot, s az egészségügyi ellenőrt, más néven felcsert. A katona kérte, gondolkozzanak, ki a legrátermettebb e tisztségekre.

Takarodó kilenckor lesz.

Az eső nem sokkal fél kilenc után zendített rá, addig csak szemerkélt. Hirtelen jött, Gyalog honvédnak épp annyi ideje maradt, hogy beráncigálja a sorompó mellől a kiállított őrt, s maga álljon a helyére a sátorlap alá.

Az eső valósággal ömlött, a katona pillanatokon belül bokáig érő tócsában taposott. Le is kapta lábáról a cipőt.

Mezítláb körbejárta a sátrakat, zseblámpájával bevilágított a ponyva alá. A fiúk a sátor közepén összebújtak a szalmán, mint a kiscsirkék.

A felhőszakadás több mint egy óráig tartott, azután, amilyen hirtelen jött a vihar, olyan egyszerre csendesedett el. Pár percig még szemerkélt az eső, majd az égen a felhők mögül előbújtak a csillagok.

Gyalog honvéd még egyszer ellenőrizte a sátrakat, a ponyva alatt mindenütt megtapogatta a szalmát. Seholy nem érzett nedvességet. Nem ázott be a raktár s az egészségügyi sátor sem. Az árkok elvezették az özönvizet.

A tábor kiállta az első próbát!

Hanem a sátorlap alatt a kimenőruha csuromvizes volt.

A katona fél tizenegyor átadta a szolgálatot a soros őrnök, Csemege Benedeknek, kicsavarta a sátorokötélre aggatta a zubonyát, nadrágját, a nedves alsót, a táskájából kivette a váltás fehérneműt, s befeküdt az egészségügyi sátorba, a két gumimatrac közt a fűvön lustán elnyúló Cézár mellé.

Félálomban még érezte, hogy a kutya hozzábújik. Jólesett oldalának a meleg. Aztán elaludt.

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na!

Csemege Benedek bal lábát keményen előrelendítette, a jobbat kímélősen, óvatosan emelte utána. Napközben, amikor a sorompóhoz kerestek kiszáradt husángot az erdőben, megcsúszott a sziklán, s meghúzódott a jobb bokája. De nem szólt senkinek, összeszorította a fogát, s csinálta tovább, amit kellett. Katonadolog, mondaná otthon minden biztonnyal anya is.

Most, hogy nem látják a többiek, akár biceghetne, sőt meg is állhatna, behúzódhatna az erdészház eresze alá, hátát a falnak támaszthatná, onnan is látna mindent. De úgy tanulták a szabályzatban, hogy az őrnök a körletben kell tartózkodnia, s csak rendkívüli esetben hagyhatja el azt.

A körlet pedig az a hússzor tíz méteres terület, amit a képzeletbeli, még fel sem épített kerítés határol, s ahol a sátrak állnak.

Hússzor tíz méter, harminckétszer tizenhat lépés.

Ha nem érezné a lábát, s rendesen kilépne, huszonnyolcszor tizennégy. Vagy még kevesebb. De így, a felázott, csúszós talajon, kényelmesen harminckettő.

A sorompó sarkától, a képzeletbeli őrbódétól az első raj sátra mögött az árokig.

A vízelvezető ároknál megáll, topog, kivár, helyben jobbra fordul. S csak azután lép ki újra.

Tizenhat lépés az árok hossza.

A végében, a második raj sátra mögött újra megáll, topog, kivár, majd jobbra fordul. S elindul.

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na!

Nyolcszor számolja ki, miközben lelépi a harminckettőt. S megint jobbra fordul. Tizenhat lépés, négyszer Megy-a kato-na! Megy-a kato-na! S oda ér vissza, ahonnan elindult. A képzeletbeli őrbódé helyére, a sorompó sarkához.

Még egészen kicsi volt, amikor anya egyik este egy elbeszélést olvasott neki mese helyett. Már nem tudná megmondani, mi volt a címe, csak egy kisfiúra emlékszik belőle, aki esténként félt a sötét utcán. Ezért azt játszotta, hogy nem kisfiú, hanem katona. A katona ugyanis bátor, soha senkitől nem fél.

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na! Másodikos-harmadikos korában ő is félt a sötét utcán, amikor esténként a napköziből hazafelé tartott. S ő is azt játszotta, hogy katona.

Meg hogy senkitől, semmitől nem fél.

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na!

Anya az első időben még elébe ment. Ő kérte meg, ne tegye, a többiek kicsúfolják, ha megtudják. A többieket sem kísérgette senki. Igaz, a többiek nem laktak olyan messze,

mint ő, nem kellett fél kilométert botladozniuk a kertek alatt a sötét, bozotos árokparton, ahol ő járt. ..

Hirtelen furcsa érzés kerítette hatalmába. Mint gyermekkorában, amikor a napköziből hazafelé a sötét utcán egy percre elbambult, abbahagyta a bűvös szavak ismételtetését, amitől azonnal megszűnt a varázslat, és ő bátor katonából visszaváltott Csemege Benedek második osztályos tanulóvá, aki minden neszre felriad, akinek már a szélfúvástól is a torkában dobog a szíve, s ész nélkül elfutna, ha vinné a lába. De a lába gyökeret eresztett; mint a görcs, bénította a félsz.

Néha hosszú percekbe telt, amíg újra bátorságot gyűjtött, tüdejét teleszívta levegővel, kidomborította a mellkasát, s bal lábát keményen, mereven előrelelendítette.

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na! – S most már szünet nélkül ismételtette hazáig.

Anyáék a kapuban várták.

– Nem féltél? – kérdezte apa.

– Á! Egy katonával jöttem! – vágta rá habozás nélkül.

– Egy katonával? – hitetlenkedett anya.

– Egy egészen kis katonával, ugye? – mondta apa.

– Igen. Egy egészen kicsi katonával. . .

Most nem a félsz bénította, a bokája kellemetlenkedett. A sorompónak dőlt, mély lélegzetet vett, s a fájós jobb lábával a levegőbe rügött.

Kezdett melege lenni. Kigombolta inge nyakán a felső gombot, meglazította derekán a bőrvet, megigazította oldalán a konyhakésből edzett tört.

Az előbb, amikor Anti kiállította, még kimondottan fázott. Az az igazság, hogy épp első álmát aludta a jó meleg szalmán, amikor a katona érte jött. Felöltözve dőlt le, tudta, hogy fél tizenegyől ő következik őrsgben. A táborgyűlésen beosztották, ki mikor lép szolgálatba. Ezt az éjszakát a második raj vállalta. Kilenctől fél tizenegyig Pékovács őrködött volna, de nem őrködött, mert a katona állt

kint helyette az esőben. Fél tizenegyől éjfélig következett ő, éjfélől fél kettőig Jagelló, a rajparancsnok, fél kettőtől háromig Fülíg Jimmi, azután Kisfüllentő, végül Kiss urrr. Hat órakor újra Jagelló, a rajparancsnok lép szolgálatba, majd tőle veszi át az őrseget s egyben a huszonnégy órás táborügyeletet a reggeli zászlófelvonáskor a raj nevében az első raj parancsnoka, Regős.

Éjszaka másfél óra szolgálat, napközben kétszer másfél óra, így jön ki a huszonnégy óra. Pontosabban úgy, hogy nappalra a szakácsot nem osztották be őrsgbe, éjjel viszont ő is köteles kiállni a másfél órára a sorompóhoz.

Ők a rajból Pékovácsot jelölték szakácsnak, az első rajból Balogh Jóskára esett a választás. A kürtös Fülíg Jimmi lett, a géhás Kiss urrr, az egészségügyi ellenőr, más néven felcser Kenyeres Pisti. Kívülük még ő, Csemege is fontos tisztség viselője lett: kutyafelelős.

Ami egyáltalán nem lebecsülendő funkció.

Mert először is: gondoskodni kell Cézár rendszeres etetéséről, itatásáról. Takarítani kell utána. Sétára vinni. Elereszteni, megkötni. Amikor szabadon van, állandóan ügyelni rá, nehogy elbitangoljon, vagy valamilyen vad után vesse magát.

S végül tanítani. Megtanítani nyomot olvasni, szag után menni.

Hogy ezt hogyan fogja csinálni, maga sem tudta még. De vállalta. Amikor a táborgyűlésen Anti arról

beszél, mi mindent kell tudni egy speciálisan képzett katonakutyának, gondolkodás nélkül rávágta: Cézár a táborozás végére mindent tudni fog.

Hanem vajon ők megtanulják-e, amit egy katonának tudnia kell?

Gyalog Anti jó negyedóráig sorolta csak az ő kötelmeit.

Újra erőt vett rajta az előbbi furcsa érzés. Zúgást hallott, egyre erősödő zúgást. S a térdébe is beléhasított a fájdalom.

Körbejárta a tábort. A patak zúg, állapította meg a konyhasátor mögé érve. Az erekben összegyűlt esővíz nyilván megárasztotta a patakot, s a sáros, hordalékos áradat a köveken átbukva, zúgva-kavarogva rohan le a völgybe.

Meg az erdő is zúg. Időről időre feléled a szél, a fák panaszosan nyögnek, sóhajtanak.

Felnézett az égre, a csillagokat kereste. Hanem a csillagok könnyű, vattás párafelhő mögé bújtak. A párafelhő egyre lejjebb ereszkedett, eltakarta a sziklás hegyormot, s puhán körbefolyta az erdészházat.

Beburkolta Benedeket is, puha, émelyítő vattacukorba.

A vattacukor ráragadt az arcára, a nyitott inggalléron befolyt az inge alá.

Benedek ásított. Egyet, kettőt, hármat.

A zúgás távolodott, szinte egészen elhalt. Aztán váratlanul újra felerősödött.

Benedek meglódult. Ácsorogni sokkal fárasztóbb, ráadásul álmosítóbb is, mint menni. Leülni a nedves fűre meg egyenlő lenne a biztos felfázással. Menni kell, még ha minden egyes lépésre nyilall is a fájós jobb lába.

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na!

Amikor a második raj sátra mögött jobbra fordult, hirtelen fényt látott felvillanni a völgyben.

Megfeledkezve fájós bokájáról, rohant vissza a sorompóhoz, ahonnan teljes ki látás nyílt az útra.

Tiszta időben. Most viszont mindent sűrű pára lengett be.

Kis idő elteltével ismét látta felvillanni a fényt. S minden eddiginél erősebben hallotta a zúgást.

Aztán az erdészház felől még gyanúsabb neszeket is hallott. S nehezen kivehető, de kétségkívül embertől származó hangokat.

Keze ügyébe igazította törét, kitapogatta zsebében a zseblámpát, s elhagyva a körletet, az erdészházhoz lopakodott. Behúzódott a ház sarka mögé.

Rendkívüli helyzetekben az ő elhagyhatja őrhelyét. Ha a veszélyt másképp nem tudja elhárítani, csak így. Valami effélet mondott a katona.

A veszély kétségtelenül az erdészház mögül fenyegetett, két csetlő-botló, csúszkáló alak személyében, akik a házhoz vezető gyalogúton közeledtek. De az is lehet, hogy hárman voltak. Valamennyien felnőtt férfiak, ezt Benedek a hangjukból következtette ki.

Mit tegyen?

Délután a szolgálati szabályzatból megtartott foglalkozáson azt hallotta a katonától, hogy az őrnek minden támadással szemben mindenképpen meg kell védelmeznie a tábort. Még az élete árán is!

A támadók ketten vannak, sőt hárman, most már világosan kivehető, hogy hárman. Ő egyedül. Nem kétséges, ki marad alul, ha szembeszáll velük.

Márpedig szembeszáll!

Megmarkolta övét a törre előléptetett konyhakés nyelét.

– Állj! – kiáltotta. De mindjárt eszébe jutott, hogy a támadókat háromszor kell felszólítani. – Állj! Állj! Állj! Vagy lövök!

– Micsoda? – nevetett fel az egyik férfi. – Ezek itt katonásdit játszanak.

Benedeknek ismerős volt a hang, nagyon ismerős. Csak éppen abban nem volt biztos, kié lehet. A diri bácsié? Az övéhez hasonlított a legjobban.

– Beszéd befejezve! – szólt vissza erélyesen Benedek. – Igazolják magukat!

– Még hogy mi igazoljuk magunkat! – méltatlankodott a másik, s elindult a ház felé. – Na várj csak, majd igazolom én magam!

– Egy lépést se tovább, mert lövök! – csattant Benedek hangja. Közben bal kezével a zseblámpán matatott, de a zseblámpa ez alkalommal sehogyan sem akart világítani.

– Hogy igazoljuk magunkat, ha nem mehetünk közelebb? – kérdezte az előbbi hang tulajdonosa. Ő is

ismerős

volt Benedeknek, nagyon ismerős; ahogy a gomolygó pára mögül egy pillanatra előbukkanó hold fényében kivette, ez a támadó külsőre is hasonlított a nagybátyjához.

De hogy kerülne ide a nagybátyja?

S akkor a háta mögött is mozgást érzelt. Nem hallott semmiféle neszt, még csak mocorgást sem. Csupán érezte, hogy valaki zajtalanul mögé, mellé ér.

Cézár volt.

Nagy kő esett le Benedek szívéről. Hagyta a zseblámpát, bal kezével kitapogatta s megmarkolta Cézár nyakán a szíjat, s megemelte a hangját.

– Egy lépést se! – ismételte, s megpróbálta emlékezetébe idézni, mit ír elő a szabályzat ilyen esetekben. Megvan! Le kell fektetni a támadókat, úgy könnyebb sakkban tartani őket.

– Feküdj!

– Még hogy én? Hogy lefeküdjek? Ebbe a pocsolyába? – méltatlankodott a Lajos bácsi hasonmása. - és egyáltalán, hogy mersz te engem tegezni?

– A legjobb, ha engedelmessé válsz – intette türelemre társait a harmadik.

S a támadók nagy körülményesen belefeküdtek a pocsolyába.

S akkor Cézár egyetlen rántással kiszakította magát a fiú kezéből, s hatalmas ugrásokkal a támadók felé rohant.

Szétszagatja őket! – villant Csemege agyába.

– Cézár! – kiáltotta. – Gyere vissza! Cézár! Nem hallod? Hanem Cézár ahelyett, hogy bántaná a három idegent, csaholva-ficánkodva odafeküdt a jobb szélső mellé negyediknek.

– Cézár! Vissza te!

De Cézárnak eszében sem volt visszajönni. S őt akarta Benedek mindenre megtanítani, amit csak egy katonakutyának tudnia kell!

Áruló – húzta el undorodva a száját. S az árulót a legsúlyosabb büntetéssel kell. ..

– Na, most mi lesz? Mi ilyenkor az ő feladata? – Ezt újra a harmadik támadó kérdezte, akinek a hangja nem emlékeztette Benedeket senkire. – Nem tanultátok volna?

– De! – nyöszörögte megsemmisülve Benedek. – Csak én éppen akkor. . . Tetszik tudni, a Milesz. . . Fülíg Jimmi egy tüvel piszkált. . .

– Riasztani kell a táborvezetőt! – segítette ki az idegen.

A vonatok még bent álltak, amikor az egyik Magdi néni, a Sáfrány, megkérdezte Kéétszép szem tanár úrtól:

– Érti ezt? Tizenkét gyereket rábíznak egy vadidegenre!

– Aki még maga is gyerek – toldotta meg a másik Magdi néni, a Kisamác.

– Tizenöt napig felnőtt nélkül lesznek, valahol a világ végén!

– Két napig – szólt közbe csendesén Urbán tanár úr.

– Utána az igazgató kartárs átveszi a tábor vezetését. – Hiszi a piszi! – kacsintott hamisan

Kéétszép szem.

– Átveszi, ha a nej hozzájárul. De milyen asszony az, aki az esküvője másnapján elengedi maga mellől az embert?

– Vele megy.

– A táborba?

– A táborba.

– Púpnak? A diri hátára? Akkor ugyanott vannak, ahol a part szakad. A diri jelen lesz ugyan, csak éppen nem ér rá a gyerekekkel törődni.

– Majd törődik a katona.

– Ez a kákabélú huszár? -Ez!

– Felelőtlenség!

– Hogy tart ez a suhanc fegyelmet? Senki nem fogad szót neki.

– Szerintem egészen jól megértik majd egymást – mondott ellent újra Urbán tanár úr. – Hiszen majdnem

egykorúak.

– Kibabrálnak velem!

– Ellenkezőleg. Imádni fogják!

Szó szót követett, egyre többen nyilvánítottak véleményt a szülők közül is.

Az igazgató nem vett részt a vitában. Tulajdonképpen el sem jutott az agyáig, hogy a tanárai min szólalkoztak össze. Se látott, se hallott. Hóna alatt a kis barna dobozzal, szabad kezével sokáig integetett a csigalassan araszoló vonat után, majd amikor az utolsó kocsi is eltűnt a kanyarban, sietve elindult haza.

Alig két órája volt a saját esküvőjéig. És még mennyi dolga!

De az igazgató nemcsak nagy munkabírási, hanem pontos ember is volt. Fél tízkor kiment a buszmegállóba a két barátnője kíséretében a szomszéd községből érkező menyasszony elé, s pontban tízkor, harmincöt fokos hőségben, fekete öltönyben, kifogástalanul vasalt fehér ingben, nyakkendővel, hóna alatt a kis barna dobozzal, az anyakönyvvezető előtt kimondta az igent.

Az új pár az ebédet az iskolában, a tantestület körében költötte el. Itt találkozott a már igazgatóné Aranka férje kartársaival, kartársnőivel.

Az ifjú asszony nem tartozott a kimondottan karcsú nők közé, de azt se lehetett ráfogni, hogy dagadt. Nem volt sem túl alacsony, sem túl magas, sem szép, sem rút. Inkább kedves, mint morcos, inkább beszédes, mint hallgatag.

A testület hölgytagjai megkönnyebbülve vették tudomásul, hogy az igazgató felesége semmiben sem különb náluk.

Az ebéd a késő délutánba nyúlt, s az emelkedett hangulatban senkinek sem jutott eszébe felemlegetni a táborozókat.

Este a tantestület fölkerekedett, s áttette székhelyét a szövetkezet központjába, a közgyűlési terembe, ahol a vacsorát, az igazi lakodalmat tartották, amelyre az egész község hivatalos volt.

Ahogy ez már kis községekben, az egészen kicsi iskolák igazgatóinak lagziján lenni szokott.

Az ünnepi köszöntőt Csemege Lajos brigádvezető mondta. Szabadon, papír nélkül beszélt, kissé csapongva. Épp egy körmondattal szóvirágokkal teletűzdelt hatodik mellékmondatánál tartott, amikor a nyitott ajtón át az éjjeliőr bekiabált a közgyűlési terembe:

– Csemege Lajos brigád vezető urat keresi egy elvtárs!

Csemege sietve befejezte a mondatot, poharát az ifjú pár egészségére, boldogságára ürítette, s kitámolygott az ajtón.

Egyenesen a szuromoromi erdész ölelő karjaiba.

– Lajoskám! – bődült el az erdész. – Ezer éve látalak! Csak nem zavarok éppen?

– Dehogyan zavarok, te soha nem zavarok! – nyögött fel, mint egy megsebzett vad, a brigádvezető. – Soha jobbkor nem jöhettél volna! Gyere, éppen lagzit tartunk.

– De Lajos, csak nem te adtad be a derekad?

– Rosszabb. A diri. Az egyetlen rendes ember a községben. Hát kibem bizzon az ember, ha már a gyerekek igazgatójában sem bízhat!

S tuszkolta volna be a jövevényt az ajtón, amikor ködös agyában a gyerekek felemlegetésére felvillant valami halovány fény.

– Te Elek! – fogta vissza a karjánál az erdész. – A gyerekek rendben megérkeztek?

– Miféle gyerekek?

– Az úttörők.

– Hova érkeztek volna? Milyen úttörők?

– Hozzád. Megkaptad a táviratom, nem?

– Mikor adtad fel? Mert én egy hete járom az országot. Szabadságon vagyok. Mikor indultak?

– Várj csak, igaz, hogy is érkeztek volna? Ma reggel indultak. Háromszor szálltak át, én néztem meg nekik a menetrendet. És persze, el kellett érniük minden csatlakozást. Bocsáss meg, teljesen megzavarodtam. Mennyi az idő?

Az erdész megmondta.

– Úgy van! Menetrend szerint épp most érkeztek Öregvisnyóra! – rogyott le egy közeli székre Csemege.

A brigádvezető eltűnése, majd hosszúra sikerült távolmaradása az igazgatón kívül senkit nem idegesített.

Őt azonban negyedóra után baljós sejtelmek kezdték gyötörni. Elindult, hogy megkeresse Csemegét.

– Rosszul vagy, Lajos? – tette a gyöngyöző homlokú brigádvezető fejére a kezét.

– Rosszul? – hahotázott erőltetett jókedvvel Csemege.

– Az nem kifejezés, hogy rosszul. Pocsékul. Engedd meg, hogy bemutassam volt évfolyamtársamat, a szuromoromi erdészház vezetőjét!

Most meg az igazgatónak kellett sürgősen széket keríteni.

Amennyire nem hiányzott Csemege, annál inkább feltűnt az újdonsült férj tartós távolléte a lakodalmas népnek. Hogy enyhítsen a kínos helyzeten, Juci néni felállt a helyéről, s az elhanyagolt asszonyhoz tolatott.

– Drágám, még meg se mutattad az ajándékokat!

Az igazgatóné kényszeredett mosollyal sorra kibontotta a csomagokat.

Ezzel is eltelt legalább egy óra, ám a két férfi még mindig nem került elő.

Már csak egyetlen ajándék feküdt az asztalon, egy kicsi, de ízlésesen becsomagolt barna doboz.

Az igazgatóné ezt is kibontotta. Kétezer-ötszáz forintot borított ki a dobozból az asztalra, továbbá egy pecsétetes igazolást s tizenkét egészségügyi lapot.

– Te jó ég! – fogódzott meg az asztal sarkában Juci néni.

– Azok a szegény gyerekek egészségügyi lapok nélkül utaztak el!

Vidéken egy valamirevaló lakodalom három napig tart. Az igazgatóéké a második napi ebéddel befejeződött.

Az új pár az ünnepi asztaltól állt fel, hogy beszálljon egy ezeröttszázas Ladába, s elutazzon.

Nem nászútra, ahogy ez ilyenkor szokás. Illetve az igazgatóék nászútja némiképp különbözött a szokványos, hagyományos nászutaktól. Az iskola feje feleségével a Tinódi Lantos Sebestyén raj táborába, Szuromoromra indult. Velük tartott Csemege Lajos, akit a szövetkezet vezetősége küldött, hogy a helyszínen ellenőrizze, nem szenvednek-e az aratásban helytálló szövetkezeti dolgozók gyermekei szükségét. A Ladát egy vadászkalapos, csizmás, szakállas férfi vezette, akiről a községben csak annyit tudtak, hogy az éjjel érkezett, s Csemege brigádvezető mint régi barátját üdvözölte.

Lám, szóbeszédnek bizonyult minden találgatás, hogy a gyerekek így, a gyerekek úgy, szegények, felnőtt nélkül, ki vigyáz rájuk, szót fogadnak-e, miegymás. Ki volt ez már jó előre tervelve: az igazgató megnősül, s feleségestül, aki különben gyermekgondozónő a szomszéd községben, s így a lehető legideálisabb segítség, irányítja az úttörőtábor.

A katona csak amolyan gyere ide, maradj ott. Ha kell, ugrik az igazgató szavára.

Az igazgató, ez az aranyember, természetesen nem utazik pusztá kézzel. Viszi a lagzi harmadik napjára félretett sültet, a pörköltet, a tortamaradékot, kannában a húslevest, a habos kávé, annyi edényt, csomagot, dobozt, hogy be sem tudják csukni tőle a csomagtartót. A brigádvezető friss zöldséget, szárazkolbászt, füstölt sonkát, tésztát, lekvárt, zsírt csomagoltatott a konyhán hatalmas bőröndökbe, amiket a kocsi tetejére kötöttek, s még ponyvával is letakartak. A Lada pontban négykor tolatott ki a szövetkezet központi épülete kapuján.

– Mennyi lehet az út odáig? – törölgette gyöngyöző homlokát az igazgató.

– Háromszáz kilométer. Négy-öt kilométerrel ha több – nézett vissza a belső tükörből a szakállas.

– Úgy értem, időben mennyi?

– Öt óra.

– Kilencre ott leszünk – szakadt fel egy nehéz sóhajtás Csemege melléből. – Nem éjszakáznak másodszer is a szabadban.

– Ha volt eszük, egyszer sem éjszakáztak – válaszolta egykedvűen a szakállas. – Miért indultak volna el éjjel az állomásról, ha senki nem várta őket?

– Hányra kellett odaérkezniök? – fészkelődött a hátsó ülésen a csomagok közt az igazgatóné.

– Este tízkor. Ha nem késett a vonat. S főleg ha nem maradtak le valahol a csatlakozásról.

A beszélgetés ezzel félbeszakadt. Az utat figyelték, s fél szemmel a szakállast, aki szó nélkül, egyenletes, nyugodt tempóban vezetett.

Még sötétedés előtt elérték a hegyeket. Fél kilenc után befutottak Öregvisnyóra.

– Már csak hét kilométer – vett az ölébe a lába közül egy nagy koffert az igazgató. – Megnéztem a

térképen, innen nem egészen hét kilométer.

– Ebből ezeröttszáz méter földút – jegyezte meg a pontosság kedvéért a szakállas.

Alig hagyták el Öregvisnyót, eleredt az eső. Előbb csendesen, apró szemekben szitáit, majd egyre sűrűbben potyogtak a cseppek, már nem is esett, hanem zuhogott, ömlött, patakzott, zúgott le a víz, előbb csak az égből, azután a hegyoldalból is.

A kövesút végében a szakállas behúzta a kocsi fékjét.

– Innen ma már csak gyalog tudunk felmenni – mentegetőzött. – Ha egyáltalán eláll.

– Mit mondtál, mennyi még az erdészházig? – izgett-mozgott mellette Csemege.

– Ezeröttszáz méter. Normálisan tizenöt perces út. Gyalog. De most el fog tartani egy óráig.

Leállította a motort, kioltotta a lámpákat. Abban a pillanatban vakító fény vágott a visszapiillantó tükörbe.

– Valaki jön mögöttünk! – kiáltotta Csemege. – Belénk rohan az az örült. Próbáld meg félrehúzódni!

Az izgalom feleslegesnek bizonyult, a másik kocsi is megállt. Katonai terepjáró volt. Lefékezett, s kikapcsolta a lámpáit.

Amint az eső kicsit alábbhagyott, kinyílt a terepjáró ajtaja. Esőkabátos, vállas, testes katonatiszt szállt ki belőle. A Ladához sietett.

Az erdész leeresztette az üvegablakot.

– Erőt, egészséget! – köszönt a tiszt. – Nem tudják véletlenül, merre van a szuromoromi erdészház?

– Jó úton jár. Tovább, egyenest! – biztatta az erdész. S közben mosolygott a szakálla alatt.

– Messze még?

– Ezeröttszáz méter – mondták kórusban.

– Földúton – tette hozzá az erdész.

– Ismerősök a környéken?

– Én igen – bólintott a szakállas. – Én volnék itt az erdész. Farkas Elek -s a kezét nyújtotta.

– Illés György alezredes.

– Csemege Lajos!

– Szabóné – az igazgatóné elpirult, még szerencse, hogy senki nem látta. Először mutatkozott be a férje nevén.

– Szabó Ferenc – dűnnyögte az igazgató, s közben azt gondolta: ezzel is találkoztam már valahol. Kicsi a világ...

– Egy úttörőtábor keresek – mondta az alezredes. – Az egyik katonámat. . .

– Gyalog elváltat? – élénkült fel az igazgató. – Őt mi kértük ki. Nem volt, aki a gyerekeket elkísérje. Én ugyan-

is. . . Mi, a feleségemmel, tegnap esküdtünk, s csak most tudtunk utánuk jönni.

– A szolgálatvezető, hogy is mondjam, eléggé hiányosan eresztette el a fiút – folytatta a magyarázkodást az alezredes. – Gondoltam, kiegészítem a felszerelését sátrakkal, néhány pokróccal, gyalogsági ásóval, távcsővel, tájolóval, amire szükség lehet egy táborban. Az ilyesminek a gyerekek is örülnek. Néhány konzervet is hoztam, nem tudom, ma hogy van, de valamikor errefelé elég gyatra volt az ellátás. Ha letelt a két hét, majd küldök egy kocsit a felszerelésért.

Az eső közben teljesen elállt, de ők még mindig a leeresztett ablakon át társalogtak.

– Azt hiszem, kiszállhatunk – ajánlotta az erdész. – Csak azt vigyük magunkkal, ami romlandó.

– Átrakhatjuk a csomagokat az én kocsimba – javasolta az alezredes. – A terepjáró még elboldogul valameddig.

Az alezredes, kopasz, hízásra hajlamos, nagydarab ember, már alaposan benne a korban, az íróasztalánál állt, s Kecskés százados jelentését hallgatta. Legalább félórája állt már ott, s minden jel arra mutatott, hogy még sokáig fog állni. A százados ugyanis rendkívül körülményesen adta elő a semmit. Mert hogy érdemleges dolgokról nem tud számot adni, az az első mondataiból kitűnt. Legalábbis az alezredes ezt érezte. Ha az a feladata, hogy beszámoljon egy hónap munkájáról, Kecskés azonnal kiselőadásba kezd.

Az alezredesnek már régen görcs állt a lábikrájába, s keserű nyál gyűlt a szájában. De fegyelmelte magát, még kedélyeskedni is megpróbált. S közben saját magának tett szemrehányást. Mert neki semmi

nem jó ügy, ahogy más mondja, más csinálja. Ez a Kecskés is, nyilván a lelkét tette ki, ő meg csak fanyalog, nyeli az epét.

– Kaptunk egy levelet – folytatta a beszámolót a százados, s átnyújtotta az alezredesnek Gyalog honvéd kikérőjét.

– És? – futotta át a sorokat az alezredes.

– Beszéltem Szabó tizedessel. Szerinte valami suskus van a dologban. Én mégis elengedtem a fiút.

– Ez a legkevesebb – csúszott ki az alezredes száján. Végre egy ügy, amiben Kecskés az ő kedve szerint döntött. S ettől lassan felengedett benne a neheztelés.

– Ez a legkevesebb! – ismételte másodszor is. – Már amit egy iskola kérhetett tőlünk. És te jól döntöttél, nagyon jól döntöttél, János – tért át minden átmenet nélkül a tegezésre. Előrejtött íróasztala mögül, s megrázta a százados kezét.

Örült, kimondottan örült. Egy honvédet, a hadsereg egyik tagját felkérni, hogy működjön közre egy nyári tábor vezetésében, hallatlanul nagy dolog. Miért kéri fel? Mert alkalmasnak tartják rá.

Választhatnának bárkit, még egy tanárt, valakit a szövetkezetből, felnőttet a községből, de nem, honvédet választanak.

Mert jó véleménnyel vannak róla. Személy szerint is és rajta keresztül a honvédségről.

Meglehet, ha nem név szerint Gyalog honvédet kéri, ő Kecskés százados helyében mást küld. Egy fiatalabb tisztet. Vagy egy másodéves katonát, akár kettőt. Bár Gyalog honvéddel sem jár rosszul az az úttörőcsapat. Keménykötésű, mokány, szívós kiskatona, nem ijedős, s nem is hóbörög.

– Rendesen elláttatok? – kérdezte a századostól.

– Igen, a szolgálatvezető. Biztosan... – válaszolta gépiesen a százados.

– Segített neki valaki felkészülni?

– A szolgálatvezető.

– Rendben van, küldd ide a szolgálatvezetőt. És köszönöm, még egyszer köszönöm! – Az alezredes újból kezét rázott a századossal, s visszament íróasztala mögé.

Kis idő múlva kopogtak az ajtaján. A szolgálatvezető jelentkezett.

– Kerekes elvtárs, szolgált maga Öregvisnyón? – fogadta az alezredes.

Az öreg katona a fejét rázta.

– Öregvisnyón nem. Szolgáltam Karcagon, Böhönyén, Lentiben, Marcaliban, még Bugacon is. De Öregvisnyón soha.

– Gondoltam. Mondja el, mit adott annak a gyerekeknek.

– Gyalog honvédnek? – Az öreg elsorolta.

– Mindez belefért egy nagyobb papírzacskóba.

– Aktatáskát vitt a honvéd elvtárs.

– Sátorat adott neki?

– Egy sátorlapot.

– Amikor annyi sátrunk van, Kerekes elvtárs! És mind használaton kívül. Hálósákok?

– Annyi mindent el sem bírt volna. Meg nagyon kellett neki sietni, hogy elérje a vonatot.

– Mivel indították útnak?

– Nyílt parancssal!

– Értem, értem. . . – kezdett el dobolni az ujjaival az asztalon az alezredes. – Elmehet, Kerekes elvtárs!

Végeztünk!

Amint Kerekes betette maga mögött az ajtót, az alezredes a telefonhoz lépett.

– Kapcsolja, kérem, a magasabb egység parancsnokát. Itt Illés alezredes. Igen, várok. Addig is, jegyezze fel: holnap éjszakára és holnaputánra szükségem van egy gépkocsira. A legjobb lesz a terepjáró, azt rendszeren meg lehet pakolni. . .

Másnap délután az alezredes tételesen ellenőrizte, mindent összekészítettek-e, amit a szolgálatvezetőnek parancsba adott, azután beült a gépkocsivezető mellé.

– Irány Öregvisnyó! – közölte szűkszavúan.

A gépkocsivezető, tagbaszakadt, darabos mozgású tizedes, a térkép után nyúlt.

– Hagyja! – intette le az alezredes. – Majd megadom az irányt. Tankolt rendszeren?

- Jelentem, igen!
- Akkor indulhatunk!

Megnézte az óráját, öt óra múlt. Öregvisnyóig közel kétszázhatvan kilométer az út. Negyed tízre, fél tízre ott lesznek.

A tizedes az első útkereszteződés előtt lelassított.

- Alezredes elvtárs, jelentem, azt ígérte, megadja az irányt! – fordult a tiszthez.
- Természetesen megadom – dünnyögte az alezredes.
- Dunaföldvárnál megyünk át a Dunán, addig ismeri az utat?
- Jelentem, igen!

Az alezredes eltűnődött. Az, hogy a tizedes, ez a huszonegy éves fiatalember nem tudja, merre van Öregvisnyó, még magyarázható. Nem tanulta meg az iskolában. Kecskés százados, Szabó tizedes, a szép Szabó, biztosan tudják. Megtanulták. Község a hegyekben, közel a határhoz.

Nekik.

De neki. . .

Élete nagy próbája. Mert az volt. Sőt talán a legnagyobb. S bár a próbát becsülettel kiállta, még most sem tud szorongás nélkül emlékezni Öregvisnyóra.

Amikor befejezte tanulmányait a tiszti iskolán, mint frissen végzett tisztet, az egyetemisták öregvisnyói nyári kiképzőtáborába vezényelték, szakaszparancsnoknak.

Annyi ideje volt csupán, hogy felvarrja zubbonyára a csillagokat, s máris indulnia kellett. Sem eltávozás, sem szabadság, semmi.

A táborban egy másik iskola kezdődött a számára. Az igazi, százszorta nehezebb az elsónél. Ott évfolyamelső volt, itt naponta kellett bizonyítania, hogy meg ne bukjon.

A tábor egy dombon áll, a patak, az egyetlen mosdási lehetőség, a domb egyik oldalán, lent a völgyben. A konyha a másik oldalon, a másik völgyben. Reggeli torna a füves pályán, a hegy lejtőjén. A legközelebbi gyakorlótér öt kilométerre, a hegyen túl. Minden második hajnalban riadó, alig fújták le, már hangzott az – Ébresztő! – Reggeli tornához sorakozó! – Futás, föl a hegyre, rohanás vissza a táborba, futólépés, le a völgybe mosakodni, futás vissza! Mire fölértek, koszosabbak, izzadtabbak voltak, mint mosdás előtt. Táborrend, irány a konyha, de hogy idejében odaérjenek, a kanyargós hegyi úton futólépésben közlekedtek, s futólépésben indultak vissza is. Zsúfolt kiképzési program, hiszen az egyetemistáknak, a hallgató elvtársaknak – ez

volt a megszólításuk – mindent meg kellett csinálniuk a gyakorlatban, amit tíz hónapon át elméletben tanultak. Csinálták is, becsületükre legyen mondván, fogukat összeszorítva vagy szentséggelve, hol egymást biztatva, hol szidva. Menzai koszthoz szokott szervezetük nehezen bírta a strapát, állandóan éhesek voltak, álmosak, kimerültek. Ha egy percre pihenőt kaptak valahol, már aludtak. Aludtak nyitott szemmel ülő helyzetben, aludtak állva, néha még menet közben is elaludtak, az út elkanyarodott, ők meg csak mentek tovább egyenesen. De ha ébren voltak, abba nem hagyták a kérdezősködést, az ellenkezést. – Hadnagy elvtárs, ezt mi másképp tanultuk! – Hadnagy elvtárs, a szolgálati szabályzat szerint. . . – Hadnagy elvtárs, úgy lenne logikus. . .

S neki válaszolnia kellett.

A beosztottjai közt volt tizenkilenc éves, s volt huszonhat. Néhányan fiatalabbak, a többség viszont idősebb nála. Abban az időben az egyetemisták egy része nem a gimnáziumból iratkozott az egyetemre.

Mindent nap vizsgázott, néha egészen jól, néha közepesen, sőt az is előfordult, hogy ő, a volt évfolyamelső éppen csak elégségesre tudta a leckét.

De tudta. Nem bukott meg.

Mit tudnak a mostaniak, az öt éve, tíz éve csapathoz vezényelt fiatalok?

Elméletben biztosan sokkal többet, mint ő. Mégis hiányzik a felkészültségükből valami, elmulasztottak egy vizsgát, nem rendelkeznek azzal a tapasztalattal, amit ők, a régiek például Öregvisnyón szereztek.

Amint megpillantották a hegyeket, az alezredes helyet cserélt a gépkocsivezetővel. Lógott a felhő lába, igyekezni kellett, hogy még vihar előtt elérjék a tábor. Az alezredes emlékezetében elevenen élt, micsoda esők járnak errefelé!

Elkéstek. Még mielőtt a kövesút elfogyott volna a kerék alól, megnyílt az ég.

Az alezredes mérges volt. Elég jól ismerte a vidéket, de azt, hogy a szuromoromi erdészház pontosan hol van, nem tudta. Márpedig ekkora latyakban, csúszós utakon fejre állni a hegyekben nem a legnagyobb boldogság.

Érthető, mennyire megörült az erdésznek. De még inkább Szabó igazgatónak, akit percek alatt a szívébe fogadott. Hát nem nagyszerű ember ez az igazgató, aki esküvője másnapján zuhogó esőben massza a hegyet, hogy együtt táborozhasson a tanítványaival, s aki egy honvédet kér maga mellé segítségnek!

Átrakták a csomagokat a terepjáróba, az erdész beszállt a gépkocsivezető és az igazgatóné mellé, mutatni az utat, Csemege Lajos, az igazgató és az alezredes pedig egy hegyi ösvényen toronyiránt gyalog indult el.

A terepjáró néhány sikeres manőver után vagy százötven méterre az erdészháztól végképp megfeneklett. Előbb az erdész szállt ki, s próbálta kimozdítani a kátyúból, aztán a tizedes, majd egyszerre mind a ketten, de hiába. Így történhetett, hogy a gyalogosok előbb értek a tethelyre.

Ahol nem várt fogadtatásban részesültek. Az őr belefektette őket a sárba.

A brigádvezetőt azonnal előntötte az epe. Hangosan szitkozódott, fenyegetőzött: kerüljön csak a szemé elé még egyszer az őr, de még inkább a parancsnok, majd ő megmutatja nekik! . . . Viszont az alezredest és az igazgatót inkább mulattatta, mint bosszantotta a dolog.

– Amikor örömkatonák voltunk – súgta az igazgató –, érti, alezredes elvtárs, az első nyáron, amikor behívtak bennünket, valahová ide, a környékre. . . Talán éppen Öregvisnyóra. . . Emlékszem, akkor is micsoda felhőszakadás volt! S a mi szakaszunk adta az őrséget. Lézengett a táborban egy sporttisz, Lukács Győző vagy valami hasonló volt a neve...

– Gergely, nem? Gergely Aladár!

– Persze! Hogy nem jutott az eszembe azonnal! Gergely Aladár! Ő volt az. Hiába, annyi év után. . . Szóval az a Gergely a fejébe vette, hogy megleckéztet bennünket. Ráíjeszt az őrré a löszerraktárnál. De az őr se bizonyult szívбайjosnak, belefektette a pocsolyába, ahogy volt. . .

– Papucsban, pizsamában – nevetett hangosan az alezredes.

Az igazgató csak most kapcsol.

– Az alezredes elvtárs hallott erről az esetről?

– Hogy hallottam-e? Azon az éjszakán én voltam az őrparancsnok. Az igazgató elvtárs melyik szakaszban volt?

– A harmadikban. Az elsőbe osztották a magyar szakosokat, a másodikba a történészeket, a harmadikba a nyelvszakosokat.

– A szakaszparancsnokokra nem emlékszik véletlenül?

– Már hogyné emlékeznék. . . Gyuri volt a keresztnéve. Gyuri, mi magunk között csak úgy hívtuk. A vezetéknéve? . . . Ez nem jut az eszembe!...

– S a gúnynéve?

– Duda Gyuri! Mert. . .

– Mert már akkor dagadt voltam. Hozzátok képest!

– Bocsánat! – emelkedett fél könyökre az igazgató. – Az alezredes elvtárs volna a. . . hadnagy elvtárs?

– Igen! És ha elfelejtetted, emlékeztetlek rá: az utolsó estén, tábortűznél, összetegeződünk. Az egész szakasz.

Gyalog honvéd éppen hogy elaludt, amikor Csemege Benedek rádöntötte a sátrat. A katona a másodperc töredéke alatt talpon volt.

– Mi történt? – kezdte el faggatni az őrt, bár abból kérdezetlenül is ömlött a szó:

– Táborvezető elvtárs, jelentem, nagy balhé lesz! Oltári nagy balhé! Jött három támadó, és én belefektettem őket a pocsolyába!

– Nagyon helyes! – dicsérte meg az őrt a katona – Miért lenne ebből baj? Nem feküdtek le? Vagy elpucoltak? Cézár hol van? – nézett körül.

– Ott fekszik velük. Együtt a támadókkal, a pocsolyában. Éppen ez a baj. Azt hiszem, az egyik támadó a nagybátyám. Jöjjön gyorsan!

A katona fogta zseblámpáját, s maga előtt világítva, alsónadrágban, ahogy kiugrott a sátorból, rohant az őr után. Most már Benedek zseblámpája is működött.

A pocsolyában ázóik közül jobbról az első, akinek a katona utasítására az őr, Benedek "Föl!"-t vezényelt,

az alezredes volt. Gyalog honvéd a combjához szorította a zseblámpát, s összecsapta meztelen bokáit.

– Alezredes elvtárs, Gyalog honvéd jelentkezem!

– Felállhatnak a többiek is, honvéd elvtárs? – kérdezte az alezredes.

A katona tekintete Csemege Benedeket kereste. – Őr elvtárs, vezényeljen "Föl!"-t az elvtársaknak!... Alezredes elvtárs...

– Vegyen magára valamit, megfázik – törölte tenyeréről a köpenyébe a sarat az alezredes.

– Alezredes elvtárs, jelentem, mindenem átázott. Ha felöltözöm, tényleg megfázom.

– Legalább egy nadrágot húzzon! Hölgy is van a társaságunkban.

– Azonnal főzők teát. A gyerekek addig költözzenek fel a padlásszobákba – rendelkezett az erdész, miközben sorra kitérte a földszinten lévő jókora terem ablakait.

– A srácokat kár lenne felköltetni – ellenkezett a katona. – És azt hiszem, nem szívesen hagynák el a sátrakat. Megígértem nekik, úgy élhetnek itt, mint a katonák. Mint a táborban a katonák...

– Ronggyá áztak az esőben, nem veszi észre, a nadrágjából csöpög a víz! – gorombáskodott Gyalog honvéddel Csemege Lajos. A táborparancsnok Benedeket rövid úton visszaküldte őrhelyére, így a nagybácsi egyedül rajta tölthette ki bosszúját.

– Csak én áztam el. Éppen őrsgében voltam – mentegetőzött a katona. – A sátrak szárazak maradtak.

– Ekkora esőben! Arra befizetek!

Most már nemcsak a brigádvezető, hanem az alezredes és az igazgató is kíváncsiak voltak a táborra. Gyalog honvéd körbevezette őket. Óvatosan, nesztelenül emelte fel a sátrakon a ponyvát, nehogy felköltse az első álmukat alvó fiúkat.

Az alezredes szótlánul haladt a sor végén. Csak amikor visszatértek az erdészházba, intette magához Antit.

– És ön hol alszik, honvéd elvtárs?

– Az egészségügyi sátorban. Egyelőre. Azonnal rendbe hozom, az őr kicsit megtiporta ijedtében, nem találta a bejáratot.

– Holnap berendez magának egy parancsnoki sátrat. Hoztam magammal kettőt, a másik megmarad tartaléknak. Kap még néhány apróságot. A hálóságot keressék meg most, a többit holnap vegye át a tizedestől. Nem éhes? Jól van, biztosan holtfáradt, menjen, feküdjön le.

Illés alezredes reggel furcsa, hörgő-fuldokló hangokra ébredt. Mintha egy megsebzett állat böggött volna az ablaka alatt, panaszosan, ereje fogytán. De nem, állat nem bög így. Inkább valamilyen kürt, duda vagy tülök. Őreg hegyi pásztor hajtja a jószágot. De nagyon öreg lehet az a pásztor, mert igen-igen rossz tüdővel fújja a tülköt.

Alighogy a tülök elhallgatott, friss, kavargó gyerekzsivaj verte fel a völgy csendjét. Vezényszavak pattogtak:

– Ébresztő, föl! Srácok, ébresztő! Balogh, nem hallod? Rántsátok le róla a takarót! Reggeli tornához sorakozó!

Az alezredes a másik oldalára fordult.

– Még itt sem hagyják aludni az embert! – dűnnyögte. Az órájára nézett. Az óra mindig a csuklóján volt, éjszaka is, csak zuhanyozáskor csatolta le.

Hat óra múlt egy perccel.

Igazán alhatnának még, zsörtölődött. S ő maga el is aludt újra. Háromnegyed hétkor megint vezényszavakra riadt.

– Tábor, vigyázz! Pihenj! Igazodj! Vigyázz! Középre nézz! Tábor, zászlónak tisztelegj!

Az alezredes felkelt, s kinyitotta az ablakot. Sűrű, hűvös fenyőillat ömlött a kis szobába.

A srácokat az ablakból nem láthatta, s azok sem látták őt. Kihajolt, s úgy hallgatózott.

– Pihenj! Vigyázz! Középre nézz! Táborparancsnok elvtárs, Falu László, az ügyeletes raj parancsnoka jelentem, a tábor reggeli eligazításra készen áll. A létszám tizenkét úttörő, egy honvéd és egy kutya. Jelen tizenegy úttörő és egy honvéd, egy úttörő, Fülíg. . . khm. . . Miliesz Gergely raj-parancsnok-helyettes ideiglenesen engem helyettesít az őrszolgálatban. Cézár vele van.

– Köszönöm. A létszámba beletartozom én is, nem kell külön részletezni, hány úttörő, hány honvéd. A kutya, az természetesen más. Különben a jelentés szabályos volt, megdicsérem érte! Tábor, pihenj!

Ez Gyalog hangja, az alezredes megismerte. Nem mintha hallotta volna már a honvédet, amint éppen jelentést fogad, általában a honvéd jelent, jelentkezik, esetleg kér, s a jelentést a tiszthelyettesek, tisztek fogadják; az alezredesnek más volt ismerős: a határozottság, a magabiztosság. Ami a katonát jellemzi.

– Értettem. Tábor, pihenj! – ismételte a rajparancsnok.

– Jó reggelt, pajtások!

– Erőt, egészséget, táborparancsnok elvtárs!

Gyalog honvéd ismertette a napirendet. Eszerint negyed nyolckor lesz a reggeli, nyolctól tizenegyig a foglalkozás. Egy óra alaki, egy óra terepen, egy óra szolgálati szabályzat. Tizenegyől a szakács ebédet készít, a többiek vizet hoznak a forrástól, s folytatják a táborépítést. Egyelőre a községbe nem kell bemenniük, élelmük van bőven. Ebéd egy órakor lesz, utána mindenki elmossa az evőedényét, kanalát, villáját. Kettőtől négyig csendes pihenő, kötelező lefeküdni. Négytől hatig sportfoglalkozás. Akinek mosnivalója van, gyűjtse össze, hatkor az erdésztől kapnak egy fateknőt, forró vizet, moshatnak. Vacsora háromnegyed hétkor, hétkor tábortűz.

Hurrá! – bődült el egyszerre a gyerekhad.

– Semmi hurrá! – szólt rájuk a katona, s áttért a reggeli szemle értékelésére.

Ezután a második raj átadta, az első pedig átvette a szolgálatot.

Az alezredes fogta a törülközőjét, fürdőnadrágba bújít, óvatosan lesétált a falépcsőn, átment a földszinti nagyobb termen, s kilépett a szabadba. Volt ugyan az erdészházban

fürdőszoba, de az alezredes egy világért sem mulasztotta volna el a reggeli fürdést a patakban.

Az ajtó előtt az igazgatóba ütközött. Az igazgatón is fürdőnadrág volt, karján törülköző. Az ajtó előtt hallgatózott.

Halkan üdvözölték egymást, s elindultak a patakhoz. Az erdészház eltakarta őket a gyerekek elől.

– Fegyelmezett kis srácok! – dicsérte a gyerekeket az alezredes.

– Ez a Gyalog honvéd is tudja a dolgát.

– Igen, igen – hümmögött az alezredes. – Talán az én számból furcsán hangzik, de mintha túlságosan is katonás lenne. Felesleges a szolgálati szabályzatból úttörő-foglalkozást tartani, nem gondolod?

– Engem inkább az alaki zavar. Feltétlenül kell? – helyeselt sietve az igazgató. – Mi is utáltuk. Már megbocsáss! De ma még nem avatkozom közbe. Legfeljebb este, a tábortűznél. Megdicsérem őket, s azután, nagyon tapintatosan, hogy a honvéd elvtárs érzékenységét meg ne sértsem, ugyebár... Szóval megmondom, elég, ha holnap hétkor kelnek. És délelőtt kirándulunk.

Közben a beszélgetőket utolérte a brigádvezető is.

– Ahogy gondolod – válaszolt az igazgatónak az alezredes. – Én küldhetek még egy fiatal tisztet. A klubból. Aki maga is pedagógus képesítésű. Ha ezzel segíték neked.

– Ugyan, felesleges – háritotta el a felkínált segítséget az igazgató. – Két-három nap alatt magamhoz ragadom a kezdeményezést. Fokozatosan. A honvéd elvtárs biztosan megérti, hogy ezek a fiúk más foglalkozásokhoz szoktak. Értelmes gyerek, ahogy elnézem.

Mire visszaértek a patakról, az erdészházban terített asztal várta őket.

Reggeli után az erdész bevitte Csemege Lajost Kevélyre, a vonathoz. Lajos bácsi úgy találta, a táborban semmi szükség rá, otthon viszont annál több.

De még indulás előtt ellátta jó tanácsokkal az unokaöccsét, Benedeket. Aminek az lett a következménye, hogy az ifjabb Csemege lógó orral slattyogott vissza társaihoz.

– Mi van, savanyúba haraptál? – ugratta Gere. – Nem kellett volna vele puszilóznod.

– Tudjuk, hiányzik majd a bátyó, de ha akarod, Regős helyettesíti. Ő is tud goromba lenni – toldotta meg Jagelló.

– Le vagytok sajnálva – intézte el Jagellókat Csemege. – Gáz van!

– Gáz?

– Este a diri átveszi a parancsnokságot. S az alezredes helyettesnek egy fiatal tisztet küld. Egy tanárt, valami klubból. A bácsikám mondta.

– Tisztet vagy tanárt? – firtatta Regős.

– Nem mindegy? – kedvetlenedett el Jagelló. – Éppen a diri hiányzott. Meg egy tanár, aki ráadásul még tiszt is.

- És a katona? Anti? Ő mit csinál majd?
- A dirinek segít. Merthogy értelmes gyerek – adta vissza a felnőttek szavait Benedek.
- Miért ne maradhatna meg akkor táborparancsnoknak? – értetlenkedett Kiss urrr.
- Mert sok a foglalkozás. Az alaki, a szolgálati szabályzat. Mi más foglalkozásokhoz szoktunk. Ez itt úttörőtábor, és nem...
- Nem is! – kezdett el hadonászni Kenyeres.
- Puff neki! – mondta Regős. – Ezért jött hát utánunk a diri! Hogy itt se maradassunk nyugton!
- Tegnapelőtt még egészen más volt a véleményed – figyelmeztette Regóst csendesen Pékovács.
- Te ellenezted legjobban a katonásdit!

Regős motyogott valamit serkenő bajsza alatt, amiből a többiek mindössze annyit értettek, hogy az tegnapelőtt volt, ma meg ma van. És hogy jobb, ha Pékovács befogja azt a ronda. . .

Regős nagy pálfordulásának az volt az igazi oka, hogy mióta a táborban vannak, tulajdonképpen az ő elképzelése szerint alakultak a dolgok. Legalábbis ő azt hitte. Amikor megérkeztek, s munkához láttak, nem a katona jelölte ki a tábor helyét – eddig, valahányszor táborba mentek, ez mindig a tanárok joga volt –, hanem azt mondta: keressetek a tábornak megfelelő helyet. És ők találtak. Hogy a tábor területén belül hova állítsák a sátrakat, azt is ők javasolták. Úgy rendezkedtek be a sátorban, ahogy akartak. A katonával jó volt dolgozni. És Regős nagyon szeretett dolgozni, mutatni, milyen erős. S mindig boldog volt, ha a keze munkájában gyönyörködhetett.

Amikor tegnap elkészült a tábor, Regős olyannak találta, amilyenek otthon megálmodta. És már nem bánta, hogy nem indián tábornak nevezik. Ez az ő tábor, s ez a fontos, minden más lényegtelen, nevezik, ahogy akarják. . .

Aztán reggel, ébresztőkor, mint a tűz, terjedt el a hír, hogy megérkeztek a diriék. És Csemege mindjárt bele is fektette őket a pocsolyába.

Regős sokért nem adta volna, ha neki jut ez a szerencse. Mert hogy ő is ezt teszi Benedek helyében, ahhoz kétség nem férhet. Főleg ha nem a diri jön utánuk, hanem Kéétszészem, Húsz tanár úr vagy a két Magdi néni.

Regősnek több tanárával is lett volna elszámolnivalója. Bárcsak meglátogatnák ők is a tábort! Egész éjszakára vállalná az őriséget!

Azt, hogy Csemege nem esett bántódása, sőt Anti külön megdicsérte éberségéért a zászlófelvonásnál, megint a katona javára írta.

S végül, amikor reggel a zászló alatt átvehette Jagellótól a szolgálatot, s karjára tűzhetette a karszalagot, amire azt írták, hogy ÜTI, azaz ügyeletes tiszt, úgy érezte, minden álma teljesült. S már azt is belátta, feleslegesen ellenkezett tegnapelőtt. Ez a tábor, nevezik akárhogy, lesz olyan érdekes, amilyenek az indián tábort elképzelte. Vagy még érdekesebb. Ha. . .

Ha most a diri nem húzza keresztül a számításukat. De majd tesz róla, ő, Regős, az ügyeletes tiszt, a mai napon és ezután minden másnap, a katona után az első ember a táborban, hogy ne húzhassa.

Míndez átfutott az agyán. Mondani viszont csak annyit mondott, az orra előtt hadonászó Kenyereshez intézve a szót, de olyan hangosan, hogy a többiek is hallják:

– Ide figyelj, öcsi! Ettől a perctől kezdve itt mindenki úgy csinál mindent, mint egy kisangyal. Aki lazsal, dumál, zúgolódik, vagy akár csak elfárad, annak velem gyűlik meg a baja! – Felhúzta a szemöldökét, s megköszönte a torkát. – Értették?

Elsőnek az igazgatóné vette észre, milyen pompás a völgyben a tisztáson menetelő gyerekek látványa. A fenyőerdő szélén ültek, az alezredes, Szabó igazgató és a felesége, egy leterített pokrócon, közel a sziklaoromhoz. Alattuk a valószerűtlenül zöld fűben olyan volt a barna inges, piros nyak-kendős úttörők forgószínpadszerű mozgása, középen az egyenruhás, tányérsapkás kiskatonával, mint egy film.

Ráadásul szabályosan pergett ez a film. Ezt az alezredes állapította meg.

- Úgy csinálják, ahogy az a nagykönyvben meg van írva! – ropogtatta elégedetten az ujjait.
- Mert innen fentről nem vesszük észre az apróbb hibákat – nevetett az igazgatóné.
- Asszonyom, nekem sasszemem van! Én helikopterről ötszáz méter magasból meglátom, ha a menetoszlopban valaki lépést vét!

– Na nézd csak! Menet közben hátraarc! Ilyen tökéletesen végrehajtott hátraarcot életemben nem láttam

– tette felesége karjára a kezét az igazgató. – Pedig próbálkoztam vele magam is. Soha nem sikerült.
– Az öregkatonák megcsinálják magyarázta az alezredes. -De hogy ezek az apró gyerekek! Első foglalkozásukon!
- és milyen jókedvvel! Élvezet őket nézni!
– Otthon állandóan az úttörőszobában ülnek – dohogott az igazgató. – Hiába mondom a kartársnőknek, engedjék ki őket legalább az udvarra. Ha most látnák!
Később az igazgatóné virágot szedett, azután felkerekedtek, s rövid sétát tettek a hegyoldalban.
Délben, amikor visszatértek az erdészházhoz, a gyerekek éppen a sorompóhoz tervezett őrbódét emelték a helyére, a már elkészült kutyaház mellé.
Az alezredes semmi kivétlivalót nem talált a munkában.
– Igazi ácsremek! – ismerte el.
– A Balogh fiúk műve – háritotta el a dicséretet Gyalog honvéd. – Az apjuk ács.
– De azt Anti mondta meg, hogyan kell csinálni! – csúszott ki az ikrek közül az idősebb, a Jóska száján.
Két fiú az árkokat tisztogatta, a víz sok helyen kimosta a partfalat, a gyeptéglákat újra kellett rakni.
Odébb hárman az újonnan felállított parancsnoki sátor elé virágagyást varázsoltak. Kenyeres Pisti az alakulótéren a fűvet csapdosta egy sarlóval, a többiek cölöpöket vertek le a tábor körül, ezekre erősítik majd a fonott kerítést.
Ezt Kiss urrr jelentette az igazgatónak, amikor az a feleségével és az alezredessel hozzájuk ért. Vigyáztt vezényelt, a diri elé ügetett, csak éppen nem tisztelgett. Nem volt rajta sapka. Ing se, sőt cipő se, valamennyien tornagatyában dolgoztak, meztláb.
– Fantasztikus! – hümmögött az igazgató. – Ki hitte volna?
Csendes pihenő alatt senkire nem kellett rászólni, hogy aludjon. Aludtak a felnőttek, a gyerekek, új, külön bejáratú sátrában a frissen tömött szalmazsákon ütemesen horkolt Gyalog honvéd. Még az őr, a Balogh ikrek közül a fiatalabb, Gyula is aludt. Állva, fejét az őrbódé falának támasztva.
Csak az alezredes volt ébren. Összecsomagolt, s lebakatotta a kanyarba a kocsiért. Fél nap alatt az út annyira megszáradt, hogy egészen az erdészházig feltolathatott. Az őr-bódénál kiszállt, felemelte a sorompót. Erre már az őr is felébredt, hanem amikor az alezredest meglátta, megnyugodott, s visszadőlt a bódé falának.
Mire az alezredes elkészült, elbúcsúzott az igazgatóéktól, az erdésztől, aki közben visszatért Kevélyből, már a sportfoglalkozás zajlott. A két raj négy-négy fővel egymás ellen vívott fejelőmeccset.
Három fiú kimaradt a csapatból: Kisfüllentő, Csemege és Salamon Emilke. A negyedik, aki szintén nem játszhatott, a fiatalabbik Balogh az őrbódében ült.
– Ti mit csináltok? – ment oda az alezredes a három gyerekhez.
Kisfüllentő felegyenesedett, körülnézett, nem hallja-e illetéktelen, amit mond, s csak azután válaszolt:
– Terepasztalt! Terepasztalon könnyebben meg lehet tanulni a tereptant, mint elméletben. A táborparancsnok elvtárs mondta.
– Tőle kaptátok a feladatot, hogy építsétek meg a terepasztalt?
– Hogyisne! – tiltakozott Emilke. – Ő nem tudhat róla. Meglepetés lesz.
– Segíthetek? – térdelt le közéjük az alezredes. Néhány perc múlva Gyalog honvéd – ő vezette a mérkőzést – lefújta az első félidőt. Az alezredes félrehívta.
– Azt hiszem, a gyerekek előtt lesz tekintélyed – tette a vállára a kezét. – De ha nem viselkedsz ilyen feszesen, ennyire katonásan, még közelebb kerülhetnél hozzájuk. Nem muszáj állandóan zubbonyban, tányérsapkában lenned, s nem kell mindent annyira szabályosan, katonásan csinálnod. Próbáld meg egy kicsit játékosabban, ha tudod. És vegyél fel rövidnadrágot, húzz tornacipőt. A katona vigyázba kapta magát.
– Alezredes elvtárs, jelentem, nincs más felszerelésem!
– Persze, persze – dűnnyögött az alezredes, s azonnal szólt a gépkocsivezetőnek, ugorjon le a legközelebbi ruházati boltba. A sofőr alig háromnegyed óra múlva egy sorttal és tornacipővel tért meg.
A sort négy számmal nagyobb volt Anti méreténél, lötyögött rajta, mint egy bő gatyá, a cipő kettővel kisebb.
– Ezen a legkönnyebb segíteni – mondta az alezredes, és saját kezűleg vágta ki a tornacipő orrát.

Még egyszer elbúcsúzott mindenkitől, beült a terepjáróba, s elhajtott.

A lázadást Regős jelentette a katonának. Szabályosan, szűkszavúan, szigorúan a lényegre szorítkozva, ahogy azt a délelőtti alaki foglalkozáson tanulták.

Vacsorához készültek. A katona a sátrában rendezkedett, s éppen azon tűnődött, megjelenhet-e a vacsoránál bő gatyában, tornacipőben, vagy mégis illene felvenni a kimenőruhát, amikor valaki megkaparta a sátor bejáratánál a ponyvát, s azonnal rá is zendített:

– Táborparancsnok elvtárs, Regős Péter, az ügyeletes első raj parancsnoka kérek engedélyt belépni! Kérek engedélyt jelenteni!

A katonának eszébe jutott az alezredes intelme, s valami olyasmit akart mondani, hogy: bújj be, hanem Regős már bent volt, s mint akit felhúztak, szavalta:

– Táborparancsnok elvtárs, jelentem, a lázadást felszámoltam.

– Lázadást? – képedt el a katona. – Miféle lázadásról beszélsz?

– Jelentem, lázadás tört ki. Szabályos lázadás. Senki nem akarta megenni a tortamaradékot!

Ez ugyan túlzás volt, mert Jagelló hajlandó lett volna megenni, sőt Jagelló rövid, de annál hatásosabb rábeszélésére Fülíg Jimmi is, és Csemege se tartotta olyan szilárdan magát az első elhatározásához, amikor nagy hangon kijelentette: egy falatot se többé a tortából, elég volt belőle, amit reggelire, tízórára, ebédre, uzsonnára megevett! Csemege ugyanis időközben belátta: semmi jó nem származhat abból, ha már most, a táborozás elején elkezdnek veszekedni; csak ürügyet szolgáltatnak az igazgatónak, hogy közbeavatkozzon, s tényleg átvegye a parancsnokságot a katonától.

De a társaság nagyobb része sokáig hajthatatlannak tűnt.

– Inkább a diri! – jelentette ki nagy hangon Kenyeres Pisti –, mint a katona meg az esküvői torta.

– Álljon meg a menet! – kiáltotta Regős, aki mindenképpen szerette volna elkerülni a botrányt. – Ki hozta a tortát, a pörköltet, a peccsenyét? Anti talán? Nem a diri?

– De a katona adta parancsba, hogy ezt tálaljuk egész nap! -krárogta mutáló kappanhangján Balogh Jóska, az ügyeletes szakács. – Tortát reggelire!

– Tejszínhabba] – fintorgott közbe Kenyeres Pisti.

– Tortát tízórára!

– Jeges kávéval – toldotta meg Pékovács.

– Tortát ebédre!

– Csokoládéval.

– Tortát uzsonnára!

– Madárfejjel.

– Tortát vacsorára!

– Tortával – köpött ki undorral Gere.

– Akinek nem kell, adja a kutyának – fölényeskedett Regős.

– Már az se eszi – panaszkolta síri hangon Csemege.

– Jól van, akkor szedjük a sátorfánkat, s menjünk ha/a

– legyintett lemondón Jagelló. S maga el is indult a sátruk felé.

Erre már meghökkent a társaság.

– Nem azért készültünk egy álló évig, hogy két nap után hazamenjünk – tért észhez Salamon Emilke is.

– Hogy most két szelet tortán múljon a becsületünk. Így gondoljátok, nem? – fejezte be megkönnyebbülten a vitát Regős, és ment jelenteni.

Regős komolyan vette a dolgát. Komolyan vette a katona is. Habozás nélkül ledobta magáról az alezredestől kapott, bő gatyára emlékeztető sortot, lerúgta a tornacipőt, s felöltötte kimenőruháját.

Regős vigyázott vezényelt, de a katona intett, hogy maradjanak veszteg. Maga leült a konyha mellett kialakított ebédlő földpadkájára, tányérsapkáját feltolta a feje búbjára, s megkérdezte:

– Ki nem szereti a tortát? Egyedül Kenyeres tartotta fel a kezét.

Kenyeres Pistiről mindenki tudta, hogy utálja az édességet. Reggelire ugyan még evett a tortából, de ebédkor már megkérte a táborparancsnokot, hadd vehesse elő az úti maradékot az erdész hűtőszekrényéből, ahová az ételmezt reggel átszállították.

– És a többiek? – csodálkozott a katona.
– Én tulajdonképpen szeretem – dűnnyögte az orra alatt némi büntudattal a hangjában a szemüveges Pékovács, miközben azon gondolkozott, mikor is evett utoljára otthon tortát. Talán húsvétkor. Hatan voltak testvérek, s nem mindennap tellett süteményre.
– Én is szeretem – gondolta meg magát Balogh Gyuszi.
– De a madártejtől hasmenést kapok.
– Ha el lehetne tenni legalább holnapra! – motyogta Kisfüllentő.
– Én szívesen megenném akár mindennap. Uzsonnára!
– simogatta a hasát Kiss urrr.
– De mára elég volt belőle – összegezte a katona. – Megértelek benneteket.
Regős kicsit távolabb állt a többiektől. Állt és hallgatott. És semmit nem értett. Hisz az előbb még mindenki a torta ellen volt! Most meg. . . És a katona? Ahelyett hogy jól leteremtené a társaságot, esetleg meg is fektetné vagy megfuttatná őket, leül közéjük a padra csevegni. Ő a helyében bizony megbüntetné a lázadókat. Hanem Antit mintha kicserélték volna. Szó nélkül beleegyeznek, hogy a vacsoraménüt megváltoztassák. A tortát elteszik holnapra, helyette Kenyeres javaslatára szalonnát sütnek nyárson
Nyársról az ügyeletes raj gondoskodott, a szalonnát, hagymát, a kenyérszeleteket a Jóska szakács az igazgatóval együtt készítette el. Azoknak, akik nem szeretik a sült szalonnát, zsíros kenyeret kent, s meghintette paprikával.
Az igazgató szótlanul forgatta a nyársat, alig evett valamit. Aranka néni annál többet.
– A jó levegőtől van – mentegetőzött nevetve. Vacsora után felszították a paraszat, vékony, ropogó gallyakat raktak a tűzre, s körülülték.
– Igazgató elvtárs, kérem, nyissa meg a tábortüzet! – állt Szabó igazgató elé a katona.
Az igazgató motyogott pár szót ifjúságról, természetéről, romantikáról, ami éppen a nyelvére jött, s leült. Megtapsolták. S azután elkezdődött a műsor. Mindenki olyan számot adott elő, amilyent akart. A Balogh ikrek énekeltek, Kisfüllentő kártyatrükköt mutatott be, amit mindenki ismert már, Gere a *Családi kört* szavalta, saját átköltésében.
Szabó igazgató egy farönkön ült, a felesége oldalán. – Anti! Mutasd meg, hogyan kell kézen járni! – kiáltotta Gere a katonának.
– Mutasd meg, Anti, mutasd meg! – zúgta a kórus. Gyalog honvéd nem kérte magát. Levette a cipőjét, s kézen háromszor körbejárta a tüzet.
Reggel, miközben a fiúk zászlófelvonáshoz gyülekeztek, az alakulótéren megjelent az igazgató. Frissen borotváltan, zakóban, nyakkendőben.
– Figyeld! Most veszi át a parancsnokságot! – súgta Csemege Kiss urrnak.
Regős rájuk nézett, amitől a két fecsegőben bennszorult a szó, majd sorakoztatott. S amikor egyenesen állt a sor, nem a katonához indult középre, hogy jelentsen, hanem az igazgatóhoz.
– Az igazgató bácsi is velünk akar játszani? – kérdezte. Szabó igazgató egy pillanatra meglepődött. De nem jött zavarba.
– Azt gondoltam. . . – kezdte, ám Regős nem hagyta beszélni.
– Nagyszerű! – kiáltotta. – Beáll közénk?
S feleletet sem várva, megragadta a karjánál, és a sor végére vonszolta, Csemege és Cézár mellé.
– Ez lesz az igazgató bácsi helye – mondta, aztán megfordult, s a katona elé ügetett.
– Tábortáborparancsnok elvtárs, Regős Péter, az első raj parancsnoka jelentem, a tábor reggeli eligazításra készen áll. A létszám tizenhárom fő és egy kutya. . .
Hanem még mielőtt leengedhette volna a mondat végén a hangsúlyt, valaki pissegett a háta megett.
“Szájon vágom, ha vége az eligazításnak!” – gurult be Regős. De mert újra pisseztek, végiggondolta, nem mondott-e valamit rosszul. Nem. A létszám a katonával együtt tizenhárom. És egy kutya.
– Meg egy igazgató – tette sietve hozzá.

Lapaja Alajost, a szomorú szemű szép szál szöke tizedest lassan vége felé közeledő sorkatonai szolgálata alatt másodszor osztották be járőrparancsnoknak. Először nem sokkal azután, hogy a váll-lapjára

felvarrhatta a csontcsillagokat. S akkor mindjárt majdnem betöröt is fogott.

Ez márciusban történt. Járőrtársával a pótkocsis motorkerékpáron alig hagyták el a helyőrség utolsó házait, amikor a tizedes észrevette, hogy az országút mentén a szövetkezet fűrészüzeme udvarán egy idős férfi matat. Mit kereshet egy férfi hajnalok hajnalán a szövetkezet udvarán? Lapaja Alajos úgy tanulta, hogy a járőr nemcsak a személyi állomány rendjére, fegyelmére, laktanyán kívüli magatartására vigyáz, hanem köteles őrködni a népvagyon felett is. Ezért rövid úton előállította az öreget, akiről még rövidebb úton kiderült, hogy nem besurranó tolvaj, hanem a szövetkezet éjjeliőre.

Az ügybuzgó, felettesei szerint túlbuzgó Lapaja Alajos szolgálatait ezután hosszú időn át inkább a konyhában és az anyagraktárban vették igénybe. Az előző helyen Lapaja leleplezett egy zöldfülű újoncot, aki nadrágja zsebében tenyérnyi ropogós pörccöt akart az ebédlőből kicsempészni, állítása szerint azért, mert nem tudta elrágni, míg az anyagraktárnál minden alkalommal riadóztatta a helyőrséget, valahányszor kóbor macskák merészkedtek az üres üzemanyag hordók közelébe.

Lapaja Alajos töretlen éberségre valló tetteiért még soha senkitől nem kapott semminemű elismerést, de ez mindaddig nem rendítette meg. Sőt meg volt győződve róla, nem benne, hanem másokban van a hiba. Lehet, hogy magában

a Seregben. Azt tartotta: a Sereg legyen igazi sereg, a katona meg valódi katona, aki ha üt, repedjen a csont. Szolgálata első hónapjaiban sokat hallott mesélni régi őrmesterekről, a tiszthelyettesek velük ijesztgették az újoncokat. De Lapaja nemhogy begyulladt volna megidézett szellemüktől, ellenkezőleg: elhatározta, ha tiszthelyettes lesz, tizedes, szakaszvezető, esetleg őrmester, tőle is rettegnek majd a kiskatonák.

Am semmi nem úgy alakult, ahogy elképzelte. Közel háromnegyed évig kellett várnia az első csontcsillagra, további fél évet a másokra, s a szakaszvezetői rangot jelentő harmadik, bizonyos előjelekből ítélve, csak leszereléskor lesz esedékes.

De a tizedes nem adta fel a reményt. Hitte, hogy eljön még a nap, amikor igazolhatja: Lapaja Alajos nem elveszett ember. Elkap ő még valakit. S annak akkor ezerszer jaj!

És íme, felvirradt a nap, a nagy bizonyítás napja. Újra motoros járőrparancsnoknak osztották be egy tejfelesképű, hitvány, szeszinű szemöldökű, majdnem kopasz honvéd társaságában.

Lapaja először is utasította a járőrtársát: fésülködjön meg, majd közölte vele, hogy a szolgálat ideje alatt nem tűr semmiféle szövegelést, ami elterelhetné a figyelmüket. A járőrtárs csak jelenthet, ha valami rendkívülit lát, de a legjobb, ha az utat nézi, nehogy fejre álljanak.

Minden egyében ő, Lapaja tartja a szemét.

Elindultak. A tizedes már az első kanyarban megálljt parancsolt a motorosnak. Ellenőrzött, igazoltatott, rendelkezett. Azután, ahogy múlt az idő, úgy lankadt a járőrparancsnok ügybuzgalma, sőt ébersége is. A tizedest a hóguta környékezte. Már azt se bánta volna, ha a tejfelesképű megszólal előtte a motor nyergében.

S lám, alighogy kigondolta, a motoros lassított, majd nem sokkal később megállt. S féloldalasan hátrafordult.

– Tizedes elvtárs, kérek engedélyt jelenteni!

Csak nem vett észre valamit a járőrtárs, ami felett az ő figyelme elsiklott? – tűnődött Lapaja. Mert ha igen, itt helyben s azonnal elsüllyed szégyenében.

– Jelentsen!

– Tizedes elvtárs, jelentem, megszemjajtam! – nyafogta a tejfelesképű.

– Na és? – húzta fel a szemöldökét Lapaja. Szeretett volna szigorúbb ábrázatot ölteni, de valahogy ez alkalommal minden igyekezete kudarcot vallott.

– Tudok egy cukrászdát – fogta suttogóra a hangját a motoros, mintha valaki is kihallgathatná, miről beszélnek. – Kétszáz méter kitérő, ha a régi úton megyünk tovább. . .

Nem a legszabályszerűbb – morfondírozott magában a tizedes –, bár kimondottan nem is szabálytalan. Mert a cukrászda, a presszó, ugyebár, olyan hely, ahol a személyi állomány előfordulhat, sőt akár helytelenül is viselkedhet. Igaz, ez inkább az esti órákban szokott megtörténni, de azzal semmi ellen nem vétenek, ha napközben is ellenőrzik a rendzavarásra alkalmas helyeket.

És ha már ott vannak, megisznak egy jégbe hűtött málnát.

– Rendben van – szűrte fogai közt a szavakat. – Úgy álljon majd le, lehetőleg nem túl közel a cukrászdához, hogy ne hallják a motorzúgást. De az ajtóból mi lássuk a motort.

A tejfelesképű rávágta, hogy – rtettem! – azután gyújtott és indított.

Az új út a községen kívül vezetett, a kertek alatt, de ők a régit választották. Ez alighogy elérte az első házakat, jókora térségbe torkollt.

Az oldalkocsis motorkerékpárt a tér sarkán, az árnyas fák alatt hagyták, megigazították a zubbonyukat, sapkájukat, vállukon a géppisztolyt, s elindultak a téren át abban az irányban, ahol a cukrászdát gyanították.

Dél volt, a szinte elviselhetetlen hőségben a tér majdnem teljesen kihalt. Egyetlen vékonypéznű legényke ácsorgott tornacipőben, trikóban, elálló bő gatyában a bezárt ruházati bolt kirakata előtt. S valamivel odébb egy fához kötve lihegő kutya hasalt.

Ahogy Lapaja Alajos tizedes járőrtársa kíséretében elhaladt a vékonypéznű legény mögött, hirtelen valami furcsaság ötlött a szemébe. Egy szíj a legényke nyakában. Hogy mi lógott a szíjon, Lapaja nem láthatta. Ezért néhány lépést tett oldalvást, megvárta, amíg a legény a másik lábára áll, s feléjük mutatja azt a szíjon lógó valamit a hasán.

Egy honvédségi távcsövet.

Lapaja lassított, maga mellé engedte a tejfelesképűt.

– Láta? – kérdezte tőle sűgva. – Mit?

– A gukkert a hapsi hasán.

– Nem.

– Akkor nézze meg. Látja már?

– Űhüm.

– Lefogadom, kincstári.

– Az. Mi?

– A gukker.

– Na ja. Igen, izé. . . Hogy is mondta a tizedes elvtárs?

– Kincstári. Persze, maga nem tudja, mi az. Mert nem olvas irodalmat.

– Tizedes elvtársnak jelentem, én ismerem a szabályzatot! – húzta ki magát a motoros.

– A szabályzat még nem minden. A kincstári, jegyezze meg, azt jelenti: az államé. Szóval a Seregé. Ez a gukker is az. Tehát?

A tejfelesképű hitvány szemöldöke alól zavartan lesett a tizedesre.

– Nem ugrik be, mi? Mert ez nem motor. Hanem logika. Ide figyeljen! Hapsikánk elcsőrt a gukkert.

– Akkor biztosan rá is hátékázták – könnyebbült meg a motoros. A hátékáról sem tudta egészen pontosan, mit jelent, de elégszer hallotta, valahányszor fizetni kellett valakinek, mert elhagyta, elhányta a holmiját. Amikor az elveszett cucc értékét levonták a zsoldból, azt mondták: ráhátékázzák a kiskatonára.

Valaminek a rövidítése lehet a hátéká. Hogy minek? Nem fontos.

A járőrparancsnok elgondolkozott.

– Lehet, hogy igaza van. De az is lehet, sőt ez a valószínűbb, hogy hapsikánk nem egyszerűen csak elcsőrt a gukkert, hanem ezzel szökött meg a körletből.

– Lelécelt volna? Így, egy szál trikóban, gatyában? – csóválta a fejét a motoros.

– Így, egy szál trikóban.

– Nem hinném!

– Majd meggyőződünk róla!

Lapaja Alajos lekapta válláról a géppisztolyát, s csövet előretartva a tornacipős, bő gatyás legényke mögé osonkodott.

– Járőrtárs, fedezékbe! – utasította félúton a tejfelesképűt. – Biztosítson!

A motoros elterült az árokparton, s géppisztolyával megcélozta a legényke hátán a kifakult trikót.

Lapaja három méterre közelítette meg a gyanútlanul kirakatot bámuló bő gatyást, amikor vizsla tekintete lecsúszott a tornacsukára. Ez a pillantás érlelte meg benne a végső elhatározást.

– Jó napot! – szólalt meg.

A bő gatyás összerezett, megfordult. A tizedes a mellének szegezte a géppisztoly csövet.

– Igazolja magát!

A legényke, aki önkéntelenül már az első felszólításra vigyázállásba merevedett, kezét a libegő sort varrására szorítva, egykedvűen fordította ki a tenyerét.

– Nem tudom.

– Mit nem tud? – fölényeskedett a tizedes.

– Igazolni magam. Nincs nálam semmiféle papír.

– És hol van?

– A szuromoromi erdészházban.

– Mit keresnek a papírjai a szuromoromi erdészházban?

– Táborvezető vagyok egy úttörőtáborban, az erdészháznál.

– Azt azért elárulja, hogy hívják?

– Gyalog Antalnak.

– Foglalkozása?

– Katona. Honvéd.

– Mért ögyeleg itt a faluban?

– Kirándultunk az úttörőkkel. S közben bevásárolunk, kenyeret, tejet veszünk.

– Én nem látok itt egyetlen úttörőt sem. Maga, honvéd elvtárs, lát? – kacsintott Lapaja a még mindig az árokparton hasaló tejfelesképűre.

– Nem, nem látok.

– Mert bent vannak a boltban. A többiek a fagyaltosnál. Mindjárt itt lesznek.

– Mese habbal – vágott a szavába gunyorosan a tizedes. – Találjon ki valami mást. Nem tud? Így is jó. Akkor velünk jön. Kövessen! Figyelmeztetem. . .

– Nem hagyhatom magukra a gyerekeket – kapott észbe Anti, de a tizedes nem engedte beszélni.

– . . . figyelmeztetem, ha szökni próbál, használni fogjuk a fegyverünket. Megértve?

Gyalog honvéd még mindig nem fogta fel egészen, hogy ami vele történik, annak a fele sem tréfa.

– Cézár! – kiáltotta.

A kutya a neve hallatára a bolt előtt elkezdett ugatni. De elszabadulni a fától, amelyhez kötözték, nem tudott.

– Honvéd elvtárs! – Lapaja tizedes fenyegetően felemelte a hangját. – Kértem, hogy minden feltűnés nélkül... A saját jól felfogott érdekében!

Gyalog honvéd nem tehetett mást, meglódult, amerre a tizedes géppisztolyának a csöve mutatta az utat, az árnyas

fák alatt várakozó oldalkocsis motorkerékpár felé. Közben azon törte a fejét, hogyan hagyhatja mégis valamilyen üzenetet, jelet kis társainak. Ha a zsebkendőjét elejtené? . . . Azt a tizedes biztosan észreveszi. De a cipőjét, a fél tornacsukát. . . Jobb lábával a bal sarkára tapos, s utána elegánsan kilép a bal csukából.

Háromszor is megpróbálta.

– Mit kacsázik itt előttem? Jární se tud rendesen? – gorombult be a tizedes.

Végre közvetlenül a motor mellett, a kövesút szélénél sikerült bal lábáról elhagyni a cipőt.

Lapaja Alajos a lefülelt katonaszökevénynek – a tizedes agyában meg se fordult a gondolat, hogy nem szökött katonát fogott – a pótkocsiban mutatott helyet. Ő maga megvárta, amíg a tejfelesképű elhelyezkedik, s beindítja a motort, majd a géppisztolya csövét a bő gatyás fogoly lapockájának szorítva, eléggé kényelmetlen tartásban megkapaszkodott a hátsó ülésen.

– Nem kötözöm meg – tolt fel a géppisztolyt a fogoly hóna alá. – Gondolom, van esze, nem akar öngyilkos lenni.

Az út nem tartott tovább tíz-tizenkét percnél.

A kisvárosban, ahová megérkeztek, a füllesztő levegőjű, álmos utcákon alig volt forgalom. Egyenletes tempóban haladtak végig a főúton, s nem sokkal a templom után befordultak egy régi, emeletes épület mellékutcára nyíló kapuján.

HELYŐRSÉG-PARANCSNOKSÁG – betűzte Anti a kapu melletti ovális tábla feliratát.

A tejfelesképű a tágas udvaron a téglafal mellé kormányozta a motort. A leszállás fordított sorrendben történt, mint a felcihelődés, elsőnek a tizedes csúszott le a hátsó ülésről, majd a fogoly kászálódott ki az

oldalkocsiból, utolsónak a seszínű, hitvány szemöldökű járőrtárs ugrott le a nyeregből. Szertartásosan ráncba szedte magán a zubbonyt, megigazította sapkáját, derékszíját, a géppisztolyt, s megállt arccal az épület udvari lépcsőfeljárója felé fordulva.

– Lépjen be! – szolt a fogolyra a tizedes. Anti a tejfelesképű mögé lépett.

– Cseréljenek helyet! – hangzott a további parancs. Gyalog honvéd begyakorlott mozdulattal felemelte a karját, s tenyerét a tejfelesképű vállához érintette, mire az egy lépést tett előre s egyet oldalt. Antin volt a sor, kettőt lépett előre, zárta a lábát. Ismét a tejfelesképű következett, egyet lépett hátra, egyet oldalt. A tizedes a fogoly elé állt.

– Utánam, lépés indulj! – vezényelte.

Átszelték az udvart, a feljárónál a tizedes sokáig habozott. Már vagy három perce jártak helyben, amikor végre elszánta magát, s megkocogtatta az ajtón az üveget. De mert a kocogásra senki nem válaszolt, könyökével lenyomta a kilincset, résnyire megnyitotta, s géppisztolya csövével belökte az ajtót.

A kellemes hűvös helyiségben, a félhomályban, a teljesen üres íróasztalnál az egyetlen széken álmos, borostás arcú őrzető ült. Az írnok. Sapka nélkül, hasig kigombolkozva.

Lapaja hosszan mérlegelte a helyzetet: jelentsen, ne jelentsen? Végül úgy döntött, ő, a tizedes egy őrzetőnek csak nem jelent! Zubbonya ujjával megtörölte izzadó homlokát, s az íróasztal mögötti csukott ajtóra mutatott.

– A hadnagy elvtárs?

– Ellenőrzésen van – ásította az írnok.

– A főtörzs?

Az írnok széttárta a karját.

– Mit képzelsz, majd éppen nekem jelenti be, hova megy?

– Szóval senki?

– Ha én neked senki vagyok!

Lapaja homlokán összefutottak a ráncok, jelezve, hogy a tizedes az átlagosnál is intenzívebben töpreng. Tett néhány lépést a helyiségben, majd újra megállt az asztal előtt.

– Kár – csikorgatta a fogát. – Nagy kár!

– Gáz van? – nyomkodta ki az álmoságot öklével a szeméből az írnok.

– Katonaszökevényt fogtam – rukkolt elő a rendkívüli hírral nem titkolt dicsekvéssel a hangjában Lapaja.

– Katonaszökevényt? – Az írnokot a bejelentés egyáltalán nem hozta lázba. – Na és?

– Előállítottam! – húzta ki magát a tizedes.

Az őrzető rendkívül körülményesen feltápaszkodott az íróasztaltól, és az ajtóhoz ment.

A bejárat előtt kezét a zsebébe süllyesztve, Anti tornacipős lábával köröket rajzolt a betonra. Mögötte a tejfelesképű még mindig a helybenjárást gyakorolta.

– Gyertek be – intett nekik az írnok, s egyetlen futó pillantást vetett csak Antira, jelezve, hogy az egész ügynek nem tulajdonít különösebb fontosságot.

– Mit akarsz vele? – kérdezte a tizedestől.

– Ki kellene hallgatni.

– Minek? Majd a hadnagy elvtárs eldönti, kihallgatja-e. Ráér, nem?

– Addigra kisüt egy jó mesét – vigyorgott Lapaja. – Azonnal ki kell hallgatni!

– Hallgasd.

Lapaja megkerülte az írnokot, az asztalhoz ment, s leült az egyetlen székre. Szúrós tekintettel nézett a fogolyra.

– Hogy hívják?

– Gyalog Antalnak. Mondtam már – válaszolta megadón a katona.

– Annyiszor mondja, ahányszor kérdzem! – reccsentett rá a tizedes. – Anyja neve?

– Szepes Rozália.

– Születési éve?

– Ezerkilencszázhatvanhárom.

– Milyen körülmények között hagyta el az alakulatát? Anti a mennyezetet bámulta.

– Parancsot kaptam, hogy kísérjek el egy úttörőrajt a szuromoromi táborba, s két hétig működjek közre a tábor vezetésében – mondta fel a kikérőlevél szövegét.

– Hogy került a faluba?

– Kirándulni voltunk az úttörőkkel. S gondoltuk, ha már arra járunk, be is vásárolunk.

– Jól betanulta! Mit keresett a ruházati bolt bejárata előtt?

– Nézelődtem. Melegítőalsót akartam venni magamnak.

– Hogy még kevésbé legyen feltűnő, mi? Ha akart, miért nem vett?

– Mert az üzlet zárva volt. Pénzt se vittem.

Lapaja tizedes szeme felcsillant. Előbbre hajolt a széken.

– Azt mondta, bevásárolni mentek. Pénz nélkül?

– A gyerekeknél volt pénz. Annyi, amennyi kellett.

– De melegítőre nem futotta. Értem én! Pedig magának nagyon kellett volna az a melegítő.

– Képzeld, nagyon! – Antin úrrá lett a kétségbeesés. – Rühelltem ebben a bő sortban. . .

– Honnan csórta ezt a gatyát?

– A parancsnokom vette, Illés György alezredes, hogy ne járjak a gyerekek közt állandóan egyenruhában.

– A tornacipőjét is ő szerezte be, mi?

– Képzeld, ő!

– Most már csak egy hiányzik, hogy azt állítsa: a cipő orrát is ő vágta le.

– Ő. Saját kezűleg!

Lapaját elöntötte a vér. Szeme kiguvadt, orrcimpája remegett. Kirúgta maga alól a széket, az asztalra csapott, s úgy ordította:

– Ezt majd a hadbírószágon is ismételve el, érti?! Lehet, hogy ott beveszik, de én már kinöttem a meséből! Vezessék el!

Remdkívül hatásos volt, ahogy a járőrparancsnok üvöltött, még hatásosabb a mozdulat, amint jobb kezével az ajtóra mutatott. Csak azt az egyet nem közölte, ki vezesse el a foglyot. S főleg hova? A tejfelesképűnek fogalma se volt róla.

– Gondolom, a fogdába! – világosította fel vicsorogva Lapaja.

– S az hol van?

– Szerintem valahol az alagsorban. Keressék meg!

A tejfelesképű elindult a fogollyal. Előbb együtt kutatták át az épületet, majd a járőrtárs javasolta, Anti induljon el jobbra, ő balra megy, s ha megtalálják a fogdát, kiáltsanak egymásnak. Jó tizenöt perc múlva összetalálkoztak az írrok irodájában.

– Kérdezősködni kellett volna. Van szájuk! – förmedt a tejfelesképűre a tizedes.

– Jelentem, kérdezősködtem. De kiröhögtek.

– A helyőrség-parancsnokságon nincs fogda – világosította fel a szép szál szőke legényt az írrok.

– Jó, hogy mondja. És hol a legközelebbi?

– A laktanyában. De oda parancs nélkül nem viheti.

– Egy iroda, szoba csak van? Ahová be lehet zárni – erőszakoskodott a járőrparancsnok.

– A vendégszoba. De nem hiszem, hogy a hadnagy elvtárs nagyon örülne neki.

– Jegyezze meg, a felelősséget én vállalom!

Az örvezető előkereste az íróasztal fiókjából a vendégszoba kulcsát, s a tizedes markába nyomta.

– Az emeleten az ötös. Mindjárt a lépcső mellett. Elkísérem?

– Megtalálom!

Szűk kis helyiség volt az emeleti ötös. Bevetett vaságglyal, öreg szekrénnel, kis asztallal, egyetlen székkal. Az udvarra néző ablakon vasrács.

A tizedes ellenőrizte, nem lazult-e ki az ablakon a vasrács, aztán az ágyra mutatott.

– Szép álmokat!

Az ajtóban megállt, s hosszasan gondolkodott, nem felejtett-e el valamit. Persze hogy elfelejtett.

– Fűzze ki a cipőjéből a pertlit, s adja át! -i mordult a fogolyra. – Mit lehessen tudni!

Gyalog honvéd lerúgta lábáról a pertli nélkül maradt fél cipőt, végignyúlt az ágyon, s szinte azon

nyomban el is aludt.

Arra ébredt, hogy kulcs fordul a zárban. Felugrott.

Az írnok jött be hozzá.

– Nem vagy éhes? – Az őrzető az ablakhoz ment s kitérte.

– Á! – nyújtózkodott Anti. – Inkább szomjas.

– Na várj! Keresek egy ibriket! – S elrohant. Az ajtót nyitva felejtette. Talán öt perc múlva tért vissza egy jókora bádogkupa vízzel.

– Tényleg nem vagy kajás?

– Hidd el, hogy nem.

– Az a tábor, amit mondtál, igaz? Vagy csak kitaláltad?

– Igaz.

– Van róla papírod?

– Nyílt parancs. De az erdészházban hagytam. Odaküldhetnél valakit érte.

– Majd a hadnagy elvtárs odaküld.

– Rendes fej?

– Ki?

– Hát a góré. A hadnagy.

– Gyerek még. Ugrál, kiabál. Különben kenyérre lehet kenni.

– és a tizedes, aki behozott?

– Lapaja? Az egy örült, öregem. Vadállat. Itt akarja megragadni az isten lábát. A tahója.

– Ha szerencséje van, megfogta. Azzal, hogy behozott. Engem meg jól lebaláznak majd.

– Ha igaz, amit a gatyádról mondtál. . . Meg a tornacsukáról. . .

– Hogy az ales vette? Igaz. De azt nem mondta, hogy ebben lófrálgak a faluban. Papírok nélkül.

– Nem olyan vészes – legyintett az írnok. – Ha tényleg van papírod.

– Hányszor mondjam, hogy van!

– A hadnagy majd jól lemar, aztán elenged.

– Csak az alesnek ne jelentené!

– Miért jelentené? Mondom, hogy nem olyan! Vigasztalni akar, gondolta Anti, amikor újra egyedül maradt. Szép tőle. Mert gorombáskodhatna is vele, ahogy a tizedes gorombáskodott. Ugyan mibe került volna a járőrparancsnoknak meggyőződnie róla, igazat mond-e? Két percbe, amíg előjönnek a gyerekek. Legfeljebb negyedórába, ha bizonyosságot akar, ellenőrizni a papírjait. Felviszi motorral az erdészházhoz, s ő ott igazolja magát.

De Lapaja tizedes másra utazott.

Alapjában igaza van, csak a feladatát teljesítette. Gyanúsna talála, hogy a ruházati bolt kirakata előtt bámészkodik, egy szál trikóban, gatyában, honvédségi távcsővel a nyakában. Tolvajnak nézte vagy minek?

Pechje van. Időbe telik, amíg kimagyarázkodik, s elengedik. Ha egyáltalán elengedik. De ez még csak hagyján. Mit kap majd az alezredestől?

S a gyerekek!

Bajuk nyilván nem esett, nagyfiúk, tudnak magukra vigyázni. Visszatalálnak a táborba, s ott várják. De mit szólnak ahhoz, hogy őt épp a katonák kapcsolták le?

Egy életre elmegy a kedvük mindenféle katonásditól.

Pedig már egészen jól megszokták a fegyelmet, a katonáéletet.

Miután a vonaton, tele fenntartással, kétséggel, végül is mindnyájan tudomásul vették, hogy indiánosdi helyett két hétig katonásdit fognak játszani, vita csak egyszer volt köztük, s csupán arról, miféle katonák is ők tulajdonképpen. Mert a pilóta is katona, a páncélos is az, akárcsak a híradók, a műszakiak, a gépkocsizó lövész vagy a felcser.

Regős arról ábrándozott, ha behívják, a repülőkhöz kéri magát. A két Balogh rádiós akart lenni. Gere tüzér, Fülíg Jimmi felderítő, Kenyeres Pisti huszár, Kisfüllentő kerékpáros.

– Ma már nincsenek huszárok – hűtötte le Kenyeres Pisti lelkesedését a katona. – Se kerékpárosok.

– Akkor mik lehetünk? Maga micsoda?

– Gépkocsizó lövész.
– Gyalogos – szögezte le tárgyilagosan Kiss úrr. – Baka. És ha mi nem akarunk gyalogosok lenni?
– Hanem? Repülni repülőgép nélkül? -fortyant fel a katona. -Tüzért, harcokcsizót játszani lövegek meg páncélosok nélkül? Különben az alapkiképzés minden fegyvernemnél szinte azonos. Vagy majdnem mindegyiknél. Ahogy én tudom. . . – javította ki magát később.
– Szóval csak gyalogosok lehetünk – húzta el a száját Fülíg Jimmi.
– Lövészek. Tudsz jobbat?
– Én igen! – dugta a magasba két ujját Emilke, mintha csak órán jelentkezne. – Mondjuk azt, hogy határőrök vagyunk!
Emilke javaslata általános helyesléssel találkozott. -Pompás! – nyugtázta Gere, s nagyrabecsülése jeléül hátba veregette Salamont.
– Mondasz valamit, nemcsak a szád jár – ismerte el a katona is.
– A határőrnek biztosan nem kell sorakozni tudni, menet közben hátraarcot csinálni, tereptant tanulni. Csak megbújik a határon, és figyel – okoskodott Kenyeres.
– Tévedsz, öregem – nevetett kárörvendően a katona. – A határőrök ugyanúgy csinálnak mindent, mint mindenki más a Seregben. Alaki, tereptan, szolgálati szabályzat, harcászati, fegyvernemi foglalkozások. . . Csak ha mindezen túl vannak, engedik ki őket a határra.
– Meddig tart ez a kiképzés? – ráncolta a homlokát Kiss úrr.
– Több hónapig, majd egy évig.
– Akkor mi soha nem jutunk ki a határra! – jött indulatba Kenyeres, s elkezdett a karjával hadonászni.
– Miért ne? – fogta le Pisti karját Fülíg Jimmi. – Mondjuk, itt a határ. És mi őrizzük. Közben folyhat a kiképzés.
– Mondjuk – helyeselt sietve Jagelló. – A patak a határ.
– A patakon túl, a domb pereme – javította ki Gyalog honvéd. – Mert ha a patak a határ, nincs hol mosakodni. A határt a határőröknek is tiszteletben kell tartani. A patak és a domb között lesz a senki földje. . .
– és mivel szántjuk fel? Mert azt úgy szokás – okoskodott Csemege. – Különben nem látjuk a határsértő nyomát.
– Majd felgeregelyezzük.
Ennyiben maradtak. A senki földjét még aznap este fölgeregelyézték, s az ügyeletes raj óránként járort küldött ki a patakhoz ellenőrzésre. És a sziklaoromról az ór távcsővel félóránként végigpásztázta a dombtetőt.
Ha napközben akadt negyedóra szabadidejük, szolgálaton kívül is leszaladtak a patakhoz, megnézni a senki földjét. De sehol egyetlen nyom sem utalt arra, hogy valaki emberfia is megsértette volna a határt.
Annál több árulkodott a határral mit sem törődő vadakról, akik oda-vissza járkáltak a senki földjén. . .
A kiképzés a terv szerint folyt. A tervet Anti még a táborozás elején állította össze, természetesen csak fejben. Le soha nem írta, mégis következetesen tartotta magát hozzá, a fiúkkal napról napra elvégezte az előírányzott anyagot.
Minden erőltettség nélkül, jókedvvel, játékosan. Ahogy az alezredes javasolta.
Mert Anti komolyan vette, amit a parancsnoka mondott. Megtehetné volna, hogy füttyül rá, az öreg elutazik, s ő továbbra is úgy csinál mindent, ahogy csinált. Nem azért nem tette, mintha félne, hogy valaki beáruhatja. Egyszerűen elhitte az alesnek: úgy a jobb, ahogy ő mondja.
Ha ezután kiderülne, hogy így mégse tud fegyelmet tartani, megvan a lehetősége rá, hogy mindent visszacsináljon.
Mindjárt másnap kirándultak a hegyen túlra. S úgy mellékesen vitték magukkal a távcsövet. Meg az iránytűt. Séta közben megjegyzték a tereptárgyakat; bármi lehet tereptárgy – magyarázta Anti –, ami a környezettől elüt, az egyedülálló fa, a facsoport, a kiugró szikla, a csapás, a távvezeték oszlopa, a magasles – s amikor lepihentek, a térképrajzolást gyakorolták. Látszólag afféle szokványos kiránduláson vettek részt, a valóságban három tereptan-foglalkozás anyagát végezték el. Csak éppen nem volt jelentés a foglalkozások előtt, nem zárt kötelékben vonultak, s a foglalkozások közt nem tízperces szünetet tartottak, hanem addig pihentek, ameddig akartak.

Pontosabban, amíg a bebarangolt táj térképe el nem készült.

Anti jó emberismerőnek bizonyult, már az első foglalkozások után tudta, a fiúk közül ki bírja jobban a megterhelést, s ki fárad el korán. Leghamarabb általában a cingár

Kenyeres készült el az erejével, utána mindjárt Kisfüllentő következett. Az ikrek akkor is zokszó nélkül, összeszorított fogakkal teljesítették a rájuk bízott feladatot, ha nehezükre esett, akárcsak Kiss úrrr vagy Emilke. Csemege örökké elfoglalta magát valamivel, de valójában csak a kutyájával törődött rendesen, más igyekezetének alig volt kézzelfogható haszna. Pékovács, Fülíg Jimmi, Jagelló el-nyühetetlennek bizonyult, Gerét a legnehezebb helyzetekben sem hagyta el humorérzéke, Regős erős volt és fáradhatatlan, mint egy bivaly.

A katona úgy állította össze a gyakorlatokat, hogy azokat némi megerőltetéssel az ikrek, Kisfüllentő és Kenyeres is teljesíteni tudják. Regős, Jagelló, Gere külön feladatokat kapott, nehogy elunja magát.

Első útjukon bukkantak a hegy tővében, alig négy kilométerre a táborhelytől a kis falura, mindjárt be is mentek. Mármint a gyerekek. Anti kint maradt az erdőszélen, restelt lyukas tornacipőben, lötyögő sortban emberek közt mutatkozni.

Bár maradt volna ma is! Az az igazság, marad ő, ha Emilke nem beszéli tele a fejét a ruházati bolttal, ahol szerinte egészen jó dolgokat lehet vásárolni. . .

Előző alkalommal, hogy ne legyen unalmas a visszaút, a katona harcászati foglalkozást tartott. A foglalkozás témája: a szakasz támadásban.

A srácok alaposan megizzadtak, miközben kúszva-mászva, bokortól bokorig szökellve, kétszeri rohammal túljutottak a gerincen, s visszafoglalták a tábor, amire távollétükben az aznap kivételesen otthon rendezkedő erdész vigyázott.

Az igazgatóék szintén kirándultak, a fiúk legalábbis így tudták az erdésztől. Csomagjaikat az erdészházban hagyták, ám nemcsak este, később sem mutatkoztak. Nem hiányoztak senkinek, ahogy valószínűleg a terhükre sincsenek, ha éppenséggel a táborban maradnak.

Aznap szombat volt. Délután előbb kimosták a szennyes ruhát a patakban, majd megfürödtek, s este tábortűznél értékelték a csonka első hetet.

Az értékelést a fiúk maguk végezték.

Negyednapja, hogy elindultak otthonról, és máris menynyi mindenről számolhattak be!

Csak éppen fegyverük nem volt még.

– Megígérte, ha akarunk, faraghatunk magunknak puskát – tett szemrehányást a katonának a tábortűznél Kisfüllentő. Mióta Anti a zászlófelvonás előtti eligazítás kivételével általában tegezte a társaságot, Gere és Jagelló is következetesen visszategeztek. A többiek táborparancsnok elvtársnak, nagy ritkán Antinak szólították, s felváltva magázták, tegezték.

– Faraghatunk, most is azt mondom – válaszolta a katona.

– Jó, de mikor?

– Szabad időben. Például holnap. Vasárnap nincs foglalkozás.

Ám hogy ne unatkozzanak, volt táborrend. A katona ellenőrizte, mindenkinek tiszta-e a ruhája, rendben tartják-e a holmijaikat. Délelőtt levelet írtak, végül úgy tíz óra körül a két Balogh, Kisfüllentő, Salamon Emilke, Kiss úrrr és Kenyeres hozzáálltak a puskafaragáshoz. Csemege Cézárral őrsgben volt, Fülíg Jimmi Pékovácsnak segített a konyhán, Regős, Jagelló, Gere viszont inkább feküdt a napon, semmint részt vegyen a puskafaragásban. Ők már kinőttek abból a korból, hogy fapuskával játsszanak – tették a megjegyzést.

A kicsik az erdész vadászfegyverét vették mintának, olyan vagy ahhoz hasonló fegyvert szerettek volna, de nem boldogultak a faragással. Anti segítette ki végül őket, a két Balogh fiúval remek kis puskát készített, amelyik úgy hasonlított az igazihhoz, mint egy kisebb tojás a nagyobb tojáshoz.

Csövét befestették, felkarikázták, felszíjazták.

A katona a vállához emelte, célzott, s jobb mutatóját a festett billentyűhöz nyomta. Azon se csodálkozott volna senki, ha a fegyver megszólal.

– Jó lesz az örnek – vette át a katonától Kiss úrrr, s már vitte is Csemegeének. – Mi faragunk magunknak kardot, lándzsát.

– Nekem van egy csúzlím – szólta el magát Gere.

– Nem ajánlom, hogy elővedd. Még kevésbé, hogy használd – figyelmeztette a katona.
– Nem is. Csak szükség esetén.
– Faágyút nem tud faragni? Olyat, amivel lőni is lehet? okoskodott Kisfüllentő. – Gyufafejekből csinálnánk puskaport.
– Olyan ágyú nem létezik, kár az időt pocsékolni rá. A határőröknek különben sincs szükségük ágyúra.
– Nekem volt egy bodzapuskám – mesélte Kenyeres. – Gumival működött, és el lehetett vele lőni akár öt méterre is.
– Miért hagytad otthon? Télen szétrepedt a csöve.
Még volt idő ebédig, Anti gondolta, farag egy géppisztolyt. Mire Kenyeresék elkészültek a féltucatnyi karddal s a két lándzsával – Kenyeres és Csemege akart magának mindenáron lándzsát, a többiek inkább kardot szerettek volna –, Anti is megvolt a géppisztollyal.
Meglépetésnek szánta, a helyettesének, akit az elmúlt néhány nap alatt tiszta szívből megszeretett.
A kezdetben kétbalkézes, csetlő-botló, csenevész kisfiú, jó fél fejjel alacsonyabb s legalább tíz kilóval soványabb az átlagnál, kitűnő segítőtársnak bizonyult. Fegyelmezett volt, pontos. És példamutató. S mert az iskolában, az úttörőben társai megszokták, hogy mindenben hallgatnak a szavára, itt is fenntartás nélkül megtették, amit Emilke kért tőlük.
Pontosabban amit parancsolt.
Mert Salamon komolyan vette tiszteletét.
A katonának semmit nem kellett kétszer kérni. Az utóbbi időben már egyszer sem, sőt megszólalnia is felesleges volt. Emilke kitalálta a gondolatát.
Hanem a parancsnokhelyettes egyáltalán nem volt oda a meglepetéstől.
– Inkább egy íjat szerettem volna. Saját íjat.
– Azért a géppisztoly más, mint az íj. Még ha fából faragták is. Tekintélyt parancsol a viselőjének – próbálta meggyőzni Salamont a katona.
– Én egy komoly íjat akarok, amivel lőni lehet.
– Hogyne! Aztán kilődözitek egymás szemét.
– A katonák se lövik ki a puskával!
– Mert a katonák nem járnak élesre töltött puskával.
– és hogy tanulnak meg lőni?
– A lőtéren. A legszigorúbb rendszabályok közt.
– Mi is kijelölünk majd egy lőteret. S betartjuk a legszigorúbb rendszabályokat – egyezkedett Fülíg Jimmi.
Ebéd után a katona faragott egy íjat. Erős, hajlékony ágat keresett hozzá az erdőben s az erdész fészerében rugalmas acélhuzalt.
A lőtérnek a patak partján, a horhosban találtak megfelelő helyet. A fiúk egy része az egész délutánt itt töltötte.
Mert az íjat nemcsak Emilke akarta kipróbálni, hanem Gere, Pékovács, sőt Regős is.
– Ti már kinőttetek ebből a korból! – figyelmeztette volna őket Kiss urrr, de Regős letorkolta:
– Az íj nem fapuska. Íjuk az indián harcosoknak is volt.
– Akkor ti miért nem faragtatok magatoknak?
– Mert ez a fajta íj úgyis csak játszani jó. Nemhogy egy sápadtarcút, de egy döglött nyulat se tudsz vele eltalálni!
– Fogadjunk, eltalálok akármilyen célt! – domborította ki a mellét önérzetesen a kis ember.
– Fogadhatunk. Húsz forintot teszek öt ellenében – ajánlotta Regős.
– Ötven ellenében! – helyesbített Emilke.
– Legyen. Tizenöt méterről, jó?
– Úgy nem kunszt. Huszonötörről.
– Túl biztos vagy a dolгодban – óvta a katona. Lemérték a huszonöt métert, s Pékovács meg Fülíg Jimmi elkészítették a céltáblát. Kihajtott újságlap középebe jókora piros kört rajzoltak, az újságlapot két deszkára szegezték, a deszkák végét meghegyezték, s leverték a földbe. A céllövészetre naplementekor, de még világos, szélcsendes időben került sor.

– Ne izgulj, összedobjuk azt az ötvenest! – veregette hátba barátságosan Emilkét Balogh Jóska.

– Akkor holnap hetven froncsiért eszünk fagyaltot! – csettintett az ujjával Salamon.

A kis ember nem sokat teketóriázott. Kényelmesen megállt, felemelte az íját, célzott és lőtt. A kör közepébe. Regős azonnal leszámolta a húsz forintot.

– Még egyszer biztosan nem tudod megcsinálni – hümmögte.

– Ingyen nem.

– Újabb húsz forintért?

– Srácok! Holnap kilencvenért fagyunk! – kurjantott a táborparancsnok-helyettes, és hátat fordított a céltáblának.

Beragasztották a lyukat.

– Most! – kiáltotta Anti.

Salamon félfordulatot tett. A srácok tátott szájjal bámulták.

Ebben a pillanatban olyan volt, mint számtanórán a táblánál. Az osztályukban, ha nagyon nehéz feladatot kellett megoldani, mindig Salamont szólították. Emilke felírta a példát, s azon nyomban hozzálátott a megoldáshoz. S közben magyarázta, mit miért csinál. Féldoldalt fordult, néha szinte háttal a táblának, hogy lássa, a többiek tudják-e követni. S közben kifocamodásig kifordított jobb kezével róttá egymás alá a számokat.

Most is így állt, kifordulva. De csak egy pillanatra. Amint visszanyerte egyensúlyát, kiengedte a nyílveesszőt, s az telibe találta a céltáblát.

– Srácok, a kispőnök akár egy határsértő vaddisznót is le tud löni nyíllal! – lelkesedett Fülöp Jimmi.

– Ha nem pucol el idejében előlem. .. -Reszkessetek, határsértő vaddisznók! Reszkessetek! .. – kiáltotta racsolva Csemege.

Miközben a nagyok az íjjal voltak elfoglalva, Kenyeres Pisti addig matatott az erdész fészerében, amíg egy csődarabra nem lelt. Elég vastag cső volt, s legalább harminc centi hosszú. Kisfüllentővel az egyik végébe megfaragott parafa dugót vertek, a dugón mindössze akkora lyukat fúrva, amin a gyújtózsínort át lehetett vezetni. Majd vastag dróttal kicsit rézsútosan ráerősítették egy fatuskóra.

– Hátul a lyukon át bedugjuk a gyújtózsínort. Egy akármilyen cipőfűző is megteszi, csak jól be kell áztatni olajba. Először a gyújtást kell a csőben elhelyezni – magyarázta az ikreknek nagy szakértelemmel Pisti. – Azután a puskaport. Végül a fojtást. S a fojtásra a golyót.

Az ikrek zsebe mindig degeszre volt tömve ronggyal, dróttal, papírral, zsineggel. Rövid keresgélés után Jóska a zsinegjei között talált egy fél pár cipőfűzőt. A konyhán beáztatta olajba, s a lyukon át hátulról bevezette a csőbe. A gyújtást ugyancsak egy olajba mártott rongyos zsebkendő helyettesítette. De itt aztán megállt a tudományuk. Mert golyót ugyan gyúrtak sárból, hanem puskaport már tényleg nem tudtak szerezni.

– Tegyük bele puskapor helyett gyufafejeket – ajánlotta Kisfüllentő, de Kenyeres a fejét rázta.

– Honnan veszel annyi gyufát? Legalább ötven dobozzal kellene.

– És ha glicerinnel próbálkoznánk? – okoskodott Balogh Jóska.

– Glicerinnel a dinamithoz kell. A puskaporhoz. ..

Kenyeres nem tudta megmondani, mi kell a puskaporhoz. Kiss urrr se tudta, amikor Csemegevel megszemlélte a Kisfüllentő, Kenyeres és az ikrek készíttette elmés szerkezetet. Nem is nagyon törte rajta a fejét, a lőtérre igyekezett, ahol Regős és Jagelló megpróbálta ellesni Emilke tudományát.

Egyelőre eredménytelenül.

Aztán hétfőn reggel Emilke mégsem az íját, hanem a géppisztolyt akasztotta a nyakába. S le se tette takarodóig.

Aznap harcászattól új témakörbe kezdtek. A védelmet gyakorolták. Előbb az út felől várható támadásra készültek fel, figyelt állítottak, előrsöt küldtek ki, s a tisztás szélén kijelölték a védelmi vonal helyét. Ebéd után elkezdték kiépíteni a védelmi rendszert – az erdős domboldalba lövész teknőket, a meredek patakparton lövészkatákat ástak.

A lövészteknő hasonlított a teknőhöz, csak valamivel nagyobb volt. Százhatvan-száznyolcvan centi hosszú, fél méter széles, egy ásonyomnyi mély gödör, akkora, hogy bármelyik fiú hasra fekvé elfért benne. A lövészkatá viszont jóval sekélyebb a kútnál, mélyebbre kellett volna ásni, hogy Pékovács éppen

csak kilásson belőle állva, de vagy egy méter után Pékovács elkezdett csalni, valahányszor beleállt a kútba, megrogyasztotta a térdét, behúzta a nyakát.

Anti észrevette a csalást, mégse büntette meg Pékovácsot. Az a fontos, hogy tudják, mi milyen, s főleg mire való, mondta. A lövészteknőket összekötő árkot sem mélyítették másfél méterre, amilyen az igazi futóárok, csak annyira, hogy kúszva ki ne látsszanak belőle.

Az ásó még így is feltörte Jagelló tenyerét, Pékovács ujjai tövében takaros kis vízhányók bizsergtek. Regősnek viszont meg se kottyant a félnapos lapátolás.

Az árokból, kútból kidobált földből Csemege, Kiss, Kenyeres, a két Balogh mellvédet készített, a mellvédet gyepféglával borították. A jókora téglá nagyságúra vágott, öt-tíz centis földdel felszedett gyepet a patak mellől cipelték fel. Hogy ne fonnyadjon el a fű, bőségesen megöntözték. Vízért is a patakra kellett lejárni.

A figyelőpont, az előőrs, a fő védelmi vonal közelébe hasábfákat, tuskókat, szikladarabokat halmoztak fel, hogy támadás esetén eltorlaszolja velük az utat.

Hétrét görnyedve, hullafáradtan ültek vacsorához.

A vacsorától azután új erőre kaptak. Az otthonról hozott papírból puffancsokat gyúrtak kézigránátnak, s estig számháborúztak. Előbb az első raj védte a tábornak, s a második volt a támadó, majd cseréltek.

Takarodókor kimerülve zuhantak a szalmaágyra.

Reggel újra kirándulás volt a program. Emilke sorakoztatta a szakaszt. Gyalog honvéd a sor közepénél állt meg, tornacsukában, sortban, trikóban, s csak annyit mondott:

– Ma a menetet gyakoroljuk. A korszerű harc viszonyai közt az egységeket általában járművön szállítják, gépkocsin vagy akár repülőgépen. Nagy ritkán azonban ma is gyalog mennek. A menetet úgy kell megszervezni, hogy a főegységet, amely mondjuk az országúton halad, minden oldalról biztosítsuk. Elöl elővédekkel, oldalról oldalvédekkel, hátulról. . .

– Hátvédekkel – kotyogott közbe Kisfüllentő.

A katona rá akart szólni Kisfüllentőre, hogy tartsa a száját, de eszébe jutott az alezredes intelme: csak semmi merevség. Természetesen, játékosan. . .

– Ha nem is hátvédekkel, de utóvédekkel. Hátvédek a

fociban vannak... Bár mondhatjátok tölem azt is, hogy hátvédekkel. S az oldalvédeket elkeresztelhetitek szélsőknek, ha úgy jobban megjegyzitek. A fő, hogy az elvet értsétek. Van valakinek kérdése?

– A kutyát hova osztják be? – tudakolta Csemege Benedek.

– A kutyát? Az elővédhez. Az elővéd maga elé járőröket küld ki, a kutya ilyenkor a járőrrel tart.

– Akkor mi leszünk a járőr Cézárral. Jó?

– Legyetek – egyezett bele a katona.

A menetet egészen a faluig gyakorolták. A katona erős kísértést érzett, hogy továbbmenjenek, felfejlődjenek harchoz, s menetből megtámadják a falut, így egyszerre a helységarcot is gyakorolnák, de végül is elhessentette magától a gondolatot.

A falubeliek még félreértenék a dolgot.

A falu szélén már éppen búcsúzni készült a gyerekektől, meghagyva nekik, mit s mennyit vegyenek, meddig maradhatnak, hol találkozni, amikor Emilke eszébe juttatta a ruházati boltot.

Megnézi azt a boltot, ha már eddig eljött, gondolta.

S amilyen a szerencséje, a bolt zárva volt. Leltároztak. . .

Balogh Gyuszi felemelte fél fenekét a székről, amelyen Kis-füllentővel osztozott a cukrászda sarokasztalánál, a kirakathoz ment, s a függönyt félrehúzával kinézett a térre.

– Dagi, ugat a kutya!

Csemege épp a fagyaltospohár szélét nyalta le. A fagyaltot már kikanalazta a pohárból, de hogy egy cseppje se menjen kárba, utólag az edény peremét is körbenyalta a többiek nem kis megrökönyödésére.

– Könnyebb lesz elmosogatni – koccantotta a poharat az üvegasztalhoz.

– Neked szóltak, nem hallod? – lökte oldalba a szomszédja, Fülüg Jimmi.

Heten ültek a sarokasztalnál, összesen négy széken, féloldalasan, egymásnak dőlve, s szopogatták a jéghideg vaníliát, málnát, epret. Kiss urrr, a géhás, Balogh Jóska, a soros szakács, továbbá Regős és Gere

az ügyeletes rajból a bevásárlást intézte a boltban.

Kenyeres Pisti otthon maradt, a tábort is őrizni kellett valakinek.

Cézárt a bolt előtt hagyták, egy fának kötözve, ott volt falatka árnyék.

– Neked szóltak, Dagi! – figyelmeztette Benedeket Fülíg Jimmi.

– Nekem ugyan nem! – heveskedett Csemege.

– Miért, ki a dagi?

Csemege tiltakozni akart, de azután rájött, úgymint hiába. Dagizták őt már három éve is. Akkor valóban rászolgált, jókora pocija volt, mint egy várandós anyának. Azóta alaposan lefogyott, a gúnynev is lekopott róla.

Hanem itt, a táborban alig egy hét alatt újra felszedett vagy három kilót. S hiába tett úgy, mintha törné magát, ahelyett hogy apránként ledolgozta volna a felesleges fél kilókat, csak az étvágya nőtt.

A táborban kitűnő volt a koszt. A legmagasabb norma, mondogatta Anti. S meg is magyarázta: a legmagasabb norma szerint kapják a kaját a lökhajtásos gépek pilótái. Meg a sportolók.

De nemcsak finom falatokkal traktálták magukat. Annyit főztek, mintha legalább húszan lennének.

Balogh Jóska még úgy-ahogy mértéket tartott, az ikrek megszokták otthon, hogy takarékosan éljenek. De amikor Pékovácson volt a sor, azaz minden másnap, ő színültig főzte a kondérokot.

S amit étkezéskor a repetások sem tudtak elfogyasztani, azt Csemegének adták. Vagyis hát a kutyának.

De ki tud ellenállni az ízletesnél ízletesebb falatoknak? Még ha zsírosak is egy kicsit.

Benedek nem tudott. S szégyen, nem szégyen, bizony nemegyszer kiette a Cézárnak félretett kajából a javát. Azért persze Cézár sem koplalt.

Jutott is, maradt is neki. ..

Csemege, ha nem is ugrott, de hosszú morgolódás után mégis feltápáskodott Fülíg Jimmi mellől, miután Balogh Gyuszi egyenesen hozzá fordulva megismételte:

– Hallod, Dagi, ugat a kutyád!

– Most persze az enyém – dünnyögte Benedek. – De ha játszani kell velem, akkor mindenkié. A miénk!

– Talán valakit is a közelébe engedsz? – hördült fel önérzetében megsértve Jagelló.

– Még mit nem! Hogy elrontsátok!

Benedek felháborodásának volt némi alapja. Mert amíg a társaság nagyobbik fele szabadidejében játszott, nyilazott, a

sziklát mászta, vagy egyszerűen lehevert a fűbe, s az eget nézte, ő Cézárral foglalkozott. Igaz, nem egyedül, Anti sokat segített neki. Először is arra tanították meg Cézárt, hogy szagot fogjon, s kövesse a nyomot. Benedek leült, az ölébe vonta a kutya fejét, miközben Anti lerúgta az egyik csukáját, otthagya a közelükben, ő meg elbújt az erdőben a bokrok közé. Benedek megszagoltatta Cézárral a tornacsukát, s a fülébe súgta:

– Cézár, keresd!

És Cézár megkereste Antit. Kezdetben nógatni kellett, többször az orra alá dugni az elhagyott cipőt, később már öt-hatszáz métereket is megtett a szag után, girbegurba, kacsaringós utakon, amerre Anti haladt.

A többiek, ha rászabadultak, leginkább leültek a sziklára, fogtak egy fadarabot, s eldobták.

– Cézár, hozd ide! – kiáltották.

Cézár futott, s odavitte a fadarabot. Újra eldobták, s a kutya szaladt érte.

– Meghülyítitek szegényt! – pörölt velük ilyenkor Csemege.

Félrehúzta a függönyt, s akárcsak az előbb Balogh Gyuszi, az ablakon át kinézett.

Cézár pórázát megfeszítve, dühödten rázta a fejét, s vadul ugatott valakit vagy valamit. Hogy kit, mit, Benedek az ablakból nem láthatta.

Kisértelt hát a cukrászda elé. A tér sarkáról a fák alól éppen akkor húzott ki egy motor. Többen ültek rajta, de hogy hányan, azt már nem tudta megszámolni.

A motort ugatta hát Cézár.

A motorzúgás elhalt, a tér újra üres. Nincs, ami tovább ingerelje, majd megnyugszik, gondolta a fiú.

De Cézár nem hagyta abba, sőt egyre dühösebben ugatott.

Benedeknek újra fel kellett állnia, kísértelni a tere a kutyushoz. Megvakarta a nyakát, megpaskolta a

pofáját, de

mert Cézár még mindig nyugtalan volt, eloldotta a fától a szíját, s átköltöztette a cukrászda elé.

Húzni kellett teljes erőből, mert Cézár, ha Benedek engedi, a tér ellenkező sarkába rohan, az árnyas fák alá, ahonnan az előbb a motor elindult.

– Anti? Nem gondolta meg magát? – csinált Benedeknek a szék sarkán helyet Fülíg Jimmi.

A katona azt mondta, nem szereti a fagyaltot, azért nem tartott velük. Pedig hívták. Még vissza is szóltak: ha meggondolja magát, menjen utánuk!

– Anti? – Csemege fújtatott, mint egy gőzmozdony. – Nem láttam. Talán bement Regősékkal a boltba. Néhány perc múlva megjöttek Regősék, de Anti nem volt velük.

– Mi történt ezzel a kutyával? – tett szemrehányást Csemegének a cukrászda ajtajából Gere. – Ráugrik az emberre, viczorog, vonyít. Mi baja?

– Tudom én? – intézte el flegmán Gerét Csemege.

– Emilke, fizetsz még egy kört?

– Törődj a kutyáddal! – tért ki a felszólítás elől Salamon.

– Ha nem boldogulsz vele, kérd meg Antit.

– Jó, de hol van?

– Hol lenne? Keresd meg!

Benedek harmadszor is feltápáskodott a szék sarkáról, s kiballagott megkeresni a katonát.

Körbejárta a teret, benézett a boltba, a kocsmába, kiment az útra, de Antit nem látta.

– Eltűnt! – kiáltotta be a cukrászda ajtaján.

– Az nem lehet! – ugrott fel Gere. – Várj, keressük együtt.

Emilke visszamaradt rendezni a számlát, közben a többiek szétszéledtek a faluban. Minden kapun benéztek, sőt még az erdő szélén a bokrokat is átkutatták, nem unta-e meg a várakozást a katona, nem feküdt-e be a bokrok alá szunyókálni. Ám hiába kiáltozták a nevét: – Anti! Gyalog

elvtárs! Táborparancsnok elvtárs! – csak néhány otthon tartózkodó öregasszony bújt elő a házakból, de ők nem láttak semmit.

Jó félórai keresés után újra összegyűlt a társaság a téren.

– Vegyük sorba az eseményeket! – állt a kör közepére Kiss urrr. – Ott váltunk el, a sarkon – a facsoportra mutatott. – Mi négyen bementünk a boltba vásárolni, ti továbbindultatok a cukrászdába.

– Előbb én megkötöttem Cézárt – helyesbített Csemege.

– Nem néztél hátra, hol állt akkor Anti?

– A ruházati bolt kirakata előtt.

– Ott állt, én is láttam! – erősítette meg Csemege szavait Jagelló. – Kiabáltunk neki, ha meggondolja magát, jöjjön utánunk.

– De nem gondolta meg.

– Nem.

– Ti pedig bementetek a cukrászdába. Mind a heten.

– Mind a heten.

– És azután? Mi történt azután?

– Semmi. Ettük a fagyaltot. Később Balogh Gyuszi szólt Csemegének, hogy ugat a kutya – válaszolgatott készséggel Fülíg Jimmi.

– Balogh Gyuszi hallotta meg elsőnek, hogy ugat? – firtatta a dolgot homlokát sűrűn ráncolva Kiss urrr.

– Hallhatta más is, csak lusták voltak felállni – legyintett Gyuszi.

– Te nem voltál lusta.

– Nem. Megnéztem, tényleg a Cézár ugat-e.

– Hol nézted?

– Az ablakból.

– és mit láttál?

– Hogy ugat. Ugrál és ugat.

– A katonát nem láttad?

– Nem.

– Nem is nézted? A ruházati bolt előtt? Vagy a sarkon?

– Az ablakból nem lehet odalátni – vette vissza a szót Balogh Gyuszitól Benedek.

– Honnan tudod?

– Mert amikor Gyuszi szólt...

– Amikor másodszor szólt -- javította ki Csemegét Fülüg Jimmi. Benedek elpirult.

– Szóval, amikor másodszor szólt, én is kinéztem az ablakon.

– Ki is mentél?

– Előbb kinéztem. Láttam, hogy valakit nagyon ugat Cézár. Azután kimentem, hogy megnézzem, kit ugat. Mert az ablakból nem lehet odalátni.

– A cukrászda elöl oda lehetett látni? És ki volt ott?

– Már senki.

– Hogyhogy már senki? És előbb volt valaki?

– Éppen akkor indultak el motorral. Ketten voltak vagy hárman, legalábbis azt hiszem. Regős, aki Gerével meg Pékováccsal eddig kissé távolabb állt, s nem titkolt bosszúsággal szemlélte, mint játssza meg Kiss urr a mesterdetektívet, most Benedekhez lépett, s megmarkolta a mellén az inget.

– Ezt miért nem mondtad eddig?

– Kérdeztétek? Miért mondtam volna?

– Hátha Anti is velük volt – világozította fel Regős.

– Antit nem láttam.

– Megismerted volna? Azt mondd, éppen akkor indultak el. Felismernéd, kik ültek a motoron?

– Azt hiszem. . . De nem. Biztosan nem!

– Szóval a motorosokat ugatta a kutya – összegezte a hallottakat fontoskodó arccal Kiss urr.

– Dehogysis! Cézár rákiáltott valaki – szólalt meg a nagyok mellett Balogh Jóska. – Csak azután kezdett el ugatni.

– Honnan tudod? – perdült meg a tengelye körül s fordult a hang irányába Kiss urr.

– Hallottam. Éppen a krumplit mérte a boltos, amikor valaki rákiáltott Cézárra. Én tartottam a szatyrot a boltosnak, és egészen közel voltunk az ajtóhoz. Jól hallottam.

– Mit kiáltott?

– A nevét. Azt, hogy: Cézár!

– Tovább! Mi történt azután?

– Cézár elkezdett ugatni. Uगतott vagy két percig, amikor jött Benedek – Csemegére bökött –, s elvitte.

– Egyedül ti kiálthatatok. Közületek valaki! – szögezte le Jagellóra nézve Kiss urr.

Jagelló nyelt egyet, még egyet, s a harmadik nyelés után végre megjött a hangja:

– Mi bementünk a cukrászdába. Rendeltünk, kihozták a fagyaltot. **Gyuszi** csak azután hallotta. De mi is hallottuk. . .

– Hogy Cézár ugat – fejezte be a megkezdett mondatot Jagelló helyett Kiss urr. – De ki kiálthatott rá? Olyan valaki, aki tudja a nevét, értitek? Mi nem voltunk, azt mondjátok, ti se voltatok. Ki lehetett?

– Csakis Anti – suttozta maga elé Emilke. Hallgattak egy darabig.

– Jó, fogadjuk el, Anti kiáltott – hagyta helyben a feltételezést később komoran Kiss urr. – De miért?

– Majd ő megmondja – vonogatta a vállát Csemege.

– Csak előkerül.

– és ha nem? – akadékoskodott Gere.

– Miért ne kerülne? – heherészett Kisfüllentő. – Nem mehetett messzire.

– Ha itt van a közelben, már megtaláltuk volna. Vagy ő talál meg minket – folytatta kíméletlen logikával Kiss urr.

– Hogy mégse találtuk meg egymást, annak egyetlen oka lehet. Nincs a közelben. Akkor pedig. . .

– Visszament a táborba – kotyogott közbe Csemege.

– Anti nem hagy itt bennünket! – sietett a katona védelmére Gere.

– Akkor pedig – folytatta az okfejtést szigorú logikával Kiss urr – egyetlen lehetőség marad.

– Elrabolták! – vitotta Emilke.

A fiúk döbbenetesen néztek előbb Salamonra, azután egymásra. Lehetséges volna?

– Kutassuk át még egyszer a környéket – indítványozta kiszáradt torokkal Jagelló. – Bekéredzkedhetett valahová végére. Vagy mit tudom én. ..

A tér sarkában a fák alatt kezdték a kutatást, ott, ahol elváltak. Alig tettek néhány lépést, amikor Cézár heves mozdulattal kitépte a pórázt Csemege kezéből, a kövesúthoz rohant, valamit megszagolt a porban, majd a szájába vette.

– Cézár! Hozd ide! – kiáltották egyszerre többen. Cézár megjuhászodva, a farkát csóválva közeledett. Szájában egy tornacipő.

Csemege a kezébe fogta a tornacipőt. Forgatta, nézte. A cipő orra le volt vágva.

– Az Antié! – tátozta elfehéredve.

– Mondtam, hogy elrabolták! – ismételte meg Emilke.

– Ez a legvalószínűbb feltételezés – vont a végkövetkeztetést Kiss urrr is. – Anti a kirakatot nézte. Hátulról rátámadtak, megragadták. Annyi ereje még volt, hogy kiáltott Cézárnak, de azután a száját is betömték. A motorhoz cipelték s elvitték. Hová, ez itt a kérdés!

Kiss urrr szavait síri csend követte. A döbbenetet Balogh Gyszi krákogó, mutáló kappanhangja törte meg:

– Most mi lesz?

Válaszul tiszta, csengő gyerekzoprán töltötte be a teret. Az Emilkéé:

– Átveszem a parancsnokságot!

– Szksz, srkzó!

Soha ilyen rövid idő alatt nem rendeződött a sor.

– Balra át! Pihenj!

Emilke a sor elé lépett.

– Regős Csemege Benedekkel és Cézárral elindul a nyomon! – adta parancsba határozottan, kurtán. – Fülíg Jimmi futólépésben visszamegy a táborba, jelteni az esetet az erdésznek, ha otthon van. Megkéri az erdész bácsit, telefonáljon az alezredes elvtársnak. Megértették?

– Igenis! – vágta rá Csemege. Regős is morgott valamit, míg Fülíg Jimmi sűrűn bólogatott.

– Kérdés? Kérés? Senki nem kérdezt.

– Induljanak!

Elsőnek Fülíg Jimmi lódult meg. Szapora ügetésben vágott neki az emelkedőn a hegyoldalnak. Amikor a szélső bokorhoz ért, leguggolt, kifűzte cipőjét, lehúzta, a pertlinél összekötözve a vállára vetette, s úgy futott tovább.

Csemege is megrángatta Cézár pórázat.

– Várj, előbb fogjon szagot – lépett ki a sorból Regős.

– Itt a tornacipő, akármikor megszagoltathatjuk vele.

– Sok eszed van! – mordult Benedekre Regős. – Ha motorral rabolták el, a cipő szaga semmit nem ér.

Keressük meg a motor nyomát.

Nem okozott nehézséget rábukkanni. Négy nyomvonalat is találtak a porban.

– Oldalkocsis – állapította meg szakértelemmel Regős. Négykézlábra ereszkedett, s elindult az egyik nyompáron a fák alá.

– Ide állították – mutatott a letaposott fűre. Beleszagolt a levegőbe, azután a fűvet szagolta meg.

– Még érezni a benzint. Cézár!

Hanem Cézárnak nem ízlett a benzin gőze. Facsarhatta az orrát. Regős szorosan fogta a pórázt a nyakán, s lenyomta a fejét.

– Szagold csak, szagold! Azután elengedte.

Cézár megiramodott a kövesúton a porban tisztán kivehető nyompáron. Vissza a hegy felé, amerről jöttek. Majd amikor elérték az elágazást, rövid szaglászás után a kertek alatt vezető új utat választotta.

– Mi itt maradunk? – türelmetlenkedett Gere, amikor Cézárék eltűntek a kanyarban.

– Falu László mint rangidős visszavezeti a szakaszt a táborba! Berendezkednek körkörös védelemre. Az út mellett az árkot erősítsék meg. A két Balogh velem jön, bejelentjük a rendőrségen a parancsnok eltűnését. Kérdés, kérés?

Kérdés ezúttal sem volt.

– Jagelló, Baloghék lépjenek ki!

Jagelló futólépésben elvezette a szakaszt, Emilke meg az ikrekkel benyitott a legelső házba megtudakolni, merre van a rendőrség.

A rendőrőrsöt hamar megtalálták, a rendőrt hosszú keresés után sem. A szomszédok úgy tudták, a városba ment hivatalos dolgait intézni.

– Most mit tegyünk? – bizonytalanodott el Emilke.

– Telefonálunk a járási kapitányságra – válaszolta a fiatalabb Balogh, a Gyuszi. – Én tudom, hol a posta, előtte jöttünk el.

– Én pedig bejelentem Anti eltűnését a tanácsházán. Hogy előbb nem jutott eszünkbe! – csapott a homlokára Emilke.

Salamon elindult megkeresni a tanácsházát, az ikrek visszafordultak. Jóska egyenesen a postára ment, Gyuszi elébb még benézett egy mellékutcába.

A postán a postáskisasszony éppen csomagokat vett fel egy idős bácsitól, amikor Jóska beállított. A fiú toporgott néhány másodpercig a pult előtt, aztán odaszólt a postáskisasszonynak:

– Ne tessék haragudni, sürgősen telefonálni akarok. Kapcsolja a rendőrkapitányságot!

A postáskisasszony meglepődött kicsit, de aztán az apparátushoz ment, s egykedvűen csegetett.

– Menj a fülkébe – szólt a fiúra. – Onnan beszélhetsz! Kapcsolt, rendet csinált az asztalon, azután visszaindult a

csomagokhoz, amikor mögötte újra megszólalt a fiú:

– Ne tessék haragudni, sürgősen telefonálni akarok. Kapcsolja a rendőrkapitányságot!

– Mondtam már, menj a fül... – lépett vissza a kisasszony. A gyerek csodálkozva bámult rá. A kisasszony a fülkére pillantott, vissza, a pult előtt álló fiúra, ismét a fülkére, ahol ugyanaz a fiú hangosan belehallózott a kagylóba, s aztán lassan kicsúszott alóla a padló.

Arra eszmélt, hogy az idős bácsi egy vízzel teli poharat tart a szája elé.

– Igyék, kedves. Jót tesz. Hiába, ez a hőség!

A kisasszony felemelte a fejét. A pult elé nézett, aztán a telefonfülkére, de sehol senkit nem látott.

– A hőségtől van, higgye el! – bizonygatta a bácsi.

A három srác a falu szélén találkozott. Nyúlcipőt húztak, s uzsgyi, neki a hegynek, hátha utoléri a szakaszt.

De Jagellóék sem cammogtak. Mire Emilkéék lihegve beállítottak a táborba, Gere már fent ült a sziklaormon, onnan figyelte a környéket, Kenyeres, Kisfüllentő száraz szálfákkal torlaszolta el az utat az erdészház előtt, míg Kiss urrr Pékováccsal a szikla mögé, egy barlangba telepítette át a raktárt.

– A katonával nem sokat érnek a rablók – okoskodott Kiss urrr. – Csak egy távcső volt nála. Ha többet akarnak, biztosan megtámadják a tábort is.

– És ha zsarolni fognak bennünket? – szuszogott egy jókora doboz súlya alatt hétrét görnyedve Pékovács. – Váltásdíjat kérnek majd.

– Nekem van rá egy százasom! – jelentette ki Kisfüllentő.

– Nem fizetünk váltásdíjat! – keményítette meg vonásait Salamon. – Ha megtámadnának, megvédjük magunkat, ha nem jönnek, mi keressük meg és szabadítjuk ki Antit. Jagelló hol van?

– Az erdész bácsival behajtottak a városba telefonálni az alezredesnek – jelentette Fülíg Jimmi. – Megkeresik az igazgató úrékat is. És beugranak az erdőgazdaságba, riadóztatják az erdészeket, azok ismerik a legjobban a környéket. Hátha csak eltévedt a parancsnok.

Még szerencse, hogy előző nap szinte reggeltől estig, megállás nélkül háborúsdit játszottak, s minden lehetőséget kipróbáltak támadásra, védelemre egyaránt. Így bárhonnán közelednének is az emberrablók, méltó fogadtatásban részesülnek.

A legerősebb a védelem az erdészházhoz vezető út mentén. Még a kövesúton, az utolsó kanyar előtt ravaszul kiképezett figyelőpont fogadja a támadót. Sűrű bokrokkal takart, közvetlenül az út fölé emelkedő sziklára telepítették ezt a figyelőpontot. Alkalmas nemcsak az ellenség erőinek a fölmérésére, de kis létszámú támadó csoport megsemmisítésére is. Elegendő néhány sziklát legörgetni a magasból. Sőt itt törbe is csalhatják az ellenséget. Áteresztik a figyelőpontra, azután néhány hasábfal leengedésével eltorlaszolják a visszavezető utat.

Ha nagyobb erejű ellenség támad, s nem ajánlatos vele már itt felvenni a harcot, a figyelő zászlóval jelez a szikláról. S a visszajelzést is látja. Jóllehet a kanyargó szerpentin, a fél hegyet megkerülő földúton legalább másfél kilométer a távolság az erdészházig, légvonalban alig több háromszáz méternél.

A parancsot vagy az erdészház ablakából, vagy a hegyorom tetejéről közvetítik. Ha a parancs úgy szól, hogy a figyelő vonuljon vissza, az erdő sűrűjében a vadcsapásokon rejtve hamarabb visszajut az előőrs vonalába, mint a támadók az úton.

Az előőrs már mesterségesen megerősített állásokban foglal helyet a kövesút végében, a földút két oldalán, a partfalban. Szükség esetén a bokros, cserjés erdőzugokban s a szakadék fölé kifeszített kötéllel innen is biztosított a visszavonulás.

A fő védelmi vonal a tisztás szélére épült.

Az utat Jagelló raja védi. Fülíg Jimmi az előretolt figyelő, erre a felelősségteljes feladatra több kiváló tulajdonsága is alkalmassá teszi. Úgy fut, mint a nyúl, kitűnően mászik kötéllel, jó szeme van, nagy, elálló füle akár a lokátor, ismeri a zászlójeleket, sőt ha sötétben nem használhatja a kis sárga zászlót, a tüllökkel is tud jelezni.

Az előőrs Kiss urrról és Kisfüllentőből áll. Támadás esetén kiegészül a figyelőállásból parancsra visszavonuló Fülíg Jimmivel.

A fő védelmi vonal két állandó védője Jagelló és Pékovács. A közelharcban támogatja őket az előőrsből hátrahúzódó Fülíg Jimmi, Kiss urrr és Kisfüllentő is.

Csemege Cézárral a tisztás erdő felőli oldalán, az úthoz közel eső lövészteknőben foglal helyet. Szükség esetén felzárkózik Jagellóhoz, míg a másik, a szikla alatt meghúzódó lövészteknőben Kenyeres helyezkedik el, s vigyázza a gerincen átvezető gyalogutat.

A patak felőli lejtő, a határ védelme Regős és a Balogh ikrek feladata. A sziklán a két fedezékben Emilke és Gere foglal helyet. Emilke kötelessége vigyázni az orom mögé, a barlangba menekített raktárra, míg Gere egészen közel a csúcshoz, egyszerre mind a négy égtáj felé figyel, s ő adja és veszi a zászlójeleket.

Közvetlenül Gere alatt egy sziklamélyedésben van a parancsnok harcálláspontja. . .

Egy óra volt, Balogh Jóska ebédhez hívta a társaságot. A fiúk a konyhasátor mögött ettek, csak Gerének vitték a helyébe az ebédet, ő egy percre sem hagyta el őrhelyét, a szikla csúcsát.

Egyelőre semmi jel nem utalt a veszélyre, Emilke ebéd után mégis elrendelte a készséget. Fülíg Jimmi elfoglalta helyét az előretolt figyelőállásban, Kisfüllentő kiment előőrsbe, Pékovács a fő védelmi vonalba, Balogh Gyuszi leereszkedett a patakhoz, Kenyeres felkapaszkodott a hegyoldalba.

Emilke, Kiss urrr és Balogh Jóska a táborban maradt, tartalékban.

Salamon közölte a hadműveleti időt: tizenhárom óra huszonhét perc negyven másodperc. Mindenki beállította az óráját.

– Kiosszam a puffancsokat? – kérdezte Emilkétől Kiss urrr.

– Inkább az üres konzervdobozokat kellene összegyűjteni – ráncolta a homlokát gondterhelten, fél lábszárig lógó íjjal az oldalán Salamon.

– Szedjem ki őket a szemétből?

– Szedd. És töltsd meg jancsiszeggel. Vagy U szeggel. Ami van.

Kiss urrr szeme felcsillant.

– Jól beszélsz, parancsnok! – ismerte el. – De ugye abból sem lesz nagy baj, ha néhány teli konzervdobozt is kiosztok? Minden lehetőséggel számolva. . .

Emilke úgy tett, mintha nem hallaná.

Néhány perccel három óra előtt Gere a sziklán észrevette, hogy Fülíg Jimmi a figyelőállásban magasba emeli a sárga zászlót. Ami azt jelentette: üzenet következik.

– Vétel! – kiáltotta, s feldugta a piros zászlót.

Fülíg Jimmi kört írt le a feje felett a sárga zászlóval.

– Barát közeledik – fejtette meg s továbbította az üzenetet Gere azonnal Emilkének.

– Eressze át! – hangzott az utasítás.

Gere lefordította az utasítást a zászló nyelvére: a feje fölé emelte a piros zászlót, majd maga előtt leengedte a földig.

– Anti lesz – mászott fel a parancsnoki harcálláspontba Emilke.
– Inkább Jagelló az erdésszel – vélte Gere. Tévedtek. Regősék jöttek meg, porosan, izzadtan s éhesen, mint a farkasok.

Attól a pillanattól, hogy Regős megszagoltatta a kutyával a benzintől bűzlő letiport fűvet, Cézárt nem biztatni kellett, inkább erőnek erejével visszafogni, hogy a nyomában maradhassanak. Felváltva hurkolták a könyökükre a pórázt, s Regős, amikor rákerült a sor, álnokul ki is használta a kutya erejét, száz métereket vontatta magát vele, miközben Csemege ütemesen zihálva szedte a lábát mögöttük.

Csak néha lassítottak, s még ritkábban álltak meg, akkor is legfeljebb fél percre, percre, ellenőrizni, nem vétették-e el a helyes utat. De kételyeiket mindannyiszor eloszlatta az út szélén fellelhető dupla nyom. Alig volt forgalom, s ha nagy ritkán elhúzott mellettük egy teherautó, rendszerint az út közepét választotta, míg a motoros következetesen igazodott az út jobb párkányához, olyannyira, hogy az oldalkocsi kereke leginkább a poros útpadkán futott.

Így érték el alig valamivel több mint egy óra alatt a város első házait.

A dupla nyom tíz-tizenöt méteres kihagyásokkal még itt is mutatkozott egy darabon, ahogy azonban beljebb kerültek a városba, végleg elvesztették szem elől.

– Cézár, szagold! – dugta a fél tornacsukát Csemege a megtorpanó kutya orra alá.

Cézár újra megszagolta a fél cipőt, s ügetett tovább.

Elkocogtak a templom előtt, majd a kutya hirtelen befordult egy mellékutcába, s ismét nekifeszült a póráznak, újult erővel vonszolta Benedeket az első nyitott kapu felé.

– Segíts már, nem látod, elvisz! – rimánkodott Regősnek Csemege. Végül is együtt sikerült megfűkezniük Cézárt. Kicsit távolabb rángatták a kaputól, át a szemközti oldalra, s rövid pórázt hagyva egy fához kötözték. De mert Cézár csak nem akart megnyugodni, Benedek lekucorodott melléje, fejét az ölébe vonta, s valamit motyogott a fülébe.

Amitől a kutya rövid időre elcsendesedett.

Eközben Regős zsebre dugott kézzel, lomha járással, mintha véletlenül vetődött volna ebbe az utcába, elsétált az emeletes épület előtt. A kapunál megállt, s elolvasta a táblán a feliratot.

– Megtudtad, kié a ház? – szaladt elébe izgatottan Csemege.

– A helyőrség-parancsnokságé. Benedek szaporán pislogott. – Öö... Kié?

– A katonáké. Felfogtad végre?

– Ide hozták Antit? – válaszolt kérdéssel a kérdésre Csemege.

– Miért hozták volna?

– A nyomok ide vezetnek, nem?

– Frászt vezetnek! Nem érted? Hülyébb vagy, mint a kutyád, Csemege!

– Ne bántsd Cézárt! – domborította ki a pocakját önérzetesen Benedek.

– Köszönjem meg neki, amiért kilométereken át rohanhattunk utána? Hogy az ember majd kiköpi a lelkét!

– Cézár szagot fogott. A nyomon vezetett.

– Szagot fogott! De kinek a szagát? Antiét, mi? S hova vezetett? A katonákhoz. Mert Anti katona. S a kutyád szerint minden katonának katonaszaga van.

– Ezt Cézár nem mondta. . .

– Még szép. Na, gyerünk innen!

– És mi lesz Antival ?

– Majd megkerül.

– De ha mégis itt van, ha ide hozták ? Én benézek az udvarba.

– Aztán majd jól a fenekedbe lönek. Sós puskával.

– Rájuk uszítom a kutyát!

– Félnek is a kutyádtól. Gyere, na! Csemege nem lehetett visszatartani. Elindult. A kapuban a puskás ör az útját állta.

– Bácsi! – tördelte a kezét előtte Csemege. – Nem látott erre egy katonát?

– De, sokat láttam.

– Csakhogy ezen nem volt katonaruha.

- Hanem?
- Rövidnadrág. Meg trikó.
- Ha nem katonaruhában volt, honnan ismertem volna meg, hogy katona?
- Csak az egyik lábán volt cipő.

Az ör feljebb tolta homlokán a tányérsapkát.

– Ide figyelj, öcsi! Rövidnadrágban, meztláb csámborgó katonák messzire elkerülik az ilyen helyeket. Ezt ajánlom különben neked is. Mire vársz még? Sipirc!

- Mi van? – fogadta Benedeket Regős.
- Semmi.

A toronyóra egyet ütött. Regős felnézett az órára.

– Negyed kettő. A többiek már megebédeltek.

Az ebéd felemlegetése azon nyomban meggyőzte Csemegét, hogy semmi további keresnivalójuk a városban, a helyőrség-parancsnokság épülete táján. Fürgén elkötötte Cézárt.

Abban a pillanatban oldalkocsis motorkerékpár fordult ki a kapun.

Ketten ültek rajta.

– Ők voltak! – kiáltotta Csemege.

– Ide figyelj, Benedek! – állt meg előtte szétterpesztett lábakkal Regős. – Másfél órája azt mondtad, nem ismernéd fel őket. Most felismered?

– Igen! Tudom, hogy ők voltak!

– Fussunk utánuk, mi? Hogyne. Gyerünk haza. Benedek engedett, de Cézár csak nem akart tágítani a kaputól. Nekifeszültek ketten a pórásznak, s úgy húzták végig a városon.

– Hülye állat! – szitkozódott a fogai közt Regős. – Caligula! Megállj, érvünk az erdőbe! Vágok egy furkósbotot, s úgy eltángállak, hogy megemlegeted!

Kopogtak az ajtón s nyomban utána sarkig kitárták. Anti csak most eszmélt, hogy az ajtó nem volt bezárva, akkor sétálhatott volna ki a szobából, amikor akar. Az örvezető jött érte.

– Gyere! – rángatta fel az ágyról. – Itt a hadnagy elvtárs!

– Pipás? – fészülködött meg a tíz ujjával Anti.

– Naná, gondolod, hogy boldog – hadarta az örvezető.

– Igyekezz, mert a végén tényleg kihúzod a gyufát. Kettesével vették a lépcsőfokokat, átvágtak az írnök irodáján, ahol az előbb Antit a tizedes kihallgatta, s beestek a belső terembe.

Az ajtóban le kellett fékezniük. A hadnagy íróasztala előtt különböző nagyságú papírlapokat lobogtatva, szélesen gesztikulálva egy szikár, magas főtörzsőrmester jelentett:

– A Járási Rendőrkapitányság körözüvénye minden rendőrőrsnek. . . Illetékességből megküldve a tanácsoknak. . .

– A főtörzs várt, azután tovább lapozott. – A Járási Hivatal felhívta a lakosságot. . . Értesítették a Határőrséget. . . A hangosbemondók ötpercenként ismétlik. . .

És még mielőtt a főtörzs felolvashatta volna a szöveget, a templomtéren megszólalt a hangosbemondó, s a nyitott ablakon át recsegő mikrofonhang töltötte be a szobát:

–Gyalog honvéd azonnal jelentkezzen! Aki Gyalog honvédról, tartózkodási helyéről bármit tud, haladéktalanul jelentse a legközelebbi. . .

A pufók, babaarcú, Antinál alig valamivel magasabb tiszt tekintete a főtörzsőrmesterről átsiklott az ajtófélfához

lapuló bő gatyás, félcipős legénykére, s megállapodott a hasán lötyögő távcsovön.

– Maga Gyalog honvéd?

– Jelentem, igen! – húzta ki magát Anti.

– Szép kalamajkát okozott, mondhatom! Hallotta a hangosbemondót?

– Igen.

– és mit szól hozzá?

– Hadnagy elvtárs, akárhogy is történt, nem egyedül én tehetek róla.

– Gondolhattam volna! – lépett előbbre az asztaltól a hadnagy. – Hanem a csecsemői. Fellármázták az egész megyét, riasztották az erdészeket, a rendőrséget, a tanácsot. Maga szárazdajka?

– Jelentem, úttörőtáborot vezetek. A hegyen, az erdészháznál.
– Miért nem mondta el ezt a tizedesnek?
– Mondta – fuvolázta Anti válla fölött a külső szobából az írnök. – De az a címeres barom. . .
– Őrvezető elvtárs, nem magát kérdeztem! – utasította rendre az írnököt a hadnagy. – Tudja, mennyit kell majd telefonálnom, amíg mindenkinek megmagyarázom, hogyan került hozzánk? – lépett még közelebb Antihoz. – Az erdészeknek, a tanácsiaknak, a rendőröknek, a határőröknek s mit tudom én, még kinek?

Ebben a pillanatban megcsörrent az asztalán a telefon. A szikár főtörzsőrmester vette fel a kagylót.

– Igen – mondta szárazon. – Azonnal adom.

– Illés György alezredest kapcsolják – nyújtotta át a hadnagynak a hallgatót.

A pufók, babaarcú hadnagy keserűen felnevetett:

– Már csak ő hiányzott!

Anti arcából lassan kiszökött a vér. Megszédült, vállával az ajtófélfának dőlt, hogy el ne essen.

– Alezredest elvtárs, Kiss hadnagy jelentkezem! – kiabálta a kagylóba a babaarcú. – Igen, itt van nálunk, Jelentem, semmi baja, a haja szála se görbült meg. . . Alezredest elvtárs, nem a járőrparancsnok tehet róla. . . Természetesen megkérdezhetné volna. . . Igen, elismerem, mulasztás terheli, de ha egy katonát lát gatyában, már megbocsásson a kifejezésért, szakadt papucsban. Hogy? Igen, sort és nem gatyá, értettem! Az alezredest elvtárs vette neki. . . A tornacipőt is. . . És az alezredest elvtárs vágta le a cipő orrát. . . A járőrparancsnok nem tudhatta. . . Mi keltette fel a gyanúját? A nyakában a távcső. Erre az alezredest elvtárs sem gondolt. Értem. Átadom a gratulációját Lapaja tizedesnek. Az úttörők? Gondolom, megvannak. Nem, nem győződtem meg személyesen. . . Úgy lesz, alezredest elvtárs, a járőrparancsnok maga viszi vissza a táborba. Motorral. S ellenőrzi, hogy minden úttörő megvan-e épségben, egészségben. . . Én fogom jelenteni!

A hadnagy zsebkezdőjével felitatta homlokáról a verejtéket, leroskadt a székre, s kimerülten nézett Antira. Elvették valamijét?

– A cipőmből a pertlit

– Még jó, hogy az alezredest ezt nem kérdezte. . . írnök elvtárs, szerezzen egy pertlit. Mindegy, honnan, de egy percen belül itt legyen!

– Ne adjunk inkább egy pár cipőt neki? Az egyik lábáról úgyis elvesztette – szólt be az előszobából az őrvezető.

– Bánom is én, adjon! – hagyta rá a hadnagy.

– Meg egy melegítőt. Azért ment ez a szerencsétlen a faluba, hogy melegítőt vegyen magának.

– Visszaküldi?

– Visszaküldöm! – ígérte meg Anti.

– Így talán még azt is megérem, hogy az öreg Illés jó véleménnyel lesz rólam – mosolygott kényszeredetten a baba-arcú. – De elmondja neki!

– Ígérem!

Az őrvezető kituszkolta a teremből Antit.

– Gyere, keressünk egy kasa melegítőt! Csukát könnyebben lelünk!

Jó negyedóráig turkáltak a raktárban, végül Anti egy be-bújós kék melegítőt s egy magas szárú tornacipőt választott.

– Így már egészen emberi kinézete van. Segíthetek még valamiben? – fogadta a lehető legudvariasabb hangon a babaarcú hadnagy, amikor a raktárból visszamentek az irodába.

– Volna egy kérésem. De csak ha a hadnagy elvtársnak nem kellemetlen – harapta el a mondat végét Anti.

– Mondja. Azután majd meglátjuk.

– Ez a mi táborunk a hegyen határőrtábor. Úgy élünk a fiúkkal, akár a katonák. Ébresztő, foglalkozások, gyakorlat. A honvédségnél azonban minden más. Szeretném elvinni őket egy laktanyába. Ha a hadnagy elvtárs jelentené a kérésem. . .

– Holnap megkapja a választ. Megfelel? – vágta rá habozás nélkül a hadnagy.

Regős épp kinyitotta a konzervet, amikor a konyhasátor mögött teljes harci díszben, ijjjal a vállán,

géppisztollyal a hasán megjelent Emilke.

– Riadó! Mindenki a fedezékbe! – kiáltotta torkaszakadtából.

– Azért egy szelet májas kenyeret ehetünk, ugye? – próbálkozott félszegen Csemege. – Reggel óta egy falat nem ment le a torkunkon. Cézár is éhes.

De Emilkét ez egyszer nem lehetett meghatni.

– Majd zabáitok csata után. Kis erejű ellenség a láthatáron!

Regős és Csemege nem kérték magukat. Megtömték zsebeiket a kenyereskosárból, s elfoglalták a helyüket a fedezékben.

Néhány perc múlva az ellenség az útnak arra a szakaszára ért, amelyet a szikláról is be lehetett látni.

– Oldalkocsis motorkerékpár közeledik – jelentett a sziklafedezékből Gere. – Három személlyel. . .

– Az emberrablók! – állapította meg Emilke. Gere derékig kihajolt a szikla mögül.

– Parancsnok! Fülíg Jimmi, a figyelő utasítást kér!

– Torlaszolja el az utat, s vegye fel az ellenséggel a harcot. Amíg tudja, tartsa magát. Más oldalról nem fenyeget veszély? – rendelkezett Emilke.

Gere körbekémlelte a vidéket.

– Jelentem, máshol nem látok mozgást.

– Akkor elég, ha a határt ketten őrzik. Balogh Jóska Kiss urral tüzelőállást foglal az előőrs vonalában. Torlaszolják el az utat. A támadókat mindenáron fel kell tartóztatni!

Kiss urr és Balogh Jóska futva elindultak a földúton.

– Én hova menjek? – mászott ki a lövészteknőjéből

Csemege.

– A helyedre! – ripakodott rá Emilke. – De mégse, várj csak! – Salamon tekintete megakadt a zászlón. – A zászlót be kell vonni, nem kerülhet az ellenség kezére. Rejtsd el! Cézárral ti vigyáztok rá. Az életetekkel feleltek érte.

– Úgy lesz! – csapta össze a bokáját esetlenül Csemege, s szaladt bevonni a zászlót.

Az emberrablók ezalatt kényelmes tempóban közeledtek a kacsaringós hegyi úton. A nap már nem süttött olyan vesztül, mint délben, s különben is, az erdőben mindig van egy kis szélmozgás. A motoros az utat figyelte, a tizedes a hátsó ülésen teljesen elhagyta magát.

Az egyik hajtűkanyarban a tejfelesképű hirtelen mozdulattal félrekapta a kormányt. A motor az útpadka szélén állt meg, a tátozó szakadék felett.

Lapaját váratlanul érte a gyors irányváltás. Kis híján lerepült a motorról.

– Maga barom! – üvöltött a tejfelesképűre. – Mit csinál?

– Jelentem, az utat elzárták! – A motoros hangja remegett az átélt ijedtségtől.

– Na és? – Lapaja gyorsan visszanyerte önuralmát. – Távolítsák el az akadályt!

A motoros kelletlenül forgolódott a jókora szikladarabok körül. Egyedül meg sem tudta mozdítani őket. De Anti sem strapálta magát túlságosan.

– Tudják mit? – egyenesedett fel. – A legjobb, ha visszafordulnak. A többit a gyerekekkel majd én elintézem.

– A hadnagy elvtárs parancsa, hogy ellenőrizzem, minden úttörő megvan-e – hártotta el az ajánlatot a tizedes. – Na gyerünk, emberek!

S maga is nekifeküdt egy szikladarabnak.

Mire a köveket félregörgették az útból, újabb akadály képződött. A hegyoldalból hasábfák szánkóztak le az út közepére.

– Valaki szórakozik velünk. A maga úttörői? – hánytá le az útról a fát Lapaja. – Nem szólna rájuk?

– Én nem látok itt egyetlen úttörőt sem. Honvéd elvtárs, maga lát? – kacsintott a motorosra Anti.

– Nem, nem látok!

– Na, majd én megkeresem őket – morogta a tizedes, s elkezdett fölfelé mászni a sziklán.

Olyan sűrű tobozzápor fogadta, hogy szégyenszemre félútról vissza kellett fordulnia. Anti a koppanásokból nem tudta megállapítani pontosan, nem keveredett-e néhány apró kődarab is a tobozgránátok közé.

Amíg Lapaja a láthatatlan ellenséggel küszködött, kihasználva a felszabaduló utat, a tejfelesképű vagy negyven méterrel előbbre tolt a motort.

A tizedes megkereste a sapkáját – az egyik tobozgránát sodorta le a fejről –, s a szikla oldalához lapulva felmérte a helyzetet.

– Futás a motorhoz! – kiáltotta Antinak.

– A tizedes elvtárs kitart az elhatározása mellett, s fel akar jönni az erdészházig? – próbálta jobb belátásra bírni a hétrét görnyedve lopakodó szőke fiút Anti. – Biztosíthatom, a srácok a legjobb erőben vannak.

Lapaja megértette a célzást.

– Engem maga ne fenyegetsen! – csikorgatta a fogát.

– Eszem ágában sincs. De ha megenged egy észrevételt: javasolom, ne a kövesúton menjünk tovább. Tudok egy ösvényt, talán elboldogulunk rajta motorral is.

– Csapda? – vont a szemöldökét a tizedes.

– Inkább égerút.

Hanem az ösvényen csak lépésben haladhattak. Így történhetett meg, hogy Fülíg Jimmi a rejtett csapáson megelőzte őket.

– Az ösvényen tartanak tovább, elkerülnek bennünket!

– jelentette Kiss urrának, az előőrs parancsnokának. – Magukkal viszik Antit is.

– Utánuk megyünk! – döntött habozás nélkül Kiss urr.

– A fő védelmi állás előtt vissza fognak kanyarodni az útra. De az is lehet, hogy útközben leszállnak a motorról, s a határ felől támadnak.

– Hátba támadjuk őket! – heveskedett Balogh Jóska.

Átmásztak a szakadék fölött kifeszített kötélén, s elbújtak a legsűrűbb bozótban. A támadóknak mindenképpen előttük kellett elhaladniok.

Jöttek is nagy sokára. Lihegve tolták fel a motort a szakadékból.

A parton a tizedes gyanúsan pislogott körbe.

– Figyelmeztetem, ha kelepccébe kerülünk. . . – motyogta az orra alatt.

– Ne féljen, tizedes elvtárs – nyugtatta meg Anti. – Mindjárt visszajutunk az útra. Levágtunk vagy egy kilométernyi kanyart.

– A saját parancsnokunk hozza őket a nyakunkra – súgta Fülíg Jimminek Kisfüllentő a bozótban.

– Biztosan kényszerítették rá – mentegette Antit Kiss urr.

– Vagy lepézték – vélekedett Balogh Jóska. – Különben honnan volna új melegítője?

A motor felberregett, s kikanyarodott az útra. A három fiú a fák közt lopva követte.

– Itt álljunk meg! – tette a motoros karjára a kezét vagy száz méterrel a tisztás előtt Anti.

– Tovább! – kiáltotta Lapaja a tejfelesképű fülébe. A motoros megzavarodott, behúzta a féket.

– Jobban tennénk, ha kiszállnánk – magyarázta Anti a tizedesnek.

– Állj! Állj! Állj, vagy lövök! – visította az erdő szélső fái alól a láthatatlan fedezékből Emilke.

A tizedes felegyenesedett a hátsó ülésen. Körülnézett, de nem látott senkit.

– Cincognak az egerek – nevetett tele szájjal. – Tovább, ha mondom – nógatta a tejfelesképűt.

Ám alig indult el a motor, egyszerre három oldalról is zörgő konzervdobozok repültek az útra, közvetlenül eléjük. Aztán hatalmas durranás hallatszott, s felsírt a fém.

– Durrdefekt! – sziszegte a fogai közt a tejfelesképű.

– Ne mozduljanak! – hangzott az utasítás a tisztást szegélyező fák alól. – A motorról csak Anti szállhat le.

– Hogy ki száll le, ki nem, azt én döntöm el! – mennydörögte a tizedes.

– Jobb, ha szót fogad és marad – figyelmeztette csendesen Anti. De Lapaja nem hallgatott a szóra.

Leugrott az ülésről, s elindult az előbbi hang irányába.

Abban a pillanatban galambtojás nagyságú kavics zúgott át a tisztás fölött, s alig pár méterrel a tizedes fejétől eltalálta az útszéli fára függesztett irányjelző táblát.

– Telitalálat! – értékelte az eredményt Anti.

– Véletlen. Vak tyúk is talál szemet – legyintett Lapaja. – Auuu! – ordított fel szinte azon nyomban, s a

fenekéhez

kapott. – Meglőttek. Csúzlival! Figyelmeztetek mindenkit, rosszul járnak, ha még egyszer emberi és katonai mivoltomban bántanak meg! – fenyegetőzött hadonászva.

– Nem tudhatták, hogy magának ott a mivoltja – kuncogott Anti.

A tizedes makacsul folytatta volna az utat az erdészház felé, de amint kicsit közelebb ért, ösztűz fogadta. Hullott a toboz, göröngy, fadarab a testére, fejére.

Kénytelen volt visszafordulni.

S akkor hátulról, egészen közélről félelmetes hangerővel felhangzott az indiánüvöltés:

– Uj-uj-uj-uj-uj-uj-uj!

S már az erdő fáiról is hullott az áldás.

Lapaja riadtan hadonászott, csak a hangokat hallotta, látni senkit nem látott.

Viszont jókora ütést érzett az orrán. Egy fenyőtoboz volt a tettes.

– Támadás leküzdve! – ugrott ki az oldalkocsiból Anti. – jöjjenek elő a fedezékből.

Mozdulatlan csend volt a válasz.

– Nem hallották? Azt mondtam, mindnyájan jöjjenek elő. Ez parancs.

– Majd ha a támadók visszavonulnak – hangzott a fák alól. Anti megismerte Emilke hangját.

– Nem támadók, a barátaim. Ők hoztak haza. Eltédtem.

– Mi tudjuk, kényszerítették, hogy ezt mondja – emelkedett ki vállán az íjjal, hasán a géppisztollyal a mellvéd mögül Emilke. – Hagyja ott őket, s fusson a fedezékbe. Biztosítjuk.

Kivett egy nyilvesszót a fenekét verdeső tegezből, s megfeszítette az íjat.

– Ne féljen, fusson! – biztatta a katonát.

Anti kényelmesen a fedezék széléig sétált, majd visszament a motorhoz.

– Mondom, hogy a barátaim. Nem hiszik? Ugyanolyan katonák, amilyen én vagyok. Hazahoztak, mert eltédtem.

– Köszönje meg nekik. És küldje vissza őket – eresztette le az íjat Emilke.

– Nem tudnak visszamenni, segítenünk kell nekik. Durrdefektet kapott a motorjuk.

– A táborba nem jöhetnek be. Ragasszák meg a motort itt. Ki vigyáz rájuk?

– Majd én! – mászott ki a fedezékből csúzliját lóbálva Gere.

Alig ült el a csata zaja, megérkezett az erdész. Kocsijában Jagelló mögött ott ültek az igazgatóék. A diri egykedvűen szemlélte az ingujjra vetkőzött, motorbelsőt ragasztó katonákat, Aranka néni viszont aggodalomtól remegő hangon kérdezgette végig a fiúkat:

– Nem esett bántódásotok? Micsoda szerencse! Mondtam a férjemnek: bűn volt akár néhány percre is egyedül hagyni benneteket. Mutassátok magatokat!

– Fel kellene világosítani, hogy nem minket raboltak el. Még csak el se tévedtünk, mint egyesek – hátrált az erdészház felé Fülige Jimmi.

– Hagyd rá – morogta pejhedző bajsza alatt Regős. – Legalább itt sem felejtjük el, milyen a féltő anyaszív.

Az erdész általában ébresztőkor indult el otthonról a Ladájával, s a fiúk csak délután látták újra. Szerdán azonban már kora délelőtt visszatért.

– A katonák azt üzenik, holnap fél nyolckor legyetek készen! Autóbuszt küldenek értetek! – kiáltotta az őrnök a kocsik lehúzott ablaka mögül.

Jagelló képtelen volt felfogni az üzenet értelmét. Milyen katonák? Ki legyen kész? Épp ezért szó szerint továbbította Antinak.

– Holnap kirándulunk. Meghívtak bennünket a laktanyába – gyűjtötte maga köré a gyerekeket Gyalog honvéd.

– Minket? Ki hívott meg?

– A katonák.

– Akik itt jártak? – pislogott Gere.

– A parancsnokuk.

– Maga tegnap náluk volt?

– Náluk – hagyta rá a katoná. – Pontosabban a helyőrség-parancsnokságon. Úgy történt. . . – de még

mielőtt hosszú magyarázkodásba kezdhetett volna, Kiss urrr a szavába vágott:

- Máskor mondja meg az igazat!
- Azt hiszi, dedósok vagyunk? – Gere hangjából rosszallás érződött.
- Hiszen megértjük mi – állt a katona elé Emilke.
- Mit értetek meg?
- Mindent. Azt, hogy maga nem volt biztos a dolgában, beengednek-e bennünket a laktanyába. És nem akarta, hogy rosszul essen, ha odamegyünk, és szóba se állnak velünk.

A katona a haja tövéig elpirult.

- Felejtük el, mi volt, hogy volt – kérte. – Meghívtak, és mi elmegyünk. Örültök neki?

– Attól függ – vonogatta a vállát Csemege. – Ha érdekes lesz. ..

– Mit nézünk meg?

– Majd amit megmutatnak. Fegyvereket, a laktanyát, s talán még gyakorlatot is látunk.

– A katonák harcolni fognak?

– Az, hogy harcolnak, túlzás. De ha sikerül harcászati foglalkozásra bejutnunk, nagyon sok érdekes dolgot látnak.

– Kihívhatnánk őket. Mondjuk egy szakaszt – az ötlet Fülíg Jimmitől származott.

– Hogy gondolod?

– Úgy, hogy előbb mi leszünk védelemben, s ők támadnak. Azután cserélünk. . .

Aznap nyüzsgő méhkashoz hasonlított a tábor.

– Tessék mondani, mit nem tudunk még? – nyúzták a fiúk Antit. Majd amikor a katona elküldte őket játszani, a visszatérése óta szünet nélkül újságot olvasó igazgatót nyaggatták.

– Igazgató bácsi volt katona?

– Voltam, de nagyon régen.

– Emlékszik még, mit tanultak akkor?

– Amit most ti.

– Semmi más? Tessék erősen gondolkozni! Mit csináltak, amit mi nem csinálunk?

– Reggeltől estig kornyikáltunk. A lövésznótát tízszer is elénekeltük naponta.

– Meg tetszik rá tanítani bennünket?

– Majd tábortűznél.

S azon az estén éjfélig lobogott a tűz, zengett a lövészdal:

Lövészek, lövészek, megjöttek-e már? A visnyói lövész az vígan szalutál! Végig a városon zászlójuk lobog, itt is egy, ott is egy kislány mosolyog...

Kiss urrr vitte a prímet, Regős mély basszus hangján brummogott hozzá, Emilke énekelte a szopránt, Balogh Gyuszi nem éppen kellemes torokhangon terceit.

A katona csak tátogott. Botfülű volt szegény. Nem úgy a diri bácsi, akinek meleg, kicsit már fátyolos baritonja harmonikusan simult a gyerekkórushoz:

Megáll még valahol a katonavonat,

s a katonabanda fújja a nótájukat. ..

hogy:

Megjöttek a visnyói lövészek!

Reggel hat óra előtt egy perccel Fülíg Jimmi megfújta a túlköt. Nem teli tüdőből, ahogy általában szokta, inkább csak jelképesen. Belefúj egyet, még egyet, s kész. Máskor, főleg ha jókedvében van, két-három verset is eljátszik rajta. De most minek?

Úgyis talpon volt már mindenki.

A társaság nagyobbik fele éjjel alig aludt. A sátor nyílásán át leste, pirkad-e már. A két Baloghot, Pékovácsot, Kenyerest pedig, akik úgy tudtak durmolni, hogy akár ágyút sütögethettek volna a fülüknél, az igazgató rázta fel.

Fél hatkor.

– Nehogy elkéssetek – dűnnyögte. – A honvédségnél a legfontosabb a pontosság. Nagyon restelném, ha nem készülnétek el idejében.

Pedig fölösleges volt minden aggodalom. Hétfőn éjjel a riadó alkalmával öt perc alatt összekapták

magukat, s menetkészen sorakoztak az alakulótéren.

Most több mint másfél óra állt a rendelkezésükre. Ennyi idő egy menyasszonynak is elég. Ha hagyják.

De a diri bácsi s még inkább a felesége, Aranka néni mindent kitaláltak, amivel akadályozni lehetett a készülődést.

Először is a tisztálkodást nem az ügyeletes raj parancsnoka, nem is Kenyeres Pisti, a felcser ellenőrizte, hanem az igazgatóné.

– Lássam, rendesen megmostátok-e a fületeket. Nem élném túl, ha bárkiére azt mondanák: koszos.

Aztán sorra mindenkinek megnézte a torkát, s megmérte a pulzusát.

– Nem izgultok? Jaj, én nagyon!

Ezt különben le se tagadhatta volna.

A reggelit is ő készítette el. Az erdészházban terített.

– Egyetek rendesen -rakta tele a tányérjukat minden jóval. – Ki tudja, milyen ott a koszt?

– Ugyan, Aranka – korholta szelíden a férje. ~ A honvédségnél nagyon jól főznek.

Azért nem árt, ha rendesen megreggeliznek. Soká lesz ebéd. Ha egyáltalán adnak nekik ebédet.

S biztos, ami biztos, mindenkinek külön csomagolt. Úgy ránézésre három napra valót. S az erdészházban fellelhető minden termoszt megtöltött forró teával.

Ellenőrizte az egészségügyi táska tartalmát, papírzsebkendőt, vécépapírt készített, kendőt nedvesített.

– Napszúrás ellen. Nem árt, ha kéznél van.

– Ennek se szeretnék a gyereke lenni – húzódott félre, kivonva magát Aranka néni büvköréből Jagelló.

– Hagyd! Már egészen otthon érzem magam! – legyintett fásult béketűrővel Fülíg Jimmi.

Ez a laktanyalátogatás is úgy kezdődött hát, ahogy az üzemlátogatások kezdődnek. S üzemlátogatásokból az elmúlt három évben már komoly tapasztalatokra tettek szert. Ugyanis ötödiktől minden negyedévben elvitték őket valahová. Ősszel állami gazdaságba, télen cukorgyárba, csokoládégyárba, legutóbb kenyérgyárban voltak.

Honvédségi alakulatnál azonban még soha egyetlen osztály sem járt. Annál többször voltak katonák az iskolában, avatáson, ünnepségeken, néha még csapatgyűlésen is.

Ha a környékre mentek, autóbusz vagy teherautó jött értük kora reggel, s szállította őket a színhelyre. A buszra mindig várni kellett.

Most is. A tervezett indulásnál jó félórával később farolt csak be a honvédségi busz az erdészház elé.

Amint a soros őr, Gere távcsövével észrevette a kanyarban felfelé kapaszkodó buszt, azonnal jelentett, s Emilke sorakoztatta a szakaszt. A nem mindennapi alkalomra a fiúk úttörő-egyenruhába öltöztek; rövidnadrág, barna ing feszült rajtuk. A nyakukban piros nyakkendő. A derekukon öv, az övön bőrtokban a tör. Csemege és Kenyeres Pisti kezében lándzsa, Kisfüllentő, Kiss urrr és a Balogh ikrek bal oldalán fakard. Fülíg Jimmi nyakában az elmaradhatatlan tülök. Ülepükön az oldalzsák, háromnapos hideg élelemmel, Kenyeres Pistién még egy zsák, az egészségügyi táska. A sort a simára kefélt szőrű Cézár zárta, nyakán új örv díszelgett.

De a legjobban talán mégis Emilke volt kidekorálva. Elöl keresztben a mellén a géppisztoly lötyögött, bal vállán az íj, jobb fenekén egy bőrtegezben a nyilak.

Már csak Anti hiányzott. Az erdész a dolga után ment. Az igazgatóék otthon maradtak a táborra vigyázni, így az őr is a kirándulókkal tarthatott.

Végre Anti is előkerült. A magas szárú tornacipő volt rajta s a kölcsönkapott kék melegítő. Kezet fogott a buszvezető kiskatonával, s beült melléje az első ülésre.

– Azt hittük, kimenőbe öltözöl te is – jegyezte meg csendesen Emilke.

– Hogyne! Lapátolhatnék a tenyeremmel egész nap! El se tudjátok képzelni, hány tiszt meg tiszthelyettes van egy

ilyen laktanyában! S nekem mindegyiknek tisztelegnem kellene!

Mire a tágas buszban a fiúk eldöntötték, ki ki mellé, melyik ablakhoz üljön, meg is érkeztek.

A laktanya kívül feküdt a városon, jókora bekerített területen. A kerítés mögött bokros-fás ligetek, a ligetek közt három-négy emeletes, lapos tetejű épületek.

A kapu tárva. Am néhány méterrel a kapun belül leeresztett sorompó állta az útjukat. Mint a gyárakban.

Amint a busz megállt a sorompó előtt, a kapusfülkéből előbújt a kapus. Szép szál szőke tizedes, a

kezében kemény fedelű füzet. Megnézte az óráját, s valamit bejegyzett a füzetébe. Nyilván a pontos időt. Aztán a busz rendszámát olvasta le, először elől, majd hátul is ellenőrizte, egyezik-e. Ezért körbe kellett járnia a buszt. Végül a rendszám is bekerült a füzetbe a pontos idő mellé. A tizedes szertartásosan becsukta a füzetet, bevitte a kapusfülkébe, majd felemelte a sorompót, s amikor a busz áthaladt alatta, újra leeresztette.

A busz ismét megállt, a vezető kinyitotta az ajtót. A szép szál szőke tizedes elfoglalta őrhelyét a buszajtóval szemben.

Gere közvetlenül az ablak mellett ült, s az ablakon át hosszan, kintartón nézte az őrt. Ismerősnek találta a szőke fiút. Főleg a mozgása emlékeztette valakire, az, ahogyan az előbb kicsit meghajolt, hogy jobban lássa a rendszám táblát.

– Elnézést kérek, leszállhatunk, kérem? – jelent meg a buszajtóban Kiss urrr.

– Majd ha a parancsnok elvtárs megengedi – válaszolta kurtán a tizedes.

– Anti, leszállhatunk? – kurjantott át bizalmasan a fejek felett a busz első részébe Gere.

– Azt mondtam, ha a parancsnok elvtárs megengedi! – csikorgatta a fogát a tizedes. – Érthető, nem? Megvan, ütött a homlokára Gere. Ez kísérté vissza Antit kedden a táborba, ez kapta a fenekébe a...

– Megismerted? – bökte oldalba Fülög Jimmi.

– Naná!

– Mi lesz, ha ő is megismert?

– Mi lenne?

– Itt tart bennünket bezárva, nem enged haza.

– Kimászunk a kerítésen.

– Pisztolya van!

– Nyugi, öreg, nyugi! – nyomta le az ülésen előre-hátra csúszkáló Jimmit imponáló magabiztossággal

Gere. – Nálam is itt a fegyver!

S nadrágja kidudorodó bal zsebére ütött.

Nem kellett sokáig várakozniok, a fák közt az úton hamarosan feltűnt egy magas, egyenes járású, középkorú tiszt. Tányérsapkáját a kezében tartotta. Aranyozott váll-lapján jókora csillag ragyogott.

– Oda nézzetek, tábornok! – hüledezett Kisfüllentő.

– Tábornok az eszed! Nem látsz a szemedtől – gorombította le Kisfüllentőt Regős.

Hanem a szép szál szőke tizedes úgy kapta magát vigyázzba a közeledő tiszt láttán, mintha az valóban tábornok lenne. Amint vele egy vonalba ért, tenyerét a sapkájához emelte s jelentett:

– Őrnagy elvtárs, Lapaja Alajos tizedes, kapuőr jelentkezem . . .

– Köszönöm, tovább – mondta a tiszt, mire a tizedes leengedte a kezét, berogyasztotta a térdét, s ahelyett hogy tovább mondaná a jelentés szövegét, elhallgatott.

Kiss urrr furcsán bámult rá, később a fejét is megcsóválta, de nem szólt.

– Szálljanak le, kérem! – állt meg a buszajtóban az őrnagy. – Összesen tizenketten vannak, ugye? – számolta meg a fiúkat.

– Tizenhárman – ugrott le a vezető mellől Anti.

– Tizenhárom fő meg egy kutya – jelentette a pontos létszámot Kiss urrr.

Az őrnagy megveregette Cézár pofáját.

– Jöjjenek utánam! – intett, s elindult az épületek felé. A tizedes ismét elébe került.

– Őrnagy elvtárs, jelentem, fegyver van nálunk. Bevihetik?

– Fegyver? Ezekről a fakardokról, lándzsákról beszél? Ha akarják, hozzák. De a buszban is hagyhatják.

– Íjuk is van! -És?

– Parittyájuk!

– Parittyájuk?

– Jelentem, csúzljuk.

– Csak nem fél a csúzlítól, tizedes? – nevetett az őrnagy. A szép szőke fiú arcát elöntötte a pír. Nem felelt.

– Sorakoztassak, táborparancsnok elvtárs? – nézett Emilke Antira. A katona szeme sarkából az őrnagyot leste.

– Sorakoztasson. Kíváncsi vagyok, tudnak-e sorakozni – felelt Anti helyett az őrnagy.

Emilke megköszöri a torkát, ahogy Antitól tanulta, mély lélegzetet vett, s kieresztette magas, sípoló gyerekhangját:

– Szksz! Srkzó!

Pillanatokon belül állt a sor. Az őrnagy elismerőleg bólogatott. Hanem Emilkének mégsem tetszett valami. Oszoljt vezényelt, s újra sorakoztatott.

Másodszorra már mindent rendbenlévőnek talált.

– Jobbra átt! Irrány az útt, szksz lpés in-dulj! – pattogta a sor elejéről.

Az őrnagy Antival a sor mellett haladt. Menet közben mindketten a fiúkhöz igazították lépteiket.

Útelágazáshoz közeledtek, az őrnagy előresietett.

– Jöjjenek utánam – mondta, amikor Emilke mellé ért.

– Jobbra kanyarodj! – vezényelt Salamon.

Csak Regős és Gere követte. Kenyeres Pisti s utána a többiek sorra mind nem jobbra, hanem balra indultak.

Közvetlenül előttük, a fák közt lövegek, géppuskák, aknavetők sorakoztak katonás rendben, egymás mellett, egymás mögött. Régi, kiszolgált fegyverek, közszemlére kitéve. Leghátul öreg páncélos rozsdásodott.

– Jobbra kanyarodj volt a vezényszó! – figyelmeztette a fiúkat a katona, de az őrnagy legyintett.

– Az ott érdekesebb. A körletet ráérnek később is megnézni.

S a srácok után ment.

– Ez amolyan kis házi múzeum volt – kezdte el magyarázni, amikor utolérte őket. – Legrégibb darabjai kétszázötven-háromszáz évesek, a legújabbak a második világháborúból valók.

– Csak volt múzeum, már nem az? – fontoskodott Kiss urrr.

– Most még igen. De délutánra mindent elszállítanak innen. A legjellegzetesebb fegyvereket az úttörőháznak ajándékozzuk.

- és mit csinálnak velük az úttörőházban?

– Kiállítják.

– Ezt a pici ágyút is az úttörőknek tetszenek adni? – hajolt az első sor szélén betonlapon álló kerek kis tarack fölé Kenyeres Pisti. Fura, tömzsi alkalmatosság volt ez a tarack, kisebb, mint Cézár. Ülve.

– Természetesen. Ez a tarack a múzeum legrégebb s talán legértékesebb emléke. A Rákóczi-korból való.

– Harcoltak vele?

– Abban az időben biztosan. Látjátok itt ezt a két golyót? Ezek valók bele.

– Azt hittem, súlygolyók – szellemeskedett Gere.

– Emeld meg őket!

Gere előbb az egyiket, majd a másikat is a tenyerébe vette.

– Nem is nehéz. Akárki zsebre vágthatná!

– Ez azért túlzás. Néhány lépés után lehúznák a tolvajról a nadrágot. Nem akarod megpróbálni?

Ez egyszer nem Gerének nevettek, hanem rajta.

– Az ott nyolcvankét milliméteres aknavető – mutatott a második sor közepén szinte merőlegesen fölfelé álló csőre az őrnagy. – Mellette. . .

- és tessék mondani, ezzel a műtűrrrel most is lehetne löni? – tapogatta tovább a tarack tömpe csövét Kenyeres.

– Van negyven éve, hogy utoljára használták. Az egyik környékbeli kastélyból hozták be. Azt beszélük, a gazdája ezzel jelezte az ebéd idejét, ha vendégei voltak.

– Nehéz?

– Ketten könnyedén megemelhetitek. Kisfüllentő és Kenyeres nekifeszültek.

– Egy, kettő, há! – vezényelt Emilke. A két fiú belevörösödött, mire a tarackot felemelte.

– Az aknavető sem sokkal nehezebb – mondta az őrnagy, de Kenyeresek nem tágitottak a tarack mellől.

– Tényleg az úttörőknek adják?

– Ha nem hiszitek, látogassatok el majd az úttörőházba. Na, nem holnap, inkább ősszel, addigra biztosan elkészül a kiállítás. Most ott is nyári szünetet tartanak.

- Nem lopják el a kiállításról?
- Majd vigyáznak rá. Különben is, kinek kellene egy tarack?
- Mi elfogadnánk – vallotta be Balogh Gyuszi.

Az őrnagynak jó félórájába telt, amíg el tudta cipelni a társaságot a fegyverektől. Hanem Kenyeres, Kisfüllentő és Balogh Gyuszi még így is szerét ejtették, hogy visszamenjenek a kis tarackhoz.

– Otthagytuk a lándzsánkat – jutott eszébe Kenyeresnek, s anélkül, hogy Emilkétől engedélyt kért volna rá, kifordult a sorból.

- Otthagyhathnánk a többi holmit is – javasolta Antinak Kisfüllentő. – Visszavisszük, jó?
- Jobb a fegyvereknek az igazi fegyverek mellett – érvelt Balogh Gyuszi is.

A fegyverek gúlába rakása, az oldalzsákok, egészségügyi táska elhelyezése további perceket vett igénybe. A három fiúnak ugyancsak kellett szednie a lábát, hogy utolérje a szakaszt.

Közben Csemege az egyik lépcső korlátjához kötötte Cézárt, s ő is csatlakozott a többiekhez.

Hosszan elnyúló négyemeletes épület előtt álltak. Ahogy meg tudták ítélni, az épületnek volt vagy nyolc lépcsőháza.

– Elsőnek nézzétek meg az egyik alegység körletét – tessékelte be őket az ajtón az őrnagy. – A katonák idejük nagy részét itt töltik. Itt pihennek, tisztálkodnak, készülnek a másnapi foglalkozásokra. Itt vannak a fegyverszobák, az alegységparancsnokok irodái.

A körlet üres volt, csupán egy karszalagos honvéd, a napos tartózkodott a folyosón, a bejárathoz közeli asztalnál. A karszalagos jelentett az őrnagynak, s együtt vezették végig a vendégeket a földszinten.

Négy-hat ágyas szobák sorakoztak az egyik oldalon, az ágyak fejénél éjjeliszekrény, a fal mellett szekrények. Az ágyak bevetve, mindenütt tisztaság, rend.

Kenyeres Kisfüllentővel és Balogh Gyuszival lemaradt a többiektől.

- Este meg kellene fűjni – kacsintott a másik kettőre Kenyeres.
- Lehet róla szó – hagyta helyben Kisfüllentő. Előttük, a felbomlott sor végén Kiss urrr kacsázott.

A suttogásra megfordult.

- Mit akartok megfűjni? – kérdezte.
- A tülköt. Mi mást fűjhatnánk? Na, lódulj! – taszította hátba Kisfüllentő, de Kiss urrr nem tágitott.
- Vagy megmondjátok, vagy jelentem a parancsnoknak!
- A tarackot. De tartsd a szád! – fenyegette meg Kenyeres.

Kiss urrr a fejét csóválta.

– Azt ugyan fűjhatjátok. Felemelni alig tudtátok.

– Nem is volt nehéz – lóditotta Kisfüllentő. – Csak úgy csináltunk, mintha nagyon erőlködnénk. Így senki nem gyanakodhat ránk.

- és ha észreveszik?

- Majd este visszük el, hogy ne vegyék észre.
- Egész nap itt leszünk?
- Húzzuk az időt, hogy itt maradhassunk. Na menj már, nem hallod?

Az őrnagy a folyosó végéből visszafelé jövet éppen melléjük ért.

– Ez aztán igen. Akár a kollégiumban – bólogatott nagy komolyan Kenyeres Pisti.

-Te laktál kollégiumban? – figyelte fel Kenyeresre az őrnagy.

– A nővérem lakik. Nálunk a faluban nincs szakközépiskola, ezért a nővérem. . .

– Értem. És te meglátogatod néha a nővéredet. Azt mondod, ott is olyan minden, mint itt?

– Igen. De itt még. . . Szóval itt nagyobb a rend! – hízelgett Kenyeres.

– Mert a lányok mind rendetlenek!

Ezt a szemüveges Pékovács mondta, akinek öt lánytestvére van. Ezért azután senki nem mer efféle dolgokban vitába szállni vele.

A folyosó másik oldalán, a hálószobákkal szemben voltak a mosdóhelyiségek, a vécék. Ide is betértek. A falakat csempe borította, a padozat kőlapokkal volt kirakva. Fénylött, mint a tükör.

– Akárcsak a kollégiumban? – kereste meg az őrnagy tekintetével Kenyerest.

– Nem tudom – pirult el Pisti. – A lánymosdóba minket, fiúkat nem engednek be.

Sorra járták a tanulószobákat, az olvasótermet, sőt a vasrácsos ajtón át a fegyverszobába is benéztek.

– Tessék mondani, a puskaport itt tartják? – érdeklődött a naposnál Kisfüllentő.
– Puskaport? – kérdezett vissza a karszalagos, mint aki rosszul hall. – Itt nem tartanak semmiféle puskaport.
– Mit akarsz a puskaporral? – rángatta Kisfüllentő inge ujját Kiss urrr.
– Ha ágyút lopunk, puskaport is szerezni kell hozzá. Különben mit ér az egész? Érted?
– Hallottad, hogy itt nem tartanak puskaport.
– Akkor máshol tartják. Majd megkeressük – taszította félre az útból Kisfüllentő a még mindig ámuló Kiss urrrat. A következő percben az őrnagy mellett tűnt fel.
– A pincébe is lemegyünk?
Az őrnagyot meglepte a kérdés.
– A pincébe? Ha akartok. . .
Regős, Gere, Jagelló dehogyis akart, ám a két Balogh, Kenyeres, Kisfüllentő csak nem tágított.
A pincében raktárak voltak. Kisfüllentő mindegyikbe benézett, a karszalagos alig győzte kinyitni meg becsukni előtte, majd utána a lakatokat.
Később áttették a székhelyüket egy másik épületbe, ahol az ebédlő is volt, s ahol tízóráival várták őket.
Az ebédlő legalább ötször akkora, mint a kollégiumban. Ezt is Kenyeres állapította meg, aki, mióta az őrnaggyal elkezdtek a laktanyát összehasonlítani a kollégiummal, mindig mindenütt ezzel foglalkozott. Bár szerinte az ebédlő csak méreteiben különbözött a kollégium ebédlőjétől. Itt is sorba kell állni előbb tálcáért, evőeszközért, kenyérért, azután egy másik ablaknál kiválaszthatják, amit kérnek.
Vaj volt, dzsem és virsli, hozzá kakaó meg tea.
–Érdekes! A kollégiumban is vagy vaj van, vagy dzsem! – kiáltott fel diadalmasan Pisti.
Amíg ő így elszórakoztatta az őrnagyot, Kisfüllentő szinte észrevétlenül kisétált a tereméből. Előbb a konyhába kéredezkedett be, majd onnan egy óvatlan pillanatban besurrant az előkészítőbe. Végignézte a polcokat. De puskaport itt sem talált.
– A lőportoronyban tartják. Olvashattad a régi könyvekben – magyarázta Balogh Gyuszi, miközben kifelé szállingóztak az ebédlőajtón.
– Vagy a pincékben – toldotta meg Kiss urrr.
– A tornyokat kell figyelni – okoskodott Balogh.
- és a pincéket – tartott ki a maga igaza mellett Kiss urrr.
Ismét továbbmentek egy épülettel. Ez meg olyan volt, mint az iskola. Hatalmas termek, a termekben katedra, tábla. Csak éppen a katonák nem padban ültek, hanem asztalnál, széken.
– Klassz, mi? – ismerte el Fülíg Jimmi. – Ide szívesen járnék.
Az első teremben, ahová benyitottak, amolyan fizikaóráféle volt, a híradók az elektromosságot tanulták. A másodikban az aknavető konyolult számításokat végeztek a táblánál. A harmadikban kémiaórárt tartottak, legalábbis erre lehetett következtetni a különböző kémiai képletekből. A negyedikben dolgozatot írtak.
Csak épp puska nem volt sehol. Pedig Kisfüllentő ugyancsak bele-beleszagolt a levegőbe.
Az udvaron egyszerre vagy háromosztálynyi kiskatona tornázott.
– Na, tetszik a katonaélet? – gyűjtötte maga köré a foglalkozások végén a fiúkat az őrnagy.
– Hát – vonogatta a vállát Anti nem kis megrökönyödésére Balogh Gyuszi. – Olyan minden, mint otthon a suliban.
– Másnak képzeltétek?
– Másnak – vágták rá egyszerre többen is.
– Mégis milyennek?
A fiúk egymásra néztek, azután Antira, biztatták a tekintetükkel, hogy szólaljon meg, segítse ki őket, mondja el, milyen az élet egy igazi úttörő-határőr táborban. De mert Anti nem mutatott semminemű hajlandóságot, Salamonnak kellett feláldoznia magát.
– Azt hittük, olyan, mint nálunk. Reggel ébresztő, a sátorban az ágyát mindenki maga veti be. Mosdás a patakban, rendesen, mert az ügyeletes vagy a felcser ellenőrzi. Reggeli előtt zászlófelvonás, parancshirdetés. Napközben négy óra foglalkozás, de van, hogy hat óra. Harcászat, védelem, támadás, menet. Fent a hegyen, a sziklák közt. Tereptan a terepen. Alaki meg ami jön: riadó nappal, éjszakai riadó.

És minden másnap őrség. Az őr egyedül őrködik éjszaka is. Szóval: olyan igazi. Izgalmas. Igazibb már csak akkor lehetne, ha lőhetnék is néha.

– Nocsak! – Az őrnagy elismerőleg bólogatott. – és nem fáradtok el? Éjszaka nem féltek?

– A katona nem fárad el! – jelentette ki nagy mellénnyel Fülíg Jimmi.

– és nem fél! – toldotta meg Csemege.

– Nagyon helyes! – hagyta rá az őrnagy. – Persze, nektek kutyátok is van. Okos kutya?

– Meghiszem! – simogatta gyengéden Cézár nyakát Csemege. – Határőr-kutya. Nyomkereső.

– Csak megszagoltatunk vele akármit, azután megy a szag után. Ha az őrnagy bácsinál lenne mondjuk puskapor, s Cézár megszagolhatná, megkeresné, hol a puskaporos raktár – hadarta Kisfüllentő, miközben a füléig elvörösödött.

De az őrnagnál nem volt egy szemnyi puskapor sem. Emilke hosszan köszörülgette a torkát. – Tessék mondani, mikor tanulják meg a katonák...

– sokáig kereste a megfelelő szavakat. – Mikor tanulnak meg a katonák harcolni? És löni?

– Azt tanulják – válaszolta az őrnagy.

– Számtan- meg kémiaórára?

– Minden foglalkozáson.

– És a valóságban? A terepen, puskával meg ágyúval tankkal?

– Ha elméletben már mindent megtanultak. Értem, mire vagytok kíváncsiak. Ebéd után láttok másfajta foglalkozást is.

Valóban láttak. Filmen.

A vetítőterem egy még távolabbi kupolás, körfolyosós épületben volt, a földszinten. Akkora, hogy a falujuk apraja-nagyja egyszerre elfért volna benne.

A foglalkozást az oktatófilmen a katonák alakival kezdték. Vigyázz, pihenj, jobbra át, balra át, indulj, állj!

– Ezt mi is meg tudjuk csinálni. Csak sokkal jobban Igaz, Anti? – fordult hátra a széken Gere

– Ne hencegj, inkább figyelj! – szólt rá a katona később harcászati foglalkozást mutattak. A szakasz harcát védelemben és támadásban.

– Ilyet is játszottunk már! – kiáltott közbe Csemege

– Mi azt hittük, a katonák mindig gyakorlatoznak – ült át az őrnagy mellé a szünetben két kisfilm közt Fülíg Jimmi.

– Most éppen elméleti foglalkozások folynak

– Kár! – lombozódott le Jimmi. – Mert ha gyakorlatoznának, mi kihívnánk egy szakaszt.

– Ezt hogy képzelitek ?

– Előbb mi lennénk védelemben, s ők támadnának az-után cserélnénk.

– Gondolod, helyt tudnátok állni egy egész szakasz ellen?

– Azért, mert csak tizenketten vagyunk, nem kell bennünket lenézni! Antival különben is tizenhármán. És Cézár is itt van!

– Nem azért mondtam! – sietett a kimagyarázkodással az őrnagy. – De egy egész szakasz katona ellen kiállni! Na persze, ti tudjátok!

Kisfüllentő, kihasználva a film előtti néhány másodperces sötétet, sűgött valamit Emilkének, aztán észrevétlenül kioldalgott a vetítőteremből. A hosszú körfolyosón találta magát. A folyosóról egymás mellett ajtók nyíltak.

Megállt az első ajtó előtt, s kopogott. De mert az ismételt kopogásra sem kapott választ, zajtalanul lenyomta a kilincset.

A szűk, homályos helyiségben vetítógépek sorakoztak a fal mellett a polcokon.

A következő ajtó a televíziós szobába nyílt. Itt nem tartózkodott senki. A televíziós terem mellett az olvasóterem volt, majd a könyvtár. Kisfüllentő benézett a polcok mögé, hátha rejtett ajtóra lel.

Az öntevékeny színjátzó csoport ruhatárában sokáig matatott a népitánc-ruhák közt. Felpróbált egy szoknyát, de aztán levetette s továbbállt.

A folyosó közepe táján, a dekorációs helyiség feliratú ajtó mögött köpcös, szakállas férfi hajolt a rajzolóasztal fölé. Térdig erő festékes köpeny volt rajta.

- Mit keresel itt? – csodálkozott a belépőre.
- A vévét – nyögte Kisfüllentő, s a hasához kapott.
- A folyosó végén az utolsó ajtó!

Kisfüllentő lehajtotta a vévét ülőkáját, s felállt rá. Pipis-kedve épp kilátott az ablakon. Azonban hiába kémlelt körbe többször is az udvaron, se tornyot, se pincejáratot nem látott.

Lehúzta a vizet, s visszament a vetítőterembe.

Újabb film kockái peregtek a vásznon, egy hadgyakorlat elevegedett meg, repülő, helikopterek, harckocsik részvételével. A támadás széles folyóhoz ért. A lövegeket rögtönzött hidakon szállították a túloldalra, a harckocsik a víz alatt keltek át.

- Trükkös, de azért klassz! – ismerte el Fülíg Jimmi.
- És mi benne a trükk, megmondanád? – erőltette a beszélgetést az őrnagy.
- Ahogy összefényképezték. A vizet meg a páncélost.
- Szerinted tényleg összefényképezték?
- Hát persze! Ha egy akkora tank belemegy a vízbe, annak kampec, az onnan soha többé ki nem jön.
- Látod, mind kimászik a túlsó oldalon.
- Ez benne a trükk. Összefényképezték a tankot meg a vizet. Mint a Gulliver-filmben Gullivert az óriásokkal.

A tiszt a fejét csóválta.

– Hogy ti mi mindent tudtok!

– Lőni mikor fogunk? – foglalta el az őrnagy másik oldalán a szabad széket Regős.

– Lőni is akartok? Lőttetek már?

– Hogyne! Csúzlival – dicsekedett Gere. – Meg nyíllal. – S mutatta Emilke vállán az íjat. A géppisztolyát az oldalzsákkal Salamon is lerakatta Kenyereséssel reggel, de az íjtól nem vált meg, cipelte mindenhová.

– Jól van, a film után átmegyünk a lőtérre – adta be a derekát az őrnagy.

Kispuskával lőttek szabályos céltáblára. Előbb az őrnagy hasalt le a földre, s szorította a vállához a puskát. Hármat lőtt, mind a hármat a kilences körbe. Azután Anti következett. Első két lövése a legbelső, a tízes körbe talált, a harmadik a hetesbe. Így is huszonhét kört lőtt, akár az őrnagy.

– Nem akarta az öreget leégetni – magyarázta a lövészet vezetőjének, egy alacsony, szemüveges főhadnagynak Gere olyan hangosan, hogy az őrnagy is hallja.

Sorra próbálkoztak. Az első rajból Gerének sikerült a hármasba betalálnia, a másodikkól Fülíg Jimmi lőtt egy kettést.

– Én löhetek puska helyett íjjal? – állt elő a képtelennek tűnő ötlettel Emilke.

– Próbáld meg – hagyta rá az őrnagy.

És Salamon mind a háromra talált. Kétszer a külső, az egyes körbe, harmadszor a kettesbe. Utána megpróbálkozott a kispuskával is. Egy kettést és egy hármast lőtt.

A tízest, a céltábla középpontját a fiúk még csak meg sem közelítették.

A lövészet végeztével összegyűjtötték az üres töltényhüvelyeket, s Kisfüllentő átadta őket a foglalkozást vezető főhadnagynak.

– Szívesen segítünk újratölteni – forgatta ujjai közt az utolsó hüvelyt. – Csak tessék megmutatni, hogyan kell. És hogy hol van a puskapor.

– A puskapor? – csodálkozott a lövészet vezetője.

– Amit beletesznek. Amivel megtöltik.

– A töltényeket nem itt töltik – vette el az utolsó töltényt is a fiútól a főhadnagy.

A laktanya udvarán lassan nőttek az árnyak.

– Nem fáradtatok még el? – kérdezte az őrnagy.

– Miii?! – visítotak kórusban a Balogh ikrek, Kisfüllentő, Kiss urrr, Kenyeres. – Mitől fáradtunk volna el?

– Csak kérdeztem. Mert ha nem akartok hazamenni, részt vehettek egy harcszerű körülmények közt folyó gyakorlaton. Ahogy ti mondanátok, a terepen.

– Maradunk! – volt a válasz.

Pár perc múlva nyitott terepjáró fékezett előttük, s robogott tovább azonnal az első rajjal a dombon túlra, a gyakorló pályára. Regősék itt, a hatalmas, fából ácsolt torony tövében, az árnyékban várták be, amíg fordul a terepjáró. Hasonló fatornyot láttak már az erdőben, sőt az erdősszel egyszer a tetejébe is felmásztak. Az erdész a tákolmány nevét is megmondta: magasles.

Ez az építmény itt jóval zömökebb volt a magaslesnél. S fent, emeletes kosarában egyszerre akár húszan is elfértek.

Amikor az első raj ideért a terepjáróval, a toronyban már tartózkodott két katona, egy rádiós tiszthelyettes és egy őr.

Regős, Gere, az ikrek, Kenyeres elterültek a fák alatt. Gyalog honvéd a csoportot kísérő őrnaggyal és Emilkével a toronyhoz indult.

– Anti! – súgta a parancsnokhelyettes, amikor már vagy tizenöt lépésre eltávolodtak a többiektől. – Parancsnok elvtárs!

– Vagy Anti, vagy parancsnok elvtárs! – tessékelte maga elé a helyettesét a katona. – és tudod, az a szabály – kezdte el magyarázni –, ha a parancsnokkal akarsz beszélni, és az egy magasabb beosztású parancsnokkal van, előbb attól kell engedélyt kérni, hogy a parancsnoknak jelentess. Kicsit bonyolult, de nem árt, ha megjegyzed.

– Hagyja, úgys belésulykolják, ha katona lesz – próbálta oldani a kis ember zavarát az őrnagy. – Kivel akarsz hát beszélni? – fordult a fiúhoz.

– Vele! – bökött a homlokával Antira Salamon.

– Hallgatlak! – állt meg a katona. – Valami baj van?

– A kicsik arra készülnek, hogy ellopják a tarackot – közölte indulat nélkül, színtelen fahangon a parancsnokhelyettes.

– A kicsik? – nyomta meg a szót a katona. A szakaszban, csak úgy ránézésre is, Emilke és a két Balogh volt a legalacsonyabb és a legsoványabb. Ám ha mégis lenne akár magasságbeli, akár súlykülönbség köztük, az semmiképp nem Emilke javára szól.

– Az ikrek – helyesbített sietve Salamon.

– Ugyan! Megmozdítani se tudnák!

– Kenyeres és Kisfüllentő segít nekik.

– Hogy akarnák elvinni! – tamáskodott még mindig a katona.

– Együtt a csomagokkal. Rárakták a lándzsákat, kardokat, a géppisztolyt, az oldalzsákokat, az egészségügyi táskát, ki se látszik alóluk. Megvárják, amíg este lesz; azért szeretnének mindent megnézni, hogy múljon az idő. A sötétben aztán összefogják a lándzsákkal, rátesznek egy oldalzsákokat, s felrakják a buszba.

– Rajtuk kívül tud még valaki a dologról?

– Kiss urrr. Ő árulta el nekem. Azt is elmondta, hogy Kisfüllentő egész nap puskaport keresett az ágyúhoz.

– Jól van. Akkor te most szépen félrehívod őket, s tisztázod velük, hogy ez. . .

– Közönséges lopás – minősítette az eljárást szakszerűen a parancsnokhelyettes. – Csakhogy nekem nem hiszik el. Azt hajtogatják, csupán kölcsönbe veszik a kis tarackot. S amint lőttek vele egyet, de legkésőbb vasárnap délután beszoigáltatják az úttörőháznak. Addig úgyse keresi senki. Az a véleményük, ők is ugyanolyan úttörők, mint akik megkapják majd.

– Ezt senki nem vitatja. Hanem tisztázzuk: te mit akarsz? Büntessem meg őket, vagy csendesen elintézed velük? – bízta Salamonra a döntést Anti.

– Hívjunk össze táborgyűlést, itt, azonnal. Az úttörőcsapatban, ha ilyesmi történik, azonnal össze szoktuk hívni a raj gyűlést.

– De itt semmi különös nem történt. Néhány fiúnak megtetszett a tarack, ez minden – avatkozott közbe az őrnagy. – Ezért nem kell senkit megszegényíteni. Különben sem tudják ellopní, minden régi fegyvert leltár szerint adunk át az úttörőháznak, s a tarackot, ha még nem vitték el, addig keresik a szállítók, amíg meg nem találják.

Közben a nyitott terepjárón megérkezett a második raj. Az őrnagy félrehívta a sofőrt, egy csokoládébarnára sült mokány kis örvezetőt, s mondott neki valamit.

Röviddel azután, hogy Jagellóék is befutottak, iszonyatos csörtetéssel szürke páncélos kúszott a faalkalmatosság lábához. Nyitott tornyából kihajolva, egy úrhajóshoz hasonlóan öltözött tiszt integetett.

A páncélos megállt. Előbb a tiszt mászott ki a toronynyíláson, majd utána még három katona. Valamennyien tetőtől talpig vattaruhában, a lábukon csizma, a fejükön védősisak.

– Én megsülnék ebben a hacukában – szörnyülködött Gere.

Az őrnagy váltott néhány szót a páncélos parancsnokával, azután megkérdezte a srácoktól:

– Nos, fiúk, kinek van kedve kocsikázni? A százados elvtárs két önként jelentkezőt magával visz.

– Egyedül menjünk? – vágott kétségbeesett arcot Csemege.

– Mondom, kettőtöknek van hely.

– Ha legalább Anti is jöhetne – egyezkedett Emilke.

– Bátrabbak vagytok, ha a parancsnokotok veletek van? Tőlem mehet, de akkor már csak egy hely szabad. Ki pályázza meg?

A két Balogh, Kiss urrr, Kisfüllentő, Kenyeres jó darabig pusmogtak, egymást győzködték, félszavakkal, elharapott mondatokkal, amikből az őrnagy csak annyit értett: pedig ott biztosan van. . .

– Senki? – unta meg a pusmogást. – Én meg azt hittem, tülekedni fogtok majd azért az egy helyért.

Balogh Gyszi résnyire nyitotta a száját, nyelt egyet, a gigerli Kisfüllentő a cipőjét tanulmányozta. Előbb a jobbat, majd a balt. Nicsak, a balnak kibomlott a fűzője, hogy nem vette észre eddig? Lehajolt és megkötötte, nehogy elessen benne. Kenyeres, fejét behúzza a válla közé, a körmét piszkálta nagy szakértelemmel.

– Én elmennék Antival – suttogta vékony egérhangján Salamon. – De csak ha senki nem akar. . .

A százados végigmérte tekintetével a sovány, nyiszlett fiút. Hümmögött, de nem szólt.

– Öltözzetek be! – szólította fel Antit és Emilket az egyik vattakabátos, miközben társával együtt ördögös gyorsasággal bújt ki a meleg gúnyából.

Antin is lötyögött a szerelés, Salamon viszont valósággal elveszett benne. A százados maga emelte be a fiút a toronyba, s eresztette le a kormányosnak, aki időközben újra elfoglalta helyét a hatalmas páncélos gyomrában.

Időbe telt, amíg a fiú szeme megszokta a félhomályt. A páncélos belseje tele volt mindenféle kékesen-fémesen csillogó műszerrel, fogódzóval, kapaszkodóval.

Anti is elhelyezkedett. Emilke szorosán mellé bújt.

A százados leeresztette a nyílást elfedő ajtót.

– Kapaszkodjanak erősen – mondta. – Összekapcsolom a fejhallgatóikat a rádiókészülékkel. Ha nem feltétlenül fontos, ne beszélgessenek, mert csak zavarnak.

Sorra ellenőrzött vagy egy tucat műszert, azután a rádión keresztül utasítást adott a kormányosnak az indulásra.

A hatalmas páncéltömeg megremegett, s fülsiketítő robajjal meglódult. Emilke erős hányingert érzett. Egyszerre felfordult vele a világ. Behunyta a szemét, s még szorosabban simult Antihoz.

Amíg Anti és Salamon magukra öltötték az úrhajósruhát, a fiúk az őrnaggyal a hosszú létrán felmásztak a toronyba. Kisfüllentő puskapor után kutatva közben átvizsgálta a környéket, szemrevételezte a faépítmény minden zegét-zugát.

Eredmény nélkül.

A toronyból különben gyönyörű kilátás nyílt. Alattuk jobbról, a dombok mögül sekély vizű patak bucskázott lefele. Éppen a torony előtt minden átmenet nélkül kiszélesedett, jókora medencét alkotott, majd bal felől a völgygel együtt újra összeszűkül, s békésen csordogált tovább.

Az őrnagy kérdezett valamit a rádióstól, majd az őrtől tudakolta meg, rendben van-e minden. Aztán elvegyült a fiúk között.

Lent a völgyben a páncélos Antival és Salamonnal akkor érte el a medence partját.

– Belegázolnak a vízbe? – Kenyeres elfehéredett. - és ha ott maradnak?

– A páncélos nem hal, nem szeret sokáig a vízben lenni – nyugtatta a fiút az őrnagy.

– De ha most mégis beleragad a pocsolyába? Soha nem fordult még elő, hogy egy páncélos elsüllyedt volna? – aggodalmaskodott Kiss urrr is.

– Tudtommal gyakorlaton nem. De ha beleragadna, kihúzzák.

– Nagyon mély itt a víz?

– Öt-hat méter.

– Ellepi őket. Ott fulladnak meg mind, Emilke és a parancsnok is – siránkozott Pisti.

A páncélos közben teljesen eltűnt a habok közt.

– Nyugodjatok meg, minden baj nélkül érnek a túlsó partra – csitította a fiúkat az őrnagy.

Kiss urrrr elkezdett hangosan számolni:

– Egy, kettő, három. . . – Az őrnagy kérdően nézett rá.

– Az előbb is számoltam, harminc másodpercig tartott az út a vízig – magyarázta, miközben az ujjain mutatta a másodperceket: tizenhárom, tizennégy, tizenöt. . . – A tó se szélesebb.

S számolt tovább harmincig, negyvenötig, hatvanig. Nyolcvannál abba hagyta.

– Azóta megfulladtak!

– Ugyan már! – legyintett az őrnagy. – Vígán úszkálnak.

– Honnan tudja?

– Ha bajuk lenne, a rádión keresztül riasztanák a mentőosztagot.

A rádiós fent a kosárban nyugodtan ült a falócán. Nagy beleéléssel egy dalt dúdolt.

Hosszú percek teltek így el minden bizonyosság nélkül, amikor végre a szemüveges Pékovács balra tőlük, ott, ahol a völgy összeszűkül, ismét megpillantotta a páncélost. Épp akkor mászott ki a mederből.

– Oda nézzetek! – kiáltotta, s mutatta is, hova.

– Jó neked, négy szemmel látsz – veregette hátba megkönnyebbülten Balogh Gyuszi.

Emilke a gyomrában érezte a hatalmas páncéltest dübörgését. A szíve a torkában kalimpált. Lehunyta a szemét, a lélegzetét is visszatartotta. Később, amikor kicsit már kezdte megszokni a rázkódást s a vele járó tompa zajt, résnyire a szemét is kinyitotta.

A páncélos hol süllyedt, hol meg emelkedett. Mint a körhinta. Rövid ideig hatalmas fémteste kevésbé rázkódott, a dübörgés is lágyabb zsongásba szelődött, aztán újra felerősödött a zaj, s a kisfiú érezte, hogy az acélszörny eszeveszett vágatába kezd. Egy éles fordulat következett, megint vagy háromperces száguldás, emelkedőnek fel, völgybe le. Újabb kanyar, s a masina befarolt a torony alá.

A fiúk már lent várták a megtért utazókat.

A csokoládébarnára sült mokány kis örvezető mehozta az uzsonnát, lerakta az árnyékban, azután jó hangosan, hogy a környéken mindenki hallhatta, jelentette az őrnagynak: – A kis tarackot még nem szállították el, most csomagolják. Viszont az úttörőház vezetője azt üzeni, pótlólag felvettek a listára s elvittek egy géppisztolyt, két lándzsát, négy fakardot.

– Gondolhattam volna – harapott az ajkába az őrnagy.

– Faragunk helyette másikat – vigasztalta a katona Csemegét, akit szemmel láthatóan lesújtott a lándzsa elvesztése. De Kisfüllentő, Kenyeres és az ikrek is lógó orral ették, eszegették az uzsonnát. Zsíros kenyér volt hagymával, paradicsommal, zöldpaprikával. Máskor öt perc alatt két-annyit eltüntettek volna, most lassan, élvezet nélkül csipegettek.

Egyedül Salamon falt. Két kézzel tömte magába a zsíros kenyeret, a paradicsomot, paprikát. Mint akit hosszú heteken át éheztek.

– Hogy tetszett? – ült le közéjük az őrnagy.

– A páncélos? Sehogy. Ronda dög, csúszómászó varangy! – Kisfüllentő elfordította a fejét.

– A korszerű fegyver nem gyerekjáték – ismerte el az őrnagy. – A páncélos meg különösen veszedelmes fegyver. De békeidőben kezes állat. Nagy teleken, amikor félméteres, méteres hó hull, a Nyírségben régen páncélosok taposták az utat az iskolabuszok előtt. Előfordult olyan eset is, hogy a várandós nőt csak páncélossal lehetett beszállítani a kórházba.

– Én ugyan bele nem ülnék – rázkódott össze Csemege.

Időközben még egy terepjáró érkezett. A gépkocsivezető, egy égimeszelő, a zsebéből teniszlabdát vett elő, s a csokoládébarnára sült örvezetővel elkezdtek fejelni.

Csodálatosan játszottak, parádésabbnál parádésabb trükköket mutattak be.

Regős, aki a laktanyalátogatást egyre kevésbé titkolt unalommal szenvedte végig, s láthatóan csak a lövészet érdekelte, egyszerre felélénkült. De tűzbe jött Jagelló és Gere is.

– Kiállnak ellenünk? – kérdezte reménykedve az égimeszelőtől Jagelló, miközben visszadobta neki az

elgurult labdát.

Anti figyelmeztetni akarta a fiúkat, hogy későre jár, alaposan visszaéltek máris az őrnagy elvtársék türelmével, de az őrnagy megelőzte.

– Játsszanak csak. Ha kedvük tartja – mondta, aztán beugrott az egyik terepjáróba, s elrobogott.

Izgalmas fejlődőmeccs kezdődött, aminek csak a sötétség vetett véget. Felváltva hol a két katona, hol meg a három fiú vezetett egy góllal, míg a végeredmény nyolc-nyolc lett.

– Úgy gondoltuk – törleszkedett kint a kapunál a busz ajtaja előtt Antihoz Kiss urrr –, azt szeretnénk, ha megengedné, hogy megajándékozzuk az őrnagy elvtársat. És a busz vezetőjét. Meg a kapuórt. Végül is nagyon rendesek voltak...

–Megajándékozni? Ugyan mit tudnátok adni nekik?

– Az úttörő-nyakkendőket – kapcsolódott a beszélgetésbe Balogh Gyuszi.

– és ti mit viseltek, ha kivonulunk?

– Emilkének kettő van. Gerének legalább három – magyarázta Kiss urrr.

– Ti tudjátok – hagyta rájuk Anti.

– De menjünk be a kapusszobába, ha szabad. Ott biztosan barátságosabb, itt kint már sötét van. Hívja az őrnagy elvtársat meg a gépkocsivezetőt. Kisfüllentő és Kenyeres addig berakja a buszba a poggyászt. Nekik úgyszincs tartalék nyakkendőjük.

Mire a rögtönzött ajándékozási ceremónia véget ért, s Anti megköszönte az őrnagynak az egész napos kalauzolását, az oldalzsákok is megkerültek. S a fiúk újra elfoglalták helyüket a buszban.

– Hadd adjak én is a gyerekeknek emlékebe valamit, kicsit kárpótlásul a kardokért, lándzsákért – tartotta vissza a kapusszoba ajtajában Antit az őrnagy, két, szinte egyforma ládára mutatva. Az egyiknek (mintha ez valamivel nagyobb lett volna a másikkal) mindjárt felemelte a tetejét is.

A ládában szalmába csomagolva a tarack volt.

– Az itteni úttörők annyi mindent kapnak tőlünk, hogy

ez a kis ágyú már tényleg nem hiányzik nekik. A maga fiai viszont biztosan nagyon megörülnek neki.

Egy életem át emlékekbe idézi a táborukat itt, Öregvisnyón. Tudom, nehéz lesz hazaszállítani, de valahogy majd megoldják. Mindenesetre ragadja meg, tegyék fel a buszba.

Anti a másik, a ránézésre kisebb láda tartalmát is szemrevételezte. Ebben a ládában konzerv volt, zöldborsó, lecsó. S dobozott sonka.

A katona álmos volt, majd leragadt a szeme. Egész úton attól tartott, összekeveri a ládákat, ezért próbált nem elaludni. Ahogy a busz megállt az erdészház előtt, a nagyobb ládát a gépkocsivezetővel a sátrába cipelte.

A kisebbet a két szakács gondjaira bízta.

Balogh Jóska szerette a rendet. De a konyhai szabályzat is úgy követelte meg, hogy a szakácsok minden étkezés után kiadásba helyezték az elfogyasztott ételmet, húst, lisztet cukrot, zöltséget, bevásárláskor viszont bevételezzék a raktárba kerülő kenyeret, tésztát, sót, miegyebet.

A honvédségtől kapott láda tartalmát ráért volna másnap reggel leltárba venni, együtt szakácstársával, Pékováccsal, ám úgy gondolta, lesz dolguk reggel úgyis elég amíg a többiek lefekvéshez készülődnek, bevételezi az új szerzeményt.

Elfogyasztani úgyse tudják, a hátralévő négy napra annyi tartalékuk volt, amennyi kétekkora tábornak is elég nem négy napra, két hétre. De a szabály az szabály. Most bevételezi, s hétfőn átadja az egészet az erdésznek.

Mert hogy haza egy falatot se visznek belőle, az holtbiztos.

Amikor a gyér világitásban elkezdte volna kirakni a földre a láda tartalmát, legnagyobb csodálatára nem lecsós-üvegek, konzervesdobozok akadtak a kezébe, hanem a tarack csöve. S tovább kotorászva, a szalmában két ágyúgolyó.

Még mielőtt bárki meglephette volna, egy pokrócot dobott a ládára, s éjjel, amikor az öccsével egymást váltották őrsgben, együtt felcipelték a barlangba, ahová két nappal korábban Anti eltűnésekor a raktárt telepítették.

A szakács Baloghot nem érdekelte különösebben, hogy került a tarack a ládába. Valaki biztosan odadugta, Kenyeres, Kisfüllentő, esetleg Gyuszi, az öccse. Gyuszi viszont azt hitte, a bátyé az érdem.

Vagy Kisfüllentőé. Kisfüllentő, amikor reggel az ikrek elvezették a barlanghoz, Kenyeresre gondolt. .

Az erdész a reggelinél vette észre, hogy a gáztűzhely fölött a polcon a nagy családi gyufásdobozból kifogyott a gyufa. Farkas Elek korán kelt, mint az erdei emberek általában, aznap is már fél négykor az ösvényt taposta. Hajnalban csak egy pohár áfonyateát ivott, s fél hétkor reggelizett, amikor kerülőúttjáról visszatért. Leginkább hideget evett, kolbászt, sonkát, sajtot, s az egyadagos kotyogóban főzött magának egy híg feketekávé.

Szokásait a táborozók jelenléte sem változtatta meg. A gyerekek nem zavarták, az igazgatóék meg, akár a mesében : hol voltak, hol nem voltak, s ha voltak is, korán elmentek otthonról. Főzni alig főztek, csak az igazgatóné öntött magába minden reggel egy méregerős feketekávé. Amint felkelt, az volt az első dolga, hogy kávé készítsen.

Az elmosott edényből az erdész most is kikövetkeztette, hogy az igazgatóné már járt a konyhában. Ő használhatta el a gyufát, s elfelejtett új dobozt odakészíteni.

Az új, teli dobozoknak a polcon hátul volt a helyük. Ezúttal csak hült helyük. Mert Farkas Elek gyufát a polcon hátul sem talált.

Nem volt mit tenni, szólt az igazgatónének.

– Érdekes, amikor reggel meggyújtottam a gázt, még volt a dobozban jócskán – mentegetőzött az igazgatóné. – Tudom, mert a mienk eltűnt. Így hajnalban kénytelen voltam a magáéból használni.

Az erdész szabadkozott, nem vészes, kér a szakácsoktól. A fiúk éppen foglalkozáshoz sorakoztak.

– Délben beugrom a faluba, veszek egy zsákkal, s vissza-

adom! – ígérte meg Balogh Jósának, aki az egyetlen szál gyufával kisegítette.

– Az jó lesz – vágta rá nyomban a Jóska szakács. – Mert a mienk is elfogyott, az utolsó előtti szálát adtam oda.

– Ha úgylis bemegy a faluba, tessék venni nekünk is. Vagy tíz dobozzal. Megfizetjük!

Ezt már Kenyeres Pisti kiáltotta utána.

Az erdész töprengve baktatott vissza az erdészházhoz. Ugyan hová tűnhetett az a töméntelen mennyiségű gyufa? Mert hogy legalább két dobozzal volt a polcon, az holtbiztos. De nemcsak azoknak kelt lába, az igazgatókének is. S a gyerekeké szintén elfogyott.

Mindenesetre a faluban vett öt dobozzal magának, tízzel a srácoknak. Hogy miért kell tíz doboz gyufa a fiúknak a hátralévő két napra, meg se fordult a fejében.

Ebéd után valamiért ismét be kellett mennie a konyhába. Pillantása egészen véletlenül a polcra esett. S azonnal észrevette, hogy a polc hátul üres. A frissen vásárolt gyufának is nyoma veszett!

S ráadásul ez egyszer az igazgatóné sem gyanúsíthatja. Az igazgatóék egész délelőtt elvoltak, őutána jöttek meg, s nem használták a gázt, a tegnapi útra készített hideg ételmelet ebédelték, együtt a gyerekekkel.

Csendes pihenő volt, mindenki aludt. Farkas Elek körbejárta az erdészházat, a tábort, figyelt, fülelt, maga sem tudta, mit keres, talán elszórt gyufaszálakat, talán. . . De a ház környékét, akárcsak a körletet, a gyerekek tisztán tartották.

Nem talált semmit.

Visszafelé az erdészház sarkánál belenézett a szemeteszsákba. A szemetet fóliazsákokban gyűjtötték; amint egy zsák megtelt, az erdész bekötötte s elásta.

A szemeteszsák üres volt, mindössze két-három maréknyi lefejezett gyufaszál hevert az alján.

Az erdész bosszúsán csóválta a fejét. Szól majd a katonának, ez volt az első gondolata. Azután mégis úgy döntött, hagyja az egészet, néhány doboz gyufáért nem csinál botrányt.

Salamon Emilke felnyitotta a szemét. A sátorba a nyíláson át élesen betűzött a nap, pontosan az arcára. Emilke felült, eligazította az ajtónyíláson a ponyvát, s megfordult. El is aludt volna újra, ha félálomban nem tűnik fel neki, hogy mindkét oldalán üres a szalmaágy. Sem Kenyeres, sem Balogh Jóska nincs a sátorban.

Csendes pihenő volt, ilyenkor mindenkinek a sátorban a helye. Hogy fordulhat elő, hogy se Kenyeres Pisti, se Balogh Jóska. . . Sőt Gyuszi sincs bent, az ő ágya is üres. Egyszerre mentek végére?

Emilke kidörzsölte a szeméből az álmat, félrehajtotta a sátorponyvát, s kibújt alatta. Az őrbódéhoz ment.

Az őr sem volt a helyén. Salamon várt néhány percig, de nem került elő.

A beosztás szerint Kisfüllentő lett volna az őr. Csak nem feküdt le?

Emilke óvatosan, nehogy valakit felköltsön, benézett a második raj sátrába. Kisfüllentőt itt se találta.

Felkölti a parancsnokot, gondolta. Hanem útban Anti sátra felé, egészen más elhatározásra jutott. Miért ne járhatna ő a titok végére? Merthogy itt valami titok lappang, arra Emilke a fejét merete volna tenni.

Anti különben sem szereti, ha árulkodnak neki. Intézzék el egymás közt, ami elintézhető, s csak akkor szóljanak, ha végképp nem tudtak megegyezni – ez a katona elve.

Megkeresi Kenyereséket, nem mehettek messze, hiszen a csendes pihenőből már csak alig félóra van hátra. Itt lesznek valahol a közelben, a szikla ormáról biztosan felfedezi a rejtekhelyüket, onnan mindent belátni.

A táborból kitaposott út vezetett a sziklához, Emilke

mégsem ezt az utat választotta, hanem leereszkedett a völgybe, átgázolt a patakon, át a senki földjén. A patakból kilépve a senki földje szélén egy pillanatra megtorpant. Eszébe jutott, hogy oda csak úgy, büntetlenül nem teheti be a lábát senki, főleg ő, a határőrtábor parancsnokának a helyettese nem szegheti meg a szabályt. Aztán legyintett, s mégis átgázolt a felgereblyézett partoldalon. Nevetséges, gondolta, ő érezzen lelkiismeret-furdalást a szabály megszegése miatt, miközben csendes pihenő alatt, amíg a tábor alszik, három fiú feltehetően az őr tudtával vagy az is lehet, hogy az őrellel együtt kísértél a körletből?

A patak partján haladt tovább. Felkapaszkodott a forráshoz, onnan nyaktörő úton a szurokfekete szikla ormára.

Hanem még mielőtt felért volna az oromra, alig kőhajításnyira alatta, a barlang bejáratánál felfedezte a srácokat.

Lehasalt, s kúszva tette meg a további tíz-tizenöt métert. És anélkül hogy Kenyeresék észrevehették volna, közvetlenül a barlang bejárata fölött talált búvóhelyet.

Megkapaszkodott a szikla peremében, s kidugta a fejét.

A négy fiú a barlanggal szemben ült. Előttük a kis tarack, egyik kereke mellett a két golyóbis, a másikonál egy zacskóvá előléptetett tömött zokni. Kicsit távolabb egy láda.

A négy fiú gyufaszálak fejét tördelte le, s gyűjtötte a zokniba.

– Még legalább tíz doboz gyufa kell – emelte meg a zoknit Kenyeres. – Holnap Kisfüllentővel bekéredzünk a faluba. Kölcsönvesszük a kordélyt. És vásárolunk tíz doboz gyufát. Vagy inkább húszat. Visszaadjuk az igazgató bácsinak és az erdésznek, amit elvettünk tőlük.

– Az ágyúval mikor lövünk? – izgett-mozgott a helyén Balogh Gyuszi.

– Majd csata közben. Megdumáljuk a katonát, hogy rendezzünk búcsúszámfőnököt. S amikor nem veszik észre, ideszökünk, és elsütjük az ágyút.

Salamon behúzta a fejét a szikla pereme mögé.

Vissza kell vinni az ágyút a laktanyába, határozta el. Vagy inkább az úttörőházba. Minél hamarabb, annál jobb, s lehetőleg feltűnés nélkül. Az éjszaka visszaviszi. Csak az a baj, hogy egyedül nem bír vele. Kit kérhetne meg, hogy segítsen neki? A dirit? Vagy az erdészt? Nem teheti, nekik semmi közük a dologhoz, megkapják a gyufájukat, s kész. A gyufáért még külön számol majd a fiúkkal. Kérje meg a katonát? Ez egyenlő lenne az árulással. Inkább valamelyik jobb érzésű nagyfiút. Kiss urrat nem, ő könnyen fecseg. Pékovácsot talán. . .

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na!

Csemege Benedek bal lábát keményen előrelelendítette, a jobbat nagy ívben ütemre emelte utána.

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na!

Hatszor mondta el, miközben lelépte a huszonnégyet. Huszonnégy lépés hosszú a körlet, ami húsz méternek felel meg. S tíz méter széles. Azaz tizenkét nyújtott lépés.

Ha rendesen kilép.

S Benedek ezúttal rendesen kilépett. Igaz, a talaj kissé csúszós volt. Takarodó után jókora zuhét kaptak, de a partos domboldalban, az elvezetőárokban egykettőre lefolyt a víz, s a fonott kerítésen belül csak a nedves sátorponyva emlékeztetett az esőre.

Meg a fűszálakon csillogó vízcseppek.

És természetesen az elvonuló égháború utóvédjei, az egyre halványuló villámok s a távolodó dörgés.

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na!

Benedek hetedszer járja körbe a tábor. S még legalább huszonhétyszer járja majd a hátralévő több mint

egy és negyed óra alatt.

Fél tizenegykor költötte Pékovács, aki este kilenctől volt szolgálatban. Épp a vihar idején. És hiába húzódott be a fabódéba, hiába terítette magára a sátorponyvát, az özönvízszerű esőben bőrig ázott.

Az az igazság, hogy Pékovács nem is adta át szabályosan a szolgálatot. Felrázta Benedeket, megvárta, míg kibújik a sátorból, a kezébe nyomta a fapuskát, s eltűnt. Benedek azt se tudja, hova. Álmos volt még, félig aludt.

De már csak a rend kedvéért is lesétált vagy inkább le-szánkózott a patakhoz, s zseblámpájával átvilágított a senki földjére. A túlparton az apróbb mélyedésekben megülő tócsákon kívül a zseblámpa fényében semmit nem látott. . .

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na!

Benedek elindult, hogy nyolcadszor is körüljárja a tábor.

Feleúton eszébe jutott a tarack a barlangban. Este, amikor Kenyeres Pisti meg Balogh Gyuszi beavatták a titokba, arra is megkérték, hogy félóránként ellenőrizze, megvan-e még az ágyú.

Pékovács nem beszélt az ágyúról, nem is beszélhetett, hisz ő nem tud róla.

Csemege visszaballagott az őrbódéhoz, átbújt a sorompó alatt, s az ösvényen felkapaszkodott a barlangig.

A bejárat előtt a földön szanaszét gallyak heverték. Este a barlang bejáratát ők fedték el frissen vágott gallyakkal. A vihar szórhatta szét őket.

Benedek ráérősen összeszedte a gallyakat, azután zseblámpájával bevilágított a barlangba. Nem mert hinni a szemének : sem az ágyú, sem az ágyúgolyók, csak a gyufafejekkel teli zokni. . .

A síkos ösvényen négykézláb mászott vissza a körletbe, egyenesen a katona sátrához. De még idejekorán észbe kapott.

A katona sem tudhat semmit az ágyúról. Ezt is Kenyeres véste az emlékezetébe az este.

Kitapogatta hát Kenyeres helyét az első raj sátrában, s megrázta a nyurga, vékony fiú vállát.

– Mi van? – nyöszörgött Kenyeres. – Ki vagy, mit akarsz?

– Az ő. Benedek. Eltűnt az ágyú.

– Nem tűnhetett el – motyogta félálomban Kenyeres.

– Eltűnt. Láttam. Azaz éppen hogy nem láttam semmit – zavarodott meg Csemege.

Kenyeres felült.

– Azonnal riadóztasd a fiúkat!

– Nem lehet, felébred a katona. Te mondtad.

– Rendelj el csendes riadót!

Benedek nem értette pontosan, mit jelenthet a csendes riadó. Mindenesetre megpróbálta a lehető legkevesebb zajjal felköltetni az ikreket, Kisfüllentőt.

Ami nem ment könnyen. Az ikrek elküldték máshová, Kisfüllentő viszont szájon vágta. Természetesen visszaadta, így azután jó tíz percbe telt, mire együtt volt az öt fiú a barlang előtt.

– Vigyázatok a nyomokra! Össze ne tapossátok a nyomokat! – kérlelte őket Kenyeres. De már késő volt, a srácok fel-le szaladgáltak a barlang körül, s a vizes földön annyi volt a nyom, hogy abból reménytelennek tűnt kiválasztani, melyik származik tőlük, s melyik a feltételezett rablóktól.

– Hol van Cézár? – mordult Benedekre Kisfüllentő. – Hol a kutyád, Dagi? Amikor szükség lenne rá, soha nincs kéznél.

Cézár a katona sátrában aludt, oda szokott be. Csemege, nehogy felkeltse a katonát, megpróbálta a lehető leghalkabban előcsalogatni.

Végre előjött Cézár. Álmos volt, kedvetlen. Bevonszolták a barlangba, körbeszagoltatták vele a földet, a barlang falát.

Cézár felvágta a fejét, kettőt-hármat szippantott a levegőből, azután kitepte a pórázt gazdája kezéből, s megiramodott.

Rohant vissza prüszkölve-csaholva a katona sátrába.

– Mi ütött ebbe a dögbe?! – dühöngött Kisfüllentő. -A végén még felkölti a katonát!

De Anti szerencsére mélyen aludt. Semmi zajra nem jött

elő.

Cézár se. Hiába szólorgatta Benedek.

Nem maradt más hátra, vagy bemennek a parancsnoki sátorba érte, megkockáztatva, hogy felköltik a parancsnokot, vagy...

– Dugjunk be neki a nyíláson egy darab szalonnát! – ötlötte ki Balogh Gyuszi.

Az ám! De honnan vegyenek szalonnát? Minden felvágott, szalonna az erdész hűtőszekrényében volt.

A szakács Balogh vállalkozott rá, hogy nesztelenül beoson az erdészházba, s kimenekít a hűtőszekrényből egy darab füstölt szalonnát. Jóskának volt már némi gyakorlata az osonkodásban, hajnalban így csente ki a házból az erdész és az igazgatóék gyufáját. Gyuszi végül is jól számított, a szalonnára előjött Cézár. Benedek, hogy ne tudjon tőle elszabadulni, a póráz végét a csuklójára hurkolta.

A többiek még mindig a barlang előtt tanakodtak. Egymást szidták a történetek miatt. S amikor Csemege visszaért hozzájuk a kutyájával, egy emberként estek neki:

– Te felelsz mindenért! Te voltál az őr!

– Tizenöt percig. Azelőtt Pékovács örködött.

– A határt ellenőrizted?

– Képzeljétek, ellenőriztem! -És?

– Semmi és!

– Majd meglátjuk.

Ezt Kenyeres mondta. S már rohant is le a szikláról egyenesen a patakpartra, a senki földjére. Előkerültek a zseblámpák.

– Itt járt valaki! – szisszent fel Kisfüllentő.

-De még az eső előtt – állapította meg Kenyeres. A lábnyomokban víz áll.

Végre Balogh Jóska megunt a civakodást.

– A tarackot vissza kell szerezni! – jelentette ki.

-Jó, de hogyan? És kitől, ki lopta el? Hol keressük?

– Aki ellopta, a csúszós úton nem juthatott vele messzire. Ha előbb érnénk a kövesútra, mint a tolvaj, elkaphatjuk.

– Átvágunk az erdőn – indult el Kenyeres a patak partján. Az ikrek, Kisfüllentő követték.

Csemege Cézárral visszaballagott az őrbódéhoz. A sorompó előtt Jagelló várta.

– Hol voltál? – vont a felelősségre suttogva az őrt az ügyeletes tiszt.

– Kerültem egy kicsit – piszkálta le egyik cipőjével a másikról a sarat Benedek. Nem mert Jagelló szemébe nézni.

– És merre kerültél?

– Erre-arra. Lent jártam a határon. . .

– Egyedül?

– Cézárral. Láthatod. . .

– Vele beszélgettél?

– Én? Beszéltem volna?

– Cézár okos kutya – folytatta gunyorosan Jagelló. – Okosabb, mint a gazdája. – A rajparancsnok egészen közel lépett Benedekhez, az arcuk szinte összeért. – Ne hamukázz nekem, Dagi! Vagy megmondod, kivel társalogtál a határon, vagy. . .

S megszorította Csemege karját.

– Kenyeressel. Meg az ikrekkel. És Kisfüllentővel – vallotta be azonnal Csemege.

- és mi az a nagyon fontos dolog, amiről csak éjfél előtt s csak lent a határon lehet beszélgetni?

Benedek hallgatott. Jagelló újra csavart egyet a karján.

– Ellopták a tarackot!

– Miféle tarackot? Beszélisz végre?!

Jagelló szorítása engedett, s Benedek elkezdett fecsegni.

Összefüggés nélkül beszélt, ahogy eszébe jutottak a dolgok.

A rajparancsnok még egyet csavart a karján.

– Kicsit értelmesebben, ha lehet. Hogy került hozzátok a tarack?

– Nem tudom! – sírt fel Benedek. – Akkor se tudom, ha

bántasz!

S kirántotta a karját Jagelló szorításából.

A rajparancsnok komoran bámult maga elé, aztán megfordult, s halkán kiszólította a sátorból Regőst, Gerét, Fülíg Jimmit, Kiss urrat. Elmondta nekik, amit Benedektől megtudott.

– Nem hagyhatjuk őket magukra, eltévednek, a végén még bajuk esik – magyarázta a kelletlenül szedelőzködő társaságnak.

– Pedig megérdemelnék! – morogta Regős. – Ez is itt, hogy szájon vágjam. Amiért nem szólt elébb! – S elindult Benedek felé. Csemege jobbnak látta, ha odébbáll.

– Micsoda infantilizmus! – méltatlankodott félhangosan Kiss urr. – Ellopnak egy ágyút. Biztosan azt hiszik, tudnak vele lőni!

– Merre indultak? – szólította vissza Benedeket a rajparancsnok.

– A kövesútnak. A patak partján, át az erdőn. -Elébbük vágunk! – állt a kis csoport élére Jagelló.

– Utánam!

Amikor Jagellóék alakja is belemosódott a sötétbe, Benedek megnézte az óráját. Tizenegy múlt pár perccel.

Körbejárta a tábor, egyszer, kétszer, ötször, tízszer. Leereszkedett a patakhoz, s felmászott az üres barlanghoz, majd újrakezdte a számolást.

– Megy-a kato-na! Megy-a kato-na!

Hanem az idő mintha megállt volna.

Nem így az eső. Ötpercenként újra meg újra rázendített.

Háromnegyed tizenkettőkor Csemegének eszébe jutott: vajon ki fogja az őrségben éjfélkor felváltani? Jagelló következne, de Jagelló az elébb húzta el a csíkot. Fülíg Jimmi, aki Jagellót váltaná, szintén. Kisfüllentő Kenyeresrel és az ikrekkel még korábban távozott.

Egyáltalán ki tartózkodik a táborban?

Emilkét nem látta elmenni. Pékovácsot sem, aki fél tizenegykor őt költötte.

Tíz perccel éjfél előtt bevilágított az első raj sátrába. A sátor üres volt, Emilke sehol. Ezek után a bizonyosság kedvéért Benedek a második raj sátrába is benézett, hátha Pékováccsal együtt ott találja Salamont.

Ebben a sátorban sem voltak. Se Salamon, se Pékovács.

Anti nem volt túlságosan kíváncsi Benedek beszámolójára az elmúlt másfél óra eseményeiről. Félretolta az útjából az őrt, felemelte a sátor sarkában meglapuló kis láda fedelét, kivett a ládából két üveg lecsót, három üveg zöldborsót, végül egy dobozolt sonkát, s máris mindent értett. Magára kapta kimenőruháját, fejébe csapta a tányérsapkát, s felköltötte az erdészt. S pontban éjfélkor a hirtelen leszálló tejfehér ködben, az agyagos úton nagyokat csúszva, a tócsából magasra csapva a vizet, az ezerötszáz Lada kifordult a földútra.

A faluban tizenkettőt ütött a toronyóra. Cézár hosszan, panaszosan vonyított.

A kicsik Kenyeres Pisti vezetésével egy darabig a patak mellett haladtak, aztán átvágtak a réten, megkerültek egy sziklát, leereszkedtek a völgybe, felmásztak a domboldalon, s újra a pataknál találták magukat, közvetlenül a táborhely alatt. Ekkor Kisfüllentő állt a csoport élére. Ő az ellenkező irányba indult, mint amerre az előbb Pisti vezette a fiúkat, de alig negyedórás út után szintén ott voltak, ahonnan elindultak, a tábornál. Azzal a különbséggel, hogy nem a patak felőli oldalon, hanem a barlang előtt.

Balogh Jóska próbálkozott, végül a testvére, Gyuszi.

Gyuszi vaktában vágott neki a világnak. Jó negyedórás sötétben botorkálás után egy földútra bukkantak. Az utat mindkét oldalról bozót szegélyezte. Alig érték el a bozót sarkát, hirtelen feléledt a szél, valahol az erdő belsejében megreccsent egy ág, felnyögött egy bokor, a morgás, zúgás, nyögés egyre erősödött, a gallyak recsegve-ropogva hajlongtak a fejük felett.

Az úton két tompa fényforrás tűnt fel. Két hatalmas, vésszen közeledő pont. Sőt nem is két pont, egyetlen sárgászöld szempár, s nyomában egy hatalmas, a földúton eszeveszett gyorsasággal lezúduló szörny.

Kisfüllentő és az ikrek a földre vetették magukat. Kenyeres egy fa mögé húzódott.

Amilyen hirtelen támadt a zúgás, olyan egyszerre el is ült. Az útra köd ereszkedett, néhány másodperc

alatt puha, alaktalan szürkeség folyta őket körül. S a parttalan szürke csendben valahol nagyon messze ütni kezdett a toronyóra. Kenyeres számolta hangosan az ütéseket:

– Egy, kettő, három, négy. . . Tizenegy, tizenkettő.

A nyurga, vékony kislegény egész testében remegett.

– Éjfél – motyogta, s lehajolt az ikrekhez.

– Éjfél – ismételte fogvácogva Balogh Gyuszi. Abban a pillanatban fölöttük – Kisfüllentő másnap akár meg is mert volna rá esküdni, hogy a felhők mögül jött a hang – felvonyított valami.

S rövid időre rá az út túlsó oldalán megzörrent a bozót. Az ikrek felkapták a fejüket a neszre, Kenyeres Kisfüllentőre nézett, Kisfüllentő Kenyeresre.

– Az ágyútolvajok! – súgta Balogh Gyuszi.

S akkor a cingár Kenyeres kihúzta magát, s felemelte a mutatóujját.

– Nincs valamelyikötöknél. . . kötél? Véletlenül?

Az ikrek zsebében minden volt. S ami nem fért a zsebükbe, elfért másutt. Jóska jó négyméteres kötelet csavart le a derekáról.

Pisti ügyes mozdulatokkal lasszót csinált belőle, s behúzódott a bozót mögé.

A bozótból jól megtermett, tagbaszakadt fiatalember óvatoskodott elő. Pisti maga elé engedte, s kivetette rá a lasszót. . .

Jagellóék, amint kiértek a táborból, felfejlődtek láncba, s úgy eredtek az ágyútolvajokat üldöző kicsik nyomába. Óvatosan, vigyázva, nehogy zajt csapjanak, s halálra rémisszék az ikreket, Kenyerest, Kisfüllentőt. Kerülve a bokros, fedett részeket, tisztástól tisztásig nyomultak előre. Az eső hol elállt, hol újra eleredt. A srácokon teljesen átázott a ruha, lábuk bedagadt a cipőbe. Amikor elfogyott a tisztás, szedres, indás horhos következett, az indák lábukra csavarodtak, a szeder összekarmolta nedves karjukat, nyakukat.

Időtlen időnek tűnt, amíg leérték a horhos aljára, s megpillantották a földutat, szélén a bozóttal.

– Pihenhetnék egy kicsit – mondta Kiss urrr, előhúzza mellénye zsebéből vízhatlan óráját.

Felkattintotta a fedelét, s világító számlapját maga felé fordította. – Mindjárt éjfél – akarta mondani, de csak gurgulázó hangok préselődtek ki a torkán. Ugyanis abban a pillanatban, amikor felkattintotta az óra fedelét, az erdőben megreccsent egy ág, szél kelt, egyre jobban erősödött, már recsegve-ropogva hajladoztak a fák, zúgott, nyögött, mocorgott minden. S a sűrűből előrontott egy szörny, egy tank vagy mi, s elzúgott előttük a földúton.

Amint a szörny eltűnt, a vihar is elcsendesedett. A horhoson köd ereszkedett a völgybe.

Valahol messze ütni kezdett egy toronyóra. Jagelló számolta: egy, kettő. . . hét, nyolc. . . tizenkettő. S nem messze tőlük felvonyított egy állat.

– Farkas! – célozta meg a legközelebbi fát Kiss urrr, de csak a legelső ágra tudott felkapaszkodni. – Másszatok utánam! Segítsetek! – lihegte.

– Farkas az öreganyád térde! – mordult rá Gere, s lábánál fogva lerángatta a fáról Kiss urrat.

– Gyerünk! – intett a társaságnak Regős. – Átvágunk az úton. Percenként követjük egymást, számoljatok hatvanig, annyi egy perc.

S meglódult.

A bozótból kilépő feltételezett ágyútolvaj vállára mint abroncs szorult a hurok. Mire magához tért volna, karját hátracsavarták, szájába zsebkendőt tömtek, csuklóját, bokáját összekötötték.

Az ikrek keze sebesen járt, rongy, papír, zsineg meg annyi volt a zsebükben, hogy azzal egy egész bandát ártalmatlanná lehetett volna tenni.

A tolvajok öten voltak, Kisfüllentő a bokor alatt lapulva, félhangosan számolta őket. S általában percnként követték egymást.

Az ötödik után Kenyeres várt vagy két percig, azután intett az ikreknek, s hármában kimerészkedtek az útra. Becserkésztek a környéket az ellopott ágyút keresve, de csak egy vízhatlan zseborát találtak, világító számlappal.

– Bűnjel. Magunkkal visszük! – csúsztotta a zsebébe az órát Balogh Jóska.

Visszamentek a bozót szélén összekötve heverő tolvajokhoz.

– Ki kellene vallasni őket, hová rejtették az ágyút – súgta Pistinek a szakács Balogh, de Kenyeres a fejét rázta.

– Majd Emilke vagy a katona kihallgatja őket. – Felkapott a földről egy jókora husángot, s Kisfüllentő markába nyomta. – Vigyázz rájuk! Azonnal küldünk erősítést.

S az ikrekkel elviharzott a földúton.

Alig tettek meg száz-százötven lépést, szinte belebotlottak a vattás ködbe burkolt erdészházba.

Emilkét hiába keresték a táborban, a nyűgös, álmos Csemegén kívül senki nem volt otthon. Salamon, Jagelló, de a katona is őrütnak eredt – hajtogatta Benedek.

– Jelezni kellene nekik – találta ki Balogh Gyuszi. Kenyeres tölcserít formált a tenyeréből, s hangosan szólogatta hol a katonát, hol Emilkét, hol a többieket:

– Táborparancsnok elvtárs! Emilke! Jagelló! Regős, hé! Gyalog elvtárs! Gereee!

De csak a visszhang válaszolt, hosszan elnyújtva a szövegeket. S Cézár ugatott Pisti minden kiáltására egy sort.

– Adjunk le riasztólövést! – jött az újabb ötlettel Balogh Jóska. Pisti dühösen utasította rendre:

– Marhaságokat fecsegsz! Hogy adhatnánk le riasztólövést, amikor a tarackot ellopták?

– De a kis ágyú, amit a fészkerben csináltunk, megvan – erősködött Jóska. – Hozzam?

S nem törődve Kenyeres válaszával, szaladt a konyhasátorba. Itt rejtették el öccsével a kondérok, lábasok mögé a tuskóra drótozott csövet.

Hátsó végében sértetlen volt a parafa, a parafa nyílásában olajtól nedves a gyújtózsínór. S elől kilógott az olajos fél zsebkendő, a gyújtás csücske.

Csak a zokni tartalmát, a több maréknyi gyufafejet kellett a csőbe begyömöszkölniök. A gyufára száraz papír került, a papírra frissen gyúrt ökölnyi sárgolyó.

A tuskót a barlang bejárata elé állították, csövével megcélozták a felfoszló ködből elő-elővillanó szurokfekete szikla csúcsát, s Kenyeres égő gyufát tartott a kanóc végéhez.

Az olajos cipőpertli lassan égett. Hosszú percek teltek el, amíg a pislákoló láng elérte a parafa dugón hagyott nyílást. A dugón belül belekapott az olajos rongyba, nagyot lobbant, aztán meg mintha végképp elaludt volna. Legalábbis semmi jel nem utalt arra, hogy tovább ég.

Az ikrek, Kenyeres, Csemege fülüket befogva, szájukat kitévva, nehogy megsüketüljenek a légnomástól, egy ki-szögellés mögött lapultak.

Sokáig nem történt semmi. A négy fiú megunt a várakozást, előmerészkedett a kiszögellés mögül, sőt Pisti nagy ívben elkerülve az ágyú csövét, beóvataskodott a kunyhóba is, a tuskó mögé.

Épp le akart hajolni, hogy megnézzék, mi van a csővel, amikor az a tuskón megemelkedett s egyszerre repült ki belőle hátra a parafa, előre a sárgolyó. A dugó a barlang mélyén megülő, több ujjnyi vastag porrétegbe csapódott.

Pisti előbb a szemcsés kőpor hánytató ízét érezte a nyelve alatt, a fogai közt, aztán fojtó, tömény bűz csapott az orrába, szemébe. Köhögési roham tört rá, arcán patakban folyt a könnye, prüszkölt, krakogott.

Már ameddig győzte levegővel.

Épp az ájulás határán volt, amikor egy erős marok megragadta a jobb vállánál, s egyetlen rántással kipenderítette a barlang elé.

Kenyeres sokáig öklöndözött, prüszögött, míg végre úgy-ahogy megnyugodott. A két Balogh Csemegével, nem tudni, az ijedtségtől-e avagy a portól hamuszürke arccal várták a szikla falába lapulva, mint indul el feléjük. A katona a barlang előtt a még füstölgő csövet lökdöste egy fadarabbal a tócsák felé.

Az erdészház elé épp akkor farolt be Farkas Elek Ladája. Lámpája végigpásztázta a tisztást, amelyen libasorban, elgémberedett tagjait rázogató-húzóva, öt szótlán srác botorkált. Kisfüllentő egy hatalmas furkósbottal a kezében tisztas távolból követte őket.

Anti, miután sikerült neki néhány jól irányzott rúgással egy vízzel teli mélyedésbe irányítani a sistergő vascsövet, lomha léptekkel visszasétált a barlang elé. Épp akkorra Regős vezetésével odaértek az erdész által alig pár perce kiszabadított rablók. S egy nehéz faláda súlyától földig hajolva Salamon Emilke és Pékovács.

A katona végignézett az elcsigázott társaságon. Jagellót kereste a tekintetével.

-Hol az ügyeletes raj parancsnoka? Jelentést kérek!

Jagelló sorakoztatta a szakaszt; ez minden eddigénél körülményesebben ment, senki nem akarta megtalálni a helyét. Végre kiegyenesedett a sor, s az ügyeletes raj parancsnoka inkább mereven, mint keményen lendítve a lábát, Anti elé ügetett.

– Honvéd elvtárs, Falu László ügyeletes tiszt jelentem, a létszám tizenhárom fő. Meg egy kutya.

– Tovább! Hallani szeretném, hogyan kerültetek az erdőbe. S mi volt ez a robbanás?

Jagelló mély lélegzetet vett, nyelt egyet, még egyet, sőt egy harmadikat is, megvakarta a tarkóját, s csak azután folytatta:

– Jelentem, az úgy kezdődött, hogy. . . Jagellónak fogalma sem volt róla, hogy kezdődött. Anti elnyomott egy ásítást, a másikkal már nem bírt.

A szája elé tartotta a tenyerét.

– Tegyétek el magatokat holnapra – mondta. – S reggel nincs ébresztő, aki nyolc előtt fel mer kelni. . .

Hatalmasat ásított, megfordult, s elballagott a sátrába.

Nem volt ébresztő, de negyed nyolckor, utolsónak a két Balogh is felkelt, s nem törődve az esővel, tetőtől talpig megmosdott a patakban. Az ügyeletes raj parancsnoka nem ellenőrizte a táborrendet, ennek ellenére a fekvőhelyek olyan simára sikerültek, mint talán még soha.

Nyolc óra után pár perccel az erdészház földszintjén együtt volt a szakasz. Az oldaltáskából előkerült a harmadnapos kenyér, sajt, konzerv, hagyma, paprika. S a termoszkoból kitöltve a poharakban még gőzölgött a csütörtök reggel bekészített forró tea.

A felnőttek is velük reggeliztek, ki-ki a maga helyén, csak a katona nem bújta elő a sátrából.

Reggeli után Kisfüllentő engedélyt kért az igazgatótól, hogy átüljön az asztalukhoz.

– Kár, hogy esik – mondta.

– Kár – hagyta rá az igazgató.

– Elmeheztünk volna az erdőbe, teljesíteni a természetbarát-szakpróbát. Addig se zavarjuk a katonát. . .

Alighogy felkeltek az asztaltól, elállt az eső. Lassan felszakadozott a felhő, s a nap is előbújott.

– Indulhatunk? – készülődött az igazgató. – Ki jön? Mindenki jelentkezett, még Balogh Jóska, az ő is menni akart.

– Menjete csak nyugodtan – biztatta őket az erdész. – Majd én vigyázok a táborra.

A fiúk csoportokba verődve, egymástól le-leszakadva poroszkáltak az erdei úton. Vagy kétszáz méter után a Balogh ikrek előrekiabáltak Jagellóéknak, hogy várják be őket.

– Ne aludjatok el! – korholta az ikreket Fülíg Jimmi.

– Ti meg ne rohanjatok, nem lóversenyen vagytok! – felelt Balogh Gyuszi.

Regős bevárta az ikreket, s megszámlolta a társaságot.

– Kiss urrr hová lett?

– Otthon maradt – állította határozottan Csemege. Viszont többen úgy emlékeztek, hogy Kiss urrr is velük indult el.

– Kiabáljunk neki!

A kiabálásra előkerült Kiss urrr. Szép rózsaszínű gombákat szorongatott a kezében.

– Dobjd el őket, mérgesek! – szolt rá erélyesen az igazgató. - és még ti akartok szakpróbát tenni! Ha szabadna kérnem, ne csámborogjatok el!

– Sorakoztassak? – ugrott Emilke.

– Nem alaki foglalkozáson vagy, hanem kiránduláson – figyelmeztette Fülíg Jimmi.

– Attól még sorba állhatunk!

– Állj, ha akarsz. És vezényelhetsz is. Magadnak. Rendetlenül, hármasával-négyesével, le-leszorulva az erdei útról vonszolták magukat tovább.

– Lóg az orrod, vigyázz, belebotlasz – tette barátságosan a kutyájával utolsónak ballagó Csemege vállára a kezét az igazgató.

Benedek az orrához kapott, majd kényszeredetten mosolyogni próbált.

– Valami baj van?

– Nem, semmi! – válaszolt Csemege helyett Salamon.

Ugyan mennyit tudhat? A csenevész kisfiú alulról fel-felnézett az igazgatóra, s próbálta kitalálni,

beszámolt-e már Anti a történekről. Ha Anti nem is, hiszen hajnal óta alszik, az erdész biztosan.

De ez járt a többi fiú fejében is.

És ha eddig hallgattak volna, majd beszélnek később.

Miért ne tennék? Az igazgató pedig, megtudva a dolgot, nem egykönnyen tér majd napirendre fölötte. A legkevesebb, hogy otthon elmondja a tantestületnek. Akkor pedig oda a becsületük.

Megérdemlik. Valaki közülük lopott. Elhozta a laktanyából a tarackot. De ki lehetett? Az ikrek? Kenyeres? Kisfüllentő? Egyik se vállalja. Jóska azt állítja, a konyhasátorban találta a ládában, a ládát a katona hozta a laktanyából. Tele konzervvel.

Ki cserélte ki a konzervet az ágyúra? S főleg miért nem vállalja az illető? Így mindenki gyanús.

Salamon és Pékovács se kivétel. Ha tudomás szereztek a lopásról, miért nem jelentették a katonának, miért maguk akarták visszavinni a tarackot?

De gyanús a katona is. Amikor az erdésszel utolérte Salamonékat, miért nem szolgáltatta be az úttörőháznak vagy a katonáknak az ágyút, miért hozta vissza?

Jó lenne megoldani a rejtélyt. Otthon, a táborban nem lehetett, a katona meghagyta, ne merjék felkelteni... Itt nyugodtan vitatkozhatnak. Az igazgató előbb vagy utóbb úgyis megtud mindent. Kár volt ezzel az átlátszó trüffel, a természetbarát-szakpróbával elcsalni, s gyalázat tovább áztatni. Dehogyan akarnak próbázni. . .

– Én a ti helyetekben nem férnék a bőrömbe örömben – folytatta az igazgató. – Egy ágyút kapni jutalmul. . . A katonáktól... Az otthoniakat megeszi a sárga irigység!

– Egy ágyút? – maradt tátva Csemege szája.

– Jutalmul? – visította Emilke. – Hisz akkor. . . Jagelló csak nyelt. Egyet, kettőt, hármat, ötöt. . .

– De ti nem tudtok örülni semminek – csóválta a fejét az igazgató. – Menjünk még?

– Tőlünk akár vissza is fordulhatunk! – ugrott Gere. – Ha úgy tetszik gondolni. . .

– Csak azért kérdem, hogy tudjam, hol szeretnétek próbázni?

– Felelteni tetszik bennünket? – sápadt el Kisfüllentő. – Miért, mit gondoltatok? Az ágyúért tizenegy napig

törtétek magatokat, a természetbarát-próbát meg ingyen kapjátok?

– Tavaly áthajóktunk Balatonfüredre, onnan gyalog kirándultunk Tihanyba, s a kirándulás végén Magdi néni mindenkinek igazolta a próbát, aki csak részt vett a kiránduláson – érvelt hadonászva Kenyeres.

– Sáfrány tanárnő?

– A másik Magdi néni. A Kisamác.

– Hát így állunk, barátaim – komorodott el az igazgató. - és én még azt hittem, azért nem akartok a Balatonnál nyaralni. . .

– Hogy tetszett hinni?

– Én, bolond, azt gondoltam, nem akartok mindent ingyen kapni. De tévedtem. Emberi dolog – tárta szét bocsánatkérően a karját.

– Nem is! – toporzékolt Emilke. – Tessék kérdezni. És aki nem tud, ne kapja meg az igazolást.

Végül mindenki tudott annyit, amennyi a sikeres szakpróbához kellett.

Az igazgató egyszerre három fiút próbáztatott. Előbb közös feladatot kaptak, azután ki-ki testre szabott egyéni kérdést.

Elsőnek Regős, Gere és Kenyeres végzett. Az igazgató felírta a nevüket, s elbocsátotta őket.

– Indulhattok haza.

– Megváránánk a többieket – tétovázott Gere.

– Felesleges. Csak zsvajoztok. Zavarjátok egymást. És engem is.

– Csendben maradunk!

– Aztán meg úgy vonultok, mint a csürhe!

– Sorba állunk majd! – ígérte Regős.

– Nem alaki foglalkozáson vagytok, hanem kiránduláson – figyelmeztette őket az igazgató.

– Tessék megengedni! – fogta könyörgőre a hangját Emilke. – Én felelek mindenkiért. . .

A katona végignyúlt a gumimatracon, s azon nyomban elaludt. Később, félálomban hallotta, hogy a

lövészdalt éneklük. Felnyitotta a szemét, megemelte a ponyvát, s kinézett alatta. A fiúk éppen akkor tűntek fel a hegyen átvezető ösvényen. Emilke lépkedett elől, három méterre mögötte az első raj első tagja, az első raj után szabályos távolságban a második következett, Csemegevel és Cézárral bezárólag, majd kissé lemaradva az igazgató. Fújták a lövészdalt, teli

torokból:

Megáll még valahol a katonavonat,

s a katonabanda fújja a nótájukat,

hogy:

Megjöttek

a visnyói lövészek!

Nézzétek,

milyen csinos gyerekek!

Ajtó-ablak nyitva-tárva,

kislány a babáját várja.

Megjöttek a visnyói lövészek!

Vagy ötven méterre lehettek a sorompótól, amikor Emilke elrendelte az ismétlést. Onnan, hogy:

Megjöttek. . . Kiss urrr elsőnek vette át a hangot:

. . . a visnyói lövészek!

Nézzétek,

milyen csinos gyerekek!

– Nóta állj! – kiáltotta Emilke. – Szakasz!

A fiúk keményen előrelendítették bal lábukat, s odavágták talpukat a földhöz, hogy regett bele a környék.

– Állj! – vezényelt Emilke.

Egyszerre álltak meg, csupán az igazgató tett hátul még néhány tétova lépést.

Aztán halk zsongás töltötte be a tábort. Anti leengedte a ponyvát, s a monoton zsongásban visszaaludt.

16.

Amikor hét óra előtt pár perccel, közel negyedórás késéssel az állomásra bedöcögött a vonat, a peronon szinte alig lézengtek. A táborozókat feleannyian se fogadták, mint ahányan búcsúztatták. Nem volt ott a tészelnők, sem Csemege brigádvezető, hiányzott Tóth Lajos bácsi az iktatóból, a postáskisasszony, a rendőr őrmester, a fodrász, az orvosnő, a patikus. Viszont az első sorban integetett Kenyeres Pisti nővére s Pékovács mind az öt húga. A Balogh ikrek nagyapja egy csúnya, vörös, borzas kiskutyát emelt a feje fölé. Hátrább néhány felnőtt ácsorgott s Feri bácsi, a hivatalsegéd.

S kicsit távolabb, az állomásépület sarkához támasztott kerékpárja mellett Falu néni, Jagelló anyja tétovázott: várjon-e tovább vagy ne várjon? A munkából bizony már jócskán elkésett.

Elsőnek az igazgató szállt le, azután sorban a fiúk. Majd a katona lesegítette Aranka nénit, leemelt egy négykereű kis kocsit, utána a tarackot, s ő is leugrott.

A kocsit az erdőszél fabrikálták. Úgy negyvenszer hatvan centis deszkalapból állt, alatta négy kerék s a deszkához erősítve egy forgatható rúd. A kerekek eredetileg egy gyerekkocsihoz tartoztak, a kocsit kirándulók hagyták az erdőben vagy tíz éve.

A fiúk valamennyien sötétkék nadrágban, barna ingben voltak, a nyakukban piros nyakkendő, derekukon a bőrv, az övön bőrtokban a törnek kiképezett konyhakés, ülepükön az oldalzsák, hátukon a hátizsák.

Fülig Jimmi nyakában a tülök, Kenyeres fenekén az egészségügyi táska. Emilke hasán keresztben az íj.

S Regős markában a zászlórúd.

– Laci! Laci fiam! – kiáltotta a kerékpár mellől Falu néni. – Megjöttetek, gyerekek!

– Megjöttünk, mama! -kereste meg tekintetével az állomásépület sarkához támasztott kerékpárt Jagelló.

– Jól vagytok, fiam?

– Jól, mama. Mindnyájan jól vagyunk!

– Hál' isten, fiam! Ne felejtis el bevásárolni! Nekem sietnem kell, sok itthon a dolog.

Ezt már a bicikliről kiabálta vissza.

– Menjen csak nyugodtan, mama! – integetett utána Jagelló.

A srácok sorra megkeresték az övéiket. Ha kevesen jöttek is el, mégis mindenkit várt valaki, kisebb

testvér, unokatestvér, mezei munkára már gyenge öregszüle, rokon, szomszéd. Megosztottak a csomagokon, majd a táborozók az állomás épülete előtt gyülekeztek.

– Juci néni nincs itt? – nézett körül Fülíg Jimmi. – Nem vár bennünket?

– Az ám, mi van a tanárnővel? – kérdezte az igazgató is Feri bácsitól, a hivatalsegédttől.

– Még semmi. Úgy tudom.

– Ha semmi, akkor kijött volna elénk – vágott komoly képet Gere. – Megírtuk, mikor érkezünk.

– Elmegyünk hozzá! – jelentette ki Jagelló. – Emilke, sorakoztass!

– Feri bácsi, vigye el ezt a dobozt az iskolába! – adott át egy masnival ízlésesen átkötött kis dobozt a hivatalsegédnek az igazgató. – Ezeregyszázötven forint van benne, a megtakarított pénz. Zárja be a szekrényembe. Én a gyerekekkel megyek.

A hivatalsegéd átvette a dobozt, az igazgatóné bőröndjei közül kiválasztotta a két legnehezebbet, s elindult. Emilke megköszöri a torkát.

– Szkasz, srkozó! Irrány Jucci nénniék házzá, léépés indulj!

A szakasz elindult. A gyerekek, Kenyeres Pisti nővére, Pékovács húgai s a többiek egy darabon a járdán kísérték, azután ők is besorakoztak az oszlop végére az ágyút húzó Kisfüllentő, Benedek és Cézár mögé. A sort a Balogh ikrek nagyapja zárta a kis vörös korccsal.

– Nóta! – vezényelte Emilke.

Lövészek, lövészek, megjöttek-e már?

– kezdte a dalt Gere. A második sortól már együtt fújták:

A visnyói lövész az vígan szalutál!

Végig a városon zászlójuk lobog,

itt is egy, ott is egy kislány mosolyog. . .

Kiss urrr vitte a prímet, Regós mély basszus hangján brummogott hozzá, Emilke énekelte a szopránt, Balogh Gyuszi nem éppen kellemes torokhangon tercelt.

Anti és az igazgató az oszlop mellett lépkedett. A katona csak a száját tátogatta. Nem úgy az igazgató, akinek meleg, kicsit már fátyolos baritonja harmonikusan simult a gyerekkórushoz:

Megjöttek

a visnyói lövészek!

Nézzétek,

milyen csinos gyerekek!

Ajtó-ablak nyitva-tárva,

kislány a babáját várja.

Megjöttek

a visnyói lövészek!

Aki a legnagyobb dologidőben a faluban tartózkodott, öregek, gyerekek, a nótára mind előbújtak.

Kiálltak az utcára a bolti eladók, a patikus, a postáskisasszony, félig be-szappanozott képpel a fodrász is kinézett műhelye ajtaján.

Épp borotválkozott.

A menet befordult Juci néniék utcájába.

A kapu tárva volt. Emilke bevezette a szakaszt az udvarba. Az énekszóra a házból Juci néni terebélyes szomszédasszonya szaladt ki.

– Csak ti hiányoztatok! – kezdett el azonnal porolni a fiúkkal. – Hagyjátok abba, ne bomoljatok! – Majd amikor meglátta az igazgatót, elkezdte a köténye szélét gyúrni. – Drága igazgató úr, de jó, hogy jött!

– Valami baj van? – tette le az igazgató úr a bőröndöket.

– Nem baj ez, drága igazgató úr, szerencse! Csak éppen senki nincs itthon, aki segítene.

Aranka néni a férje markába nyomta a szatyrait, s már szaladt is a bejárat felé. A szomszédasszony próbálta útját állni.

– Hagyja csak, lelkem – toltá odébb kedvesen, de annál határozottabb mozdulattal a terebélyes szomszédasszonyt Aranka néni. – Ehhez, azt hiszem, én jobban értek.

– Kórházba kell vinni – pislogott az igazgató után a szomszédasszony. – Nagyon erős fájdalmai vannak.

A sorok felbomlottak, a gyerekek tisztes távolban az igazgató köré gyűltek.

– Károly hol van? – kérdezte az igazgató.

Juci néni férjét hívták Károlynak. Állatorvos volt a szövetkezetben.

– Értekezletre ment a megyéhez. Annak is éppen ma kellett elmenni! – siránkozott a szomszédasszony.

– Csak akad egy autó. Vagy valamilyen szállítóeszköz – nézett körül az igazgató, hátha fellel valahol egy várakozó autót.

– Mind kint van a határban.

– Ti maradjatok itt, várjatok meg! – mondta a fiúknak Szabó igazgató, s elrohant.

A terebélyes szomszédasszony megragadta a katonát a karjánál, s az ajtó elé penderítette.

– Ide senkit be nem enged, értette?

– ... rtettem! – húzta ki magát Anti.

A fiúk az ajtó előtt ácsorogtak, néhányan kimentek az utcára. Gerét Csemege vonszolta magával.

– Hátha jön erre valaki.

– Nincs nekünk akkora szerencsénk! – lépkedett kelletlenül Gere.

Ám alighogy kimondta, az utca vége felől, a kanyaron túlról, a határból távoli pöfögés hallatszott.

Benedek a tenyerét a füléhez tartotta.

– Hallod?

– Ühöm. És akkor mi van? Csemege megragadta Gere karját.

– Futás!

A pöfögés erősödött. S mire a két fiú kiért a kanyarba, az utca végében feltűnt egy pótkocsis nyergesvontató. Lassan mászott, mint a tetű, ide-oda kacsázva az út közepén.

– Oda nézz!

– Egy ócska vontató! – köpött ki Gere.

Csemege valami gorombasággal akart válaszolni, hogy ő is tudja, látott már vontatót eleget, nem is csak ilyen régimódit, amikor egyik pillanatról a másikra a vontató nőni kezdett, nőtt, nőtt akkorára, amekkora egy páncélos. Kerekein lánctalp csikorgott, acéltornyából ágyúcső meredt előre.

Egy páncélos, egy igazi páncélos kúszott felénk az úton!

Elfutni – ez volt Csemege első gondolata. Ha nem futnak el. . . Arca elé emelte a kezét, s a szemét is behunyta. Azután más jutott az eszébe. Mit is mondott az őrnagy? Hogy a páncélos, amikor méteres hó esik... És egyszer egy várandós anyát páncélossal...

Kinyitotta a szemét. A vontató a pótkocsival már csak egy hajításnyira volt tőlük.

– Srácok! – kiáltotta visszafordulva. – Ide mind! Emilkéék kirohantak az udvarból.

– Álljatok el az útját!

Elsőnek Regös ocsúdott, s öles léptekkel ott termett Csemege és Gere mellett. De jöttek sorra a többiek is.

– Egy tapodtat se hátra! – kiáltotta Regös, és szétterpesztette a lábát.

A vontató már csak tíz méterre lehetett, amikor Cézár vadul felugatott.

A kutyaugatásra a vontató nyergében a vezető összerezzenet. Mintha csak most ébredt volna, pislogott néhányat, s alig kartávolságra a fiúk orra előtt leállította a masinát.

– Nicsak, Pali bácsi! – ismerte meg Balogh Gyuszi.

– Az hát, a Kocsma Pali – fintorgott Kisfüllentő.

Pali bácsi, jó ötvenes, borostás képű, nagy vörös orrú, szőrös ember, zsíros kalapban, vérekes, kiguvadt szemekkel felegyenesedett a vontató nyergében.

– Elment a jó dolgok! – dörmögte. – Ha nem veszlek észre benneteket idejében. . . Na, félre az utamból, amíg finom vagyok!

Jobb kezével bizonytalan mozdulatot tett, amitől egyensúlyát veszítette. Meg kellett kapaszkodnia az ülésben, különben leesik.

A fiúk egymásra néztek.

– Pali bácsi! – lépett ki a sorból Balogh Gyuszi. – Juci néni kisbabát vár!

– Egészségére! – emelte meg a kalapját a traktoros. – Nem érti, Pali bácsi, Juci nénit kórházba kell vinni! Fájdalma vannak.

-Szegény. Nagyon sajnálom. Higgyétek el, na...nagyon sajnálom! – csuklott Pali bácsi.

– Ne sajnálja, hanem vegye fel a pótkocsijára, és vigye a kórházba! – fogyott el Jagelló türelme.

– Nicsak, a kis kakas! – vigyorgott Pali bácsi. Aztán komolyságot erőltetett az ábrázatjára. – Nem tehetem! – jelentette ki.

Mindent megmagyarázunk az elnöknek! – ígérte Kiss urrr.

– Én is szólok a bácsikámnak – csatlakozott Kiss urrhoz Benedek.

– Annak az uborkaorrúnak? – tolt fel homlokán a zsíros kalapot Pali bácsi. – Ő küldött el. Azt mondta, ilyen állapotban még egyszer ne. . . ne kerüljek a szeme elé.

– Pali bácsi, maga megint ivott – mondta szemrehányón Balogh Gyuszi.

– Részezes alak! – sziszegte a fogai közt Kisfüllentő.

– Nem vagyok részeg! – tiltakozott önérzetében megsértve a traktoros. – Hat féldecitől én nem szoktam berúgni.

– Hat féldecit ivott?! – szörnyülködött Pékovács.

– Reggelre csak hármat – magyarázta a traktoros. – De amikor az uborkaorrú bácsikád hazaküldött – Benedeket kereste zavaros tekintetével –, még hármat. Merthogy igen elkeserített. Ő is azt mondta rám, részeg vagyok.

– Hat féldecivel vezet? – Pékovács még mindig nem tért magához a szörnyülködésből.

– Még kétszáz métert, kispajtás. Na, félre az útból!

– Pali bácsi! – Csemege megrántotta Cézár nyakán a szíjat, amitől a kutya ismét elkezdett ugatni. – Pali bácsi, adja át a vontatót Antinak. Ő tud vezetni!

S a katonára mutatott, aki közben mögójük ért.

– Azt nem lehet! – rázta a fejét az öreg. – Én ezt a vontatót so.. .soha. . . – s újból elkezdett csuklani.

– Cézárt se akarta ránk bízni a bácsikám – győzködte tovább a traktorost Benedek. – és tessék megnézni, semmi baja. A vontatónak se lesz. Anti tud rá vigyázni.

– Nem, ha mondom! – makacsolta meg magát az öreg. És akkor olyasvalami történt, amire senki nem számított. Kiss urrr a nadrágja farzsebéből egy irattárcát húzott elő, a tárcából négybehajtott levelet, kibontotta, s a traktoros orra alá dugta.

– Tudja, mi ez? -Ez? Egy papír.

– Egy papír. Magának ez egy papír! – Kiss urrr hangja pattogott, mint az ostor. – Tud olvasni? Akkor olvassa el, kérem, ki írta ezt a papírt alá. Úgy van, az elnök. Meg a főkönyvelő. És az Ellenőrző Bizottság elnöke. A brigádvezető. Soroljam még? Tudja, mi áll ebben a levélben? Az, hogy maga köteles a vontatót átadni nekünk!

Meglobogtatta a levelet a traktoros vörös orra előtt, négybehajtotta, akkurátusan becsúsztatta a levéltárcába, a levéltárcát a farzsebbe, s csípőre tette a kezét.

– Na, mi lesz?!

Pali bácsi nagy körülményesen leászott a földre.

Kényszerítettek rá – motyogta. – Csak az erőszaknak engedtem. Jegyezzétek meg!

-Gyerünk Juci néniért! Szóljatok Aranka néninek! – rendelkezett Regős. – Pokrócot, párnákat.

– Ugye, tudsz vezetni? – forgolódott Anti körül Emilke.

– Gépkocsit igen.

– És vontatót?

– Még nem próbáltam. De biztosan, nyugodj meg – tette a nyiszlett kisfiú fejére a kezét a katona.

Elhelyezkedett a vontató nyergében, s hosszan babrált valamivel. Azután egyszerre csak pőfékelni kezdett a motor, s a masina megugrott. Ám még mielőtt Juci néniék háza elé ért volna, szirénázó mentőautó kanyarodott be az utca másik végén. Fehér ruhás ápolók pillanatok alatt hordágyra fektették Juci nénit, beemelték a mentőautóba, s elrobogtak vele.

– Honnan tudták meg, hogy jönni kell érte? – furdalta a kíváncsiság Regős oldalát.

– Biztosan az igazgató úr telefonált nekik – világosította fel a katona.

– Akkor mi. . . hiába akartunk segíteni? – Regősnek leesett az álla, lekonyult az orra.

– Nem volt hiába – vigasztalta a katona. – Történhetett volna másképpen is, ha az igazgató úr nem kap vonalat. Vagy nincs szabad mentőautó. Esetleg későn érkezik. . .

– Ilyenkor minden perc drága – bizonygatta Aranka néni is.

A katona az órájára nézett.

- Jó ég! – kapott aztán a fejéhez. – Elment a vonatom.
- A vontatóval a városban még eléred a csatlakozást
- találta ki Emilke.
- Be se köszöntél a nagyapádnak – mondta némi büntudattal a hangjában Gere.
- Majd ti beköszöntök. Mondjátok meg neki, ha leszerelek, meglátogatom. Viszlát!
- Veled megyünk mi is – mászott fel a pótkocsiba Gere.
- Srácok, ki jön?

Senki nem akart otthon maradni. A tarackot Juci néniék kapujában hagyva, egymást segítve-taszigálva igyekeztek fel a vontatóra.

– Mire beérünk, talán már a kisbaba is megérkezik – magyarázta Aranka néninek Gere.
 – Felvesszük a rajba! – újságolta a katonának Fülíg Jimmi. – Azt mondtuk Juci néninek, felvesszük a rajba!

- Ha fiú lesz, trombitásnak!
- Megírjátok majd, jó? – ígértette meg a fiúkkal a katona.

Megígérték.

Közben utolsónak Csemege is elhelyezkedett a pótkocsin, két térde közé fogva Cézárt. A terebélyes szomszédasszony egy kötényre való vágott virágot dobott fel Jagellónak, s a lelkére kötötte, mondja meg Juci néninek, hogy ő küldi.

– Hát akkor. . .

A katona megemelte a sapkáját, s indított. Ám a vontató az utca közepéig sem ért, amikor a sarkon feltűnt az igazgató.

– Várjatok! – kiáltotta a fiúknak. – Veletek megyek én is!

Anti lassított, így az igazgató pár perc alatt utolérte a masinát. Hátul kapaszkodott fel rá. Négy fiú megragadta a könyökénél, s nagyot rántott rajta, de csak derékig tudták beemelni, mert a nadrágtartója beakadt egy kiálló kampóba, így lebegett hosszú másodperceken át lábaival kalimpálva ég s föld között, hátsó, kerekesebb felét mutatva a falnak. A fiúk újra rántottak rajta egyet, még egyet, a harmadik rántásra végre elszakadt az igazgató bácsi nadrágtartója, s ő átbukfencezve a hátul ülőkön, kikötött Cézár mellett, Csemege Benedek lábai előtt.

Vége